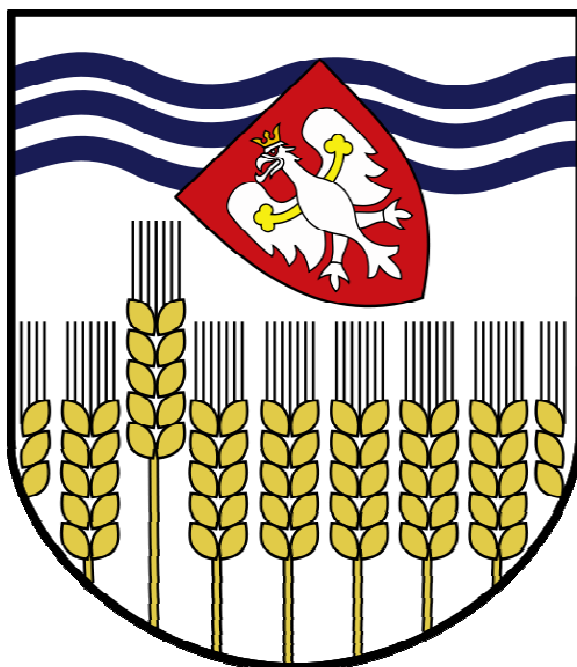

*Załącznik
do Uchwały Nr XXVIII/164/14
Rady Gminy Nowogródek Pomorski
z dnia 24 stycznia 2014 r.*

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI
DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI
NA LATA 2014 – 2017

Opracowała:
mgr Agnieszka Dębska

NOWOGRÓDEK POMORSKI 2013

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	5
2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami	6
3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce	8
4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	12
4.1. Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	12
4.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu	16
5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	24
5.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy (analiza dokumentów programowych gminy)	24
5.2. Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy	29
5.3. Zabytki objęte prawnymi formami ochrony	35
5.4. Zabytki w gminnej ewidencji zabytków	39
6. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego. Analiza szans i zagrożeń	41
7. Założenia programowe	43
7.1. Priorytety programu opieki nad zabytkami, ich kierunki działań i omówienie zadań	43
8. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami	47
9. Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami	48
10. Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami	50
11. Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków	53

Aneksy

Aneks 1. Rejestr zabytków nieruchomych – wykaz	68
Aneks 2. Stanowiska archeologiczne – wykaz	69
Aneks 3. Gminna ewidencja zabytków – wykaz	71

Załączniki

<u>Załącznik nr 1</u>	82
Przykładowe priorytety, kierunki działań i zadania	
<u>Załącznik nr 2</u>	88

Uchwała Nr XVI/105/12 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 14 września 2012 roku w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2010-2011 Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2009-2013 wraz z załącznikiem.

Załącznik nr 3

101

Zarządzenie Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr 1/2013 z dnia 24 stycznia 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedur trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz procedury Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie w sprawie trybu i zasad udzielania dotacji celowej przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego.

Załącznik nr 4

124

Uchwała Nr XII/143/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie określenia trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zacho. z 2012, poz. 526 ze zmianami).

Załącznik nr 5

136

Uchwała Nr XLVII/376/2010 Rady Powiatu w Myśliborzu z dnia 28 czerwca 2010 roku w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych lub znajdujących się na obszarze Powiatu Myśliborskiego (Dz. Urz. Woj. Zacho. z 2010, Nr 91, poz. 1675).

1. Wstęp

Rada Gminy Nowogródek Pomorski Uchwałą Nr XXVIII/203/09 z dnia 16 listopada 2009 roku przyjęła „Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Nowogródek Pomorski na lata 2009-2013”, realizując jeden z ustawowych obowiązków samorządu, który wynika z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2003, Nr 162, poz. 1568 ze zmianami).

„Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Nowogródek Pomorski na lata 2014-2017” opracowany został na bazie doświadczeń wynikających z realizacji wcześniejszego dokumentu programowego i stanowi jego kontynuację. Nadrzędnym celem obu programów opieki nad zabytkami jest zahamowanie degradacji substancji zabytkowej i zachowanie wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz kształtowanie atrakcyjnego wizerunku Gminy Nowogródek Pomorski. Samorząd realizuje wytyczone zadania przede wszystkim poprzez działania prawne (zapisy dotyczące ochrony zabytków w zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), jak i finansowe (przeznaczanie środków z budżetu Gminy na ochronę zabytków).

Zasadniczym kontekstem opracowania „Gminnego programu opieki nad zabytkami” jest uznanie zasobów dziedzictwa kulturowego za główny czynnik wpływający na kształtowanie się tożsamości lokalnej. Zasoby te określają i wyznaczają wieloaspektowe uwarunkowania rozwoju Gminy, przyczyniają się do upowszechniania kultury oraz atrakcyjności turystycznej regionu. W działaniach samorządu lokalnego, podobnie jak w polityce państwa, istotne jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego oraz powiązanie ochrony zabytków z ochroną środowiska przyrodniczego. Sprawny, ale przede wszystkim skuteczny system ochrony zabytków i opieki nad zabytkami powinien odbywać się przy udziale samorządu, właścicieli i użytkowników zabytków oraz mieszkańców i wspólnot lokalnych.

Cechą charakterystyczną Gminy Nowogródek Pomorski jest bogactwo jej krajobrazu kulturowego. Według definicji ustawowej *„krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, która zawiera wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze”*. Środowisko kulturowe to ważny czynnik życia i działalności człowieka. Zabytki są nie tylko materialnym świadectwem przeszłości, lecz także cennym elementem kultury, przyczyniającym się do kształtowania przyjaznego otoczenia. Bogactwo i różnorodność dziedzictwa kulturowego może w istotny sposób przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy, a tym samym do poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Zabytki zlokalizowane na terenie Gminy Nowogródek Pomorski zostały omówione i scharakteryzowane w różnego typu opracowaniach w językach niemieckim i polskim. Na bibliografię składają się zarówno dokumentacje historyczno-konserwatorskie, opracowania o charakterze studialnym, jak również wydawnictwa naukowe i popularnonaukowe. Dla potrzeb „Gminnego programu opieki nad zabytkami” wykorzystano zarówno publikacje, jak też dokumentacje udostępnione w Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Rolniczo-turystyczna gmina Nowogródek Pomorski zlokalizowana jest na południowym krańcu województwa zachodniopomorskiego i w południowo-wschodniej części powiatu myśliborskiego. Pod względem turystycznym jest to niezwykle ciekawy obszar, który urozmaicają doliny rzek, malownicze jeziora oraz lasy Puszczy Barlineckiej. Na terenie gminy znajduje się dwanaście jezior, z których największym i najcenniejszym przyrodniczo jest jezioro Karskie Wielkie.

2. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami

Na podstawie art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2003, Nr 162, poz. 1568 ze zmianami) sporządzenie programu opieki nad zabytkami – istotnego instrumentu ochrony zabytków – należy do ustawowych obowiązków samorządu gminnego. Zasadnicze cele programu opieki nad zabytkami, które określa powyższa ustawa to:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej, w planach rozwoju regionalnego i lokalnego;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych;
- wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na ochronę i opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Programy opieki nad zabytkami winny być postrzegane jako instrument polityki samorządowej. Ich uchwalenie, poprzedzone wyrażeniem opinii przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, ma przy tym charakter obligatoryjny. Nie mają one jednak statusu aktów prawa miejscowego – nie mogą stanowić samodzielnej podstawy rozstrzygnięć władczych względem jednostek spoza aparatu administracji publicznej.

Przy tworzeniu programu opieki nad zabytkami korzystano z metody oraz instrukcji Narodowego Instytutu Dziedzictwa (dawny Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków), zawartych w opracowaniu pt. „Gminny program opieki nad zabytkami. Poradnik metodyczny” (opublikowany m.in. w „Kurierze Konserwatorskim” 2009, nr 3 oraz na stronie internetowej www.nid.gov.pl/idm,872,gminny-program-opieki-nad-zabytkami.html).

Zespół ekspertów, opracowujący w/w poradnik, wyraził pogląd, iż: „(...) Program opieki nad zabytkami powinien pomóc w aktywnym zarządzaniu zasobem stanowiącym dziedzictwo kulturowe gminy. Wskazane w programie działania powinny być skierowane na poprawę stanu zabytków, ich adaptację i rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów. Jednocześnie mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności regionów, podniesienia konkurencyjności oferowanych produktów turystycznych, a także szerszego od dotychczasowego wykorzystania potencjału związanego z zachowanym dziedzictwem kulturowym (...)”.

Przyjęta metoda opracowania gminnych programów opieki nad zabytkami, zgodnie z zaleceniami ekspertów, powinna obejmować następujące etapy postępowania:

1. Faza rozpoznawcza – zebranie i analiza istniejących materiałów o charakterze strategicznym i planistycznym oraz rozpoznanie zasobu dziedzictwa kulturowego gminy.
2. Faza analiz i wniosków – analiza stanu zasobu zabytkowego gminy.
3. Faza programowania – określenie priorytetów, kierunków działań i zadań wraz z odpowiednim ku temu instrumentarium (w tym finansowym).

„Gminny program opieki nad zabytkami” stanowi całościową i wieloletnią strategię ochrony zabytków, położonych w granicach administracyjnych Gminy Nowogródek Pomorski. Program opieki nad zabytkami – już z samej ustawowej definicji – jest dokumentem wymagającym cyklicznej aktualizacji. Pierwszy program był realizowany w latach 2009-2013 i był kluczowy dla dalszych programów w tym zakresie.

Kolejny „Gminny program opieki nad zabytkami” – po zaopiniowaniu przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – zostanie przedstawiony Radzie Gminy Nowogródek Pomorski, w celu przyjęcia go uchwałą. Program został opracowany na okres czterech lat i stanowi dokument uzupełniający w stosunku do innych aktów planowania. Z realizacji zadań „Gminnego programu opieki nad zabytkami” – co dwa lata – Wójt Gminy zobowiązany jest do sporządzenia sprawozdań i przedstawienia ich Radzie Gminy.

Sprawozdanie z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Nowogródek Pomorski na lata 2009-2013” zostało przyjęte Uchwałą Rady Gminy Nowogródek Pomorski Nr XVI/105/12 z dnia 14 września 2012 roku. W podsumowaniu stwierdzono, że: *„(...) cele programowe zostały osiągnięte. Finansowanie zadań następowało w ramach wyodrębnionych na ten cel środków finansowych adekwatnie do zidentyfikowanych potrzeb. Podjęto działania na rzecz uatrakcyjnienia obiektów zabytkowych pod względem turystycznym i edukacyjnym. W miarę potrzeb i w ramach posiadanych środków finansowych realizowane są i będą zadania mające na celu opiekę, rewaloryzację, konserwację i remont obiektów chronionych, co przyczynia się do zwiększenia ich atrakcyjności dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.”*

3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

W preambule Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej podkreśla się istnienie po stronie narodu polskiego (tzn. wszystkich obywateli Rzeczypospolitej) obowiązku przekazania przyszłym pokoleniom wszystkiego, co cenne z ponad tysiącletniego dorobku. Art. 5 stanowi, że Rzeczpospolita Polska strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. W myśl art. 6 Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju (ust. 1), oraz udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym (ust. 2).

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt. 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013, poz. 594 ze zmianami) do zadań własnych gminy należy zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w szczególności dotyczących sfery kultury, w tym ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. W tym przypadku dla gminy instrumentami realizacji interesu publicznego są m.in. uchwalanie dokumentów strategicznych i programowych, w tym sporządzanie i uchwalanie planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto utrzymywanie jednostek specjalistycznych w zakresie muzealnictwa oraz działania właścicielskie wobec zabytków stanowiących własność gminy i jej jednostek.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2003, Nr 162, poz. 1568 ze zmianami) znacznie rozszerzyła kompetencje samorządów, dając im różnorodne możliwości działań w sferze ochrony zabytków. Weryfikacja tych działań należy do administracji rządowej, tzn. wojewody, w imieniu którego zadania i kompetencje wykonuje wojewódzki konserwator zabytków. Obowiązujące przepisy prawa, obok wpisu do rejestru zabytków dokonywanego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków i uznania zabytku za pomnik historii przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polski, właśnie samorządom gminnym umożliwiły wyznaczenie dwóch dodatkowych form ochrony zabytków, czyli określenie formy ochrony poprzez zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz utworzenie parku kulturowego. Wzmiankowana ustawa nakłada na organy samorządowe obowiązek zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony dóbr kultury.

Art. 4 tejże ustawy stwierdza, że: *„Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej, działań mających na celu:*

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;*
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;*
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;*
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;*
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;*
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.”*

Art. 5 określa w sposób otwarty kwestię opieki nad zabytkami: *„Opieka nad zabytkami sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:*

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;*
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;*
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;*
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;*
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.”*

Art. 6 ust. 1 i 2 klasyfikuje w układzie rzeczowym przedmioty ochrony i zarazem stanowi szczegółową definicję zabytku: *„1. Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:*

1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:

- a) krajobrazami kulturowymi,*
- b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,*
- c) dziełami architektury i budownictwa,*
- d) dziełami budownictwa obronnego,*
- e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,*
- f) cmentarzami,*
- g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,*
- h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobowości lub instytucji;*

2) zabytki ruchome będące, w szczególności:

- a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,*
- b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,*
- c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,*
- d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,*
- e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach (Dz. U. z 1997, Nr 85, poz. 539; z 1998, Nr 106, poz. 668; z 2001, Nr 129, poz. 1440 oraz z 2002, Nr 113, poz. 984),*
- f) instrumentami muzycznymi,*
- g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,*
- h) przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;*

3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:

- a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,*
- b) cmentarzyskami,*
- c) kurhanami,*
- d) reliktnami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.*

2. Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej."

Kwestie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami regulują także następujące akty prawne:

Ustawy, m.in.:

- Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2010, Nr 130, poz. 871);
- Ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010, Nr 75, poz. 474);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku – Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2013, poz. 1409);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zmianami);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2008, Nr 25, poz. 150);
-

- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2013, poz. 627 ze zmianami);
- Ustawa z 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008, Nr 1999, poz. 1227 ze zmianami);
- Ustawa z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2012, poz. 406);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity: Dz. U. z 2010, Nr 102, poz. 651 ze zmianami);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2004, Nr 121, poz. 1266 ze zmianami);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 roku o lasach (tekst jednolity: Dz. U. z 2011, Nr 12, poz. 59 ze zmianami);
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 roku o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011, Nr 118, poz. 687 ze zmianami).

Rozporządzenia, m.in.:

- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011 roku w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (Dz. U. z 2011, Nr 165, poz. 987);
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011, Nr 113, poz. 661);
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 roku w sprawie wywozu zabytków za granicę (Dz. U. z 2011, Nr 89, poz. 510);
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 lutego 2011 roku w sprawie wzorów dokumentów oceny wskazującej czas powstania zabytku, wyceny zabytku oraz potwierdzenia wwozu zabytku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2011, Nr 50, poz. 256);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 roku w sprawie udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. z 2005, Nr 112, poz. 940), zmienione Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 11 stycznia 2006 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. z 2006, Nr 12, poz. 73) i Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 21 lipca 2008 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. z 2008, Nr 139, poz. 881);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 28 stycznia 2005 roku w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu kultury, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Promocji Kultury (Dz. U. z 2005, Nr 24, poz. 200);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 roku w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004, Nr 212, poz. 2153);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 10 maja 2004 roku w sprawie rzeczoznawców

- Ministra Kultury w zakresie opieki nad zabytkami (Dz. U. z 2004, Nr 124, poz. 1302);
- Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 19 kwietnia 2004 roku w sprawie wywozu zabytków i przedmiotów o cechach zabytków za granicę (Dz. U. z 2004, Nr 84, poz. 798);
 - Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 kwietnia 2004 roku w sprawie organizacji wojewódzkich urzędów ochrony zabytków (Dz. U. z 2004, Nr 75, poz. 706);
 - Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 roku w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz. U. z 2004, Nr 71, poz. 650);
 - Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 roku w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. z 2004, Nr 30, poz. 259).

Inne:

- Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z Regulaminem wykonawczym do tej Konwencji oraz Protokół o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisane w Hadze dnia 14 maja 1954 roku (Dz. U. z 1957, Nr 46, poz. 212);
- Konwencja dotycząca środków zmierzających do zakazu i zapobieganiu nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury, sporządzona w Paryżu dnia 17 listopada 1970 roku (Dz. U. z 1974, Nr 20, poz. 106);
- Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 roku przez Konferencję Generalną Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury na jej siedemnastej sesji (Dz. U. z 1976, Nr 32, poz. 190);
- Porozumienie o współpracy i pomocy wzajemnej w sprawie zatrzymywania i zwrotu dóbr kultury nielegalnie przewożonych przez granice państw, sporządzone w Płowdiu dnia 22 kwietnia 1986 roku (Dz. U. z 1988, Nr 38, poz. 296);
- Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy, sporządzona w Grenadzie dnia 3 października 1985 roku (Dz. U. z 2012, poz. 210);
- Europejska Konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona) sporządzona w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 roku (Dz. U. z 1996, Nr 120, poz. 564);
- Konwencja UNESCO sporządzona w Paryżu dnia 20 października 2005 roku w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego (Dz. U. z 2007, Nr 215, poz. 1585);
- Europejska Konwencja Krajobrazowa sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 roku (Dz. U. z 2006, Nr 14, poz. 98);
- Konwencja UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego sporządzona w Paryżu dnia 17 października 2003 roku (Dz. U. z 2011, Nr 172, poz. 1018);
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o ochronie określonych dóbr kultury, podpisana w Waszyngtonie dnia 11 maja 2004 roku (M. P. z 2010, Nr 71, poz. 902);
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Organizacją Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO) o utworzeniu funduszu powierniczego w celu ukończenia raportu oceniającego stan stanowiska archeologicznego Babilon, podpisana w Paryżu dnia 25 czerwca 2008 roku (M. P. z 2008, Nr 63, poz. 552).

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

Dokumenty, do których odwołuje się „Gminny program opieki nad zabytkami” zgrupowano na trzech poziomach: ogólnokrajowym, regionalnym (wojewódzkim) oraz lokalnym (gminnym). Stanowią je różnego rodzaju strategie, studia i programy.

4.1. Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI 2013-2016

– PROJEKT

W dniu 20 września 2013 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zaprosił do udziału w konsultacjach społecznych projektu „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami 2013–2016”. Termin składania uwag minął w dniu 23 października 2013 roku. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przygotowało „Raport z konsultacji społecznych”, w którym stwierdzono, że: *„Krajowy program jest dokumentem rządowym, stanowiącym jedno z narzędzi wspierających realizację polityki państwa w sferze ochrony zabytków, jest więc oczywiste, że nie wyczerpuje on i nie porusza wszystkich możliwych aspektów związanych z ochroną zabytków”*.

Jednym ze strategicznych założeń „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami” (przyjętych na etapie prac nad dokumentem i odzwierciedlonych w brzmieniu jednego z celów szczegółowych) jest wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków, w tym tworzenie podstaw współdziałania z organami samorządu terytorialnego. Jest ono wyrazem przekonania, iż jakościowa przemiana w zakresie ochrony zabytków w Polsce może nastąpić jedynie dzięki łączeniu zasobów, lepszemu sieciowaniu struktur i działań organów ochrony zabytków. Jednocześnie, odwołując się do kompetencji Generalnego Konserwatora Zabytków należy wskazać, iż rolą Krajowego Programu jest tworzenie warunków dla wypracowania rozwiązań modelowych oraz ich upowszechnienie np. poprzez system konferencji i spotkań z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast od stopnia zaangażowania tych podmiotów będą zależały realne efekty podejmowanych działań.

Cel główny „Krajowego programu” to: **„Wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków”**.

Dla realizacji celu głównego opracowano trzy cele szczegółowe oraz następujące kierunki działań z wyznaczonymi zadaniami:

Cel szczegółowy 1: Wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce

Kierunek działania 1: Porządkowanie rejestru zabytków nieruchomych

Zadania:

1. Przygotowanie list zabytków wpisanych do rejestru zabytków (księgi A i C), które nie istnieją, zostały przeniesione do muzeów, lub utraciły wartości uzasadniające ich wpis do rejestru zabytków.
2. Opracowanie wytycznych Generalnego Konserwatora Zabytków odnośnie standardu dokumentacji dotyczącej obiektów nieistniejących, przeniesionych do muzeów oraz standardu dokumentacji obiektów, które utraciły wartości uzasadniające ich wpis do rejestru; przekazanie list obiektów do Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków wraz z wytycznymi Generalnego Konserwatora Zabytków do realizacji – opracowywanie i przekazywanie do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego dokumentacji tych obiektów.
3. Realizacja przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego procedury skreślenia z rejestru obiektów nieistniejących, przeniesionych do muzeów oraz obiektów, które utraciły wartości zabytkowe.

Kierunek działania 2: Przygotowanie ratyfikacji Konwencji UNESCO ds. ochrony dziedzictwa podwodnego

Zadania:

1. Przygotowanie dokumentacji niezbędnej dla ratyfikacji Konwencji UNESCO ds. ochrony dziedzictwa podwodnego.
2. Przeprowadzenie konsultacji i złożenie projektu ustawy ratyfikacyjnej do Sejmu RP.
3. Ocena stanu ochrony dziedzictwa podwodnego w Polsce.
4. Przygotowanie propozycji zmian legislacyjnych związanych z implementacją postanowień Konwencji UNESCO ds. ochrony dziedzictwa podwodnego w Polsce.

Kierunek działania 3: Wypracowanie jednolitych standardów działania konserwatorskiego w odniesieniu do wybranych typów i kategorii zabytków nieruchomych zgodnie z obowiązującą doktryną konserwatorską

Zadania:

1. Powołanie zespołu eksperckiego Generalnego Konserwatora Zabytków dla wypracowania założeń standardów konserwatorskich dla wybranych typów i kategorii zabytków nieruchomych – w oparciu o istniejące struktury Rady Ochrony Zabytków i Głównej Komisji Konserwatorskiej.
2. Konsultacje Generalnego Konserwatora Zabytków (przy udziale ekspertów) z Wojewódzkimi Konserwatorami Zabytków, organizacjami branżowymi (Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków, Polski Komitet Narodowy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS, Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Polski Komitet The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage TICCII), środowiskami akademickimi.
3. Opracowanie instrukcji opisujących standardy konserwatorskie dla wybranych typów i kategorii zabytków nieruchomych.
4. Przygotowanie wytycznych Generalnego Konserwatora Zabytków dla Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków określających standardy konserwatorskie dla wybranych typów i kategorii zabytków nieruchomych.
5. Szkolenia specjalistyczne w zakresie stosowania standardów konserwatorskich dla wybranych typów i kategorii zabytków nieruchomych.
6. Działania propagujące standaryzację działań ochronnych zgodnych z wytycznymi Generalnego Konserwatora Zabytków.

Kierunek działania 4: Wzmocnienie instrumentów ochrony krajobrazu kulturowego

Zadania:

1. Przygotowanie wytycznych Generalnego Konserwatora Zabytków dla Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków określających zakres i sposób ochrony obszarów wpisanych do rejestru zabytków zapewniający ochronę krajobrazu kulturowego, w szczególności historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz otoczenia zabytków wpisanych do rejestru.
2. Analiza skuteczności ochrony obszarowej w ochronie zabytków wraz ze sformułowaniem wniosków de lege ferenda.

Kierunek działania 5: Opracowanie diagnozy prawnej ochrony zabytków ruchomych

Zadania:

1. Sporządzenie analizy rozwiązań prawnych w ochronie zabytków ruchomych dla wybranych krajów europejskich.
2. Przygotowanie raportu dotyczącego stanu ochrony prawnej oraz kierunków zmian w zakresie prawnej ochrony zabytków ruchomych w Polsce.
3. Konsultacje ze środowiskami akademickimi w zakresie kierunków zmian w ochronie zabytków ruchomych w Polsce.
4. Przygotowanie założeń zmian legislacyjnych w zakresie ochrony zabytków ruchomych.

Kierunek działania 6: Opracowanie kompleksowego raportu o stanie zachowania zabytków nieruchomych

Zadania:

1. Opracowanie założeń metodologicznych dla raportu o stanie zachowania zabytków nieruchomych.
2. Przeprowadzenie terenowych prac badawczych.
3. Opracowanie i prezentacja kompleksowego raportu o stanie zachowania zabytków nieruchomych.

Kierunek działania 7: Kontynuacja badań w ramach Archeologicznych Zdjęć Polski (AZP) na obszarach szczególnie istotnych ze względu na zagrożenia dla dziedzictwa archeologicznego

Zadania:

1. Opracowanie programu realizacji prac AZP – analiza obszaru i liczby arkuszy AZP niezbędnych do przeprowadzenia badań wg przyjętych założeń.
2. Przeprowadzenie prac terenowych w wytypowanych obszarach.
3. Analiza zasobu ewidencyjnego – wypracowanie modelu działań w sferze ochrony dziedzictwa archeologicznego.

Cel szczegółowy 2: Wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków

Kierunek działania 1: Zwiększenie efektywności zarządzania i ochrony zabytków poprzez wdrażanie infrastruktury informacji przestrzennej o zabytkach

Zadania:

1. Wprowadzenie danych o zabytkach nieruchomych i archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków do infrastruktury informacji przestrzennej.
2. Opracowanie i przekazanie do wojewódzkich konserwatorów zabytków wytycznych Generalnego Konserwatora Zabytków dotyczących weryfikacji i aktualizacji danych zgromadzonych w infrastrukturze informacji przestrzennej.
3. Opracowanie wytycznych dotyczących uwzględnienia zabytków objętych ewidencją w infrastrukturze informacji przestrzennej.
4. Opracowanie propozycji zmian prawnych zapewniających bieżącą aktualizację danych w infrastrukturze informacji przestrzennej dotyczących zabytków.

Kierunek działania 2: Wypracowanie standardów, pozwalających na lepszy przepływ informacji pomiędzy organami ochrony zabytków a społecznościami żyjącymi w otoczeniu zabytków objętych ochroną

Zadanie:

1. Opracowanie Kodeksu Dobrych Praktyk komunikacji społecznej dla organów ochrony zabytków w zakresie informowania właścicieli zabytków oraz społeczności lokalnych o celu i powodach podejmowania decyzji administracyjnych.

Kierunek działania 3: Podniesienie jakości procesów decyzyjnych w organach ochrony zabytków

Zadania:

1. Opracowanie materiałów szkoleniowych dla pracowników organów ochrony zabytków.
2. Wdrożenie programu stałych szkoleń w zakresie procedur administracyjnych i przepisów ochrony zabytków.
3. Organizacja warsztatów specjalistycznych.
4. Przeprowadzenie kompleksowego audytu jakości procesów decyzyjnych w organach ochrony zabytków.

Kierunek działania 4: Merytoryczne wsparcie samorządu terytorialnego w ochronie zabytków

Zadania:

1. Przygotowanie i prowadzenie portalu informacyjnego dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ochrony zabytków.
2. Cykl szkoleń dotyczących zarządzania dziedzictwem w samorządzie.
3. Wsparcie prac studialno-dokumentacyjnych dla gmin w powoływaniu nowych parków kulturowych.

Cel szczegółowy 3: Tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na

rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji

Kierunek działania 1: Przygotowanie ratyfikacji Konwencji ramowej Rady Europy w sprawie znaczenia dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa, Faro 2005

Zadania:

1. Przygotowanie dokumentacji niezbędnej dla ratyfikacji Konwencji ramowej Rady Europy w sprawie znaczenia dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa.
2. Przeprowadzenie konsultacji i złożenie projektu ustawy ratyfikacyjnej do Sejmu RP.
3. Przygotowanie propozycji zmian legislacyjnych związanych z implementacją postanowień Konwencji ramowej Rady Europy w sprawie znaczenia dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa w Polsce.

Kierunek działania 2: Wspieranie budowania świadomości społecznej funkcji dziedzictwa kulturowego jako podstawy kształtowania się tożsamości narodowej i społeczności lokalnych

Zadania:

1. Podjęcie współpracy z TVP i Polskim Radiem w sprawie większego nasycenia kanałów regionalnych treściami promującymi lokalne dziedzictwo kulturowe w programach, emitowanych przez radio i telewizję w ramach misyjności mediów publicznych.
2. Podpisanie listu intencyjnego i nawiązanie współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej w celu zwiększenia treści związanych z dziedzictwem kulturowym na trzech poziomach edukacji formalnej.
3. Podpisanie porozumienia pomiędzy Generalnym Konserwatorem Zabytków a Państwowym Instytutem Sztuki Filmowej dotyczącego opracowania i ogłoszenia corocznego konkursu Generalnego Konserwatora Zabytków na film dokumentalny budującego świadomość społeczną wartości dziedzictwa kulturowego.

Kierunek działania 3: Promocja zasobu dziedzictwa za pośrednictwem Internetu

Zadania:

1. Digitalizacja oraz publikacja w Internecie informacji o zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.
2. Udostępnienie informacji o zabytkach na urządzenia mobilne umożliwiające planowanie wyjazdów turystycznych.
3. Rozwój i utrzymanie repozytorium cyfrowego przechowującego i publikującego w Internecie cyfrowe wizerunki zabytków.

Kierunek działania 4: Zwiększanie dostępu do zasobu dziedzictwa i ułatwienie jego odbioru społecznego

Zadania:

1. Ogłoszenie dorocznego konkursu Generalnego Konserwatora Zabytków dla właścicieli i posiadaczy zabytków na działalność edukacyjną angażującą obywateli w proces poznawania dziedzictwa lokalnego.
2. Opracowanie materiałów edukacyjnych dla szkół w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.
3. Opracowanie i publikacja podręcznika dobrych praktyk edukacyjnych organizowanych na rzecz dziedzictwa kulturowego.
4. Koordynowanie Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce.
5. Organizacja i prowadzenie programu „Wolontariat dla dziedzictwa” angażującego społeczności lokalne w proces właściwego zachowania zabytków.

4.2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu

„Gminny program opieki nad zabytkami” w swych założeniach jest zgodny z następującymi dokumentami:

WOJEWÓDZKI PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI NA LATA 2013-2017

„Wojewódzki program opieki nad zabytkami dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2013-2017” (WPONZ WZ) został przyjęty przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą Nr XXIII/310/13 z dnia 23 marca 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2013, poz. 1603). Program opracowany został na bazie doświadczeń wynikających z realizacji wcześniejszego „Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami na lata 2008-2012”, szeroko zakrojonych konsultacji z gminnymi i powiatowymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz wydziałami Urzędu Marszałkowskiego. Podstawę stanowiła zaś analiza zasobu kulturowego województwa i potrzeb w zakresie jego ochrony i opieki nad nim, w celu zachowania dla obecnych i przyszłych pokoleń.

Cel perspektywiczny I. Utrzymanie zabytków budujących krajobraz kulturowy województwa zachodniopomorskiego

Cel operacyjny I.1. Ochrona i opieka nad zabytkami i krajobrazem kulturowym w dokumentach strategicznych i planistycznych

Zadania:

- I.1.1. Uzupełnienie Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego (SRWZ) do 2020 roku.
- I.1.2. Uwzględnienie WPONZ WZ w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego (RPO WZ).
- I.1.3. Aktualizacja Strategii Rozwoju Turystyki z uwzględnieniem WPONZ WZ.
- I.1.4. Uwzględnienie WPONZ WZ w dokumentach planistycznych dotyczących gospodarki przestrzennej.
- I.1.5. Wspieranie i monitorowanie procesu opracowywania i wdrażania powiatowych i gminnych programów opieki nad zabytkami i gminnych ewidencji zabytków.
- I.1.6. Uwzględnianie WPONZ WZ w dokumentach programowych w powiązanych dziedzinach.

Cel operacyjny I.2. Integracja ochrony dziedzictwa, krajobrazu kulturowego i ochrony przyrody

Zadania:

- I.2.1. Opracowanie Programu Ochrony Krajobrazu Województwa Zachodniopomorskiego.
- I.2.2. Wzmocnienie ochrony i wykorzystania potencjału dziedzictwa przez budowę systemu ochrony krajobrazu kulturowego w formie parków kulturowych i obszarów kulturowo-krajobrazowych.
- I.2.3. Opracowanie Wojewódzkiego Programu Ochrony Zabytkowej Zieleni w tym Zabytkowych Parków, Cmentarzy i Alei Przydrożnych (II etap: kontynuacja i integracja działań).

Cel operacyjny I.3. Poprawa materialnego stanu zasobu dziedzictwa kulturowego

Zadania:

- I.3.1. Opracowanie Wojewódzkiego Programu Ochrony Drewnianego Budownictwa Ryglowego i powołanie skansenu lub parku etnograficznego.
- I.3.2. Opracowanie Wojewódzkiego Programu Ochrony Średniowiecznych Umocnień Miejskich i Historycznych Zespołów Urbanistycznych.
- I.3.3. Opracowanie Wojewódzkiego Programu Ochrony Zabytków Dziedzictwa Technicznego, cz. I: Młynarstwo (wodne, wiatrowe).
- I.3.4. Opracowanie Wojewódzkiego Programu Ochrony Zabytkowych Zespołów Dworsko-Parkowo-Folwarcznych.
- I.3.5. Zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą.
- I.3.6. Promocja prawidłowej konserwacji i rewaloryzacji zabytków zgodnie z zasadami konserwatorskimi.

I.3.7. Wspieranie właścicieli i użytkowników zabytków w prowadzeniu prawidłowej opieki nad zabytkami z obszaru województwa zachodniopomorskiego.

Cel operacyjny I.4. Decentralizacja zadań ochrony i opieki nad zabytkami

Zadania:

I.4.1. Wspieranie działań na rzecz budowy samorządowego systemu służb ochrony zabytków – gminnego i powiatowego.

Cel operacyjny I.5. Delimitacja (wyznaczenie granic) wartościowych obszarów krajobrazu kulturowego do zachowania i budowa systemu ich ochrony

Zadania:

I.5.1. Budowa systemu ochrony i opieki nad zabytkami z terenu województwa zachodniopomorskiego w formie uznania za Pomniki Historii.

Cel operacyjny I.6 Utrzymanie w dobrym stanie zabytków stanowiących własność województwa zachodniopomorskiego lub będących w użytkowaniu przez jednostki organizacyjne WZP.

Zadania:

I.6.1. Realizacja prac remontowych i rewaloryzacyjnych obiektów zabytkowych (wpisanych do rejestru i ujętych w ewidencji zabytków): znajdujących się w posiadaniu Województwa Zachodniopomorskiego, będących w użytkowaniu przez jednostki organizacyjne WZ, będących w użytkowaniu wojewódzkich osób prawnych.

Cel perspektywiczny II. Funkcjonowanie zabytków w procesie aktywizacji ekonomicznej i społecznej województwa

Cel operacyjny II.1. Tworzenie warunków finansowych i organizacyjnych do opieki nad dziedzictwem kulturowym regionu materialnym i niematerialnym

Zadania:

II.1.1. Dofinansowywanie z budżetu Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego zadań związanych z ochroną i opieką nad zabytkami – dotacje.

II.1.2. Finansowanie z funduszy strukturalnych i zewnętrznych będących w dyspozycji samorządu województwa zachodniopomorskiego zadań związanych z ochroną i opieką nad zabytkami.

Cel operacyjny II.2. Zwiększanie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości

Zadania:

II.2.1. Rozbudowa wojewódzkiego samorządowego systemu/ portalu informacji o zabytki województwa zachodniopomorskiego dostępne turystycznie.

II.2.2. Rozwój tematycznych szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, wodnych, samochodowych, kolejowych, konnych) promujących dziedzictwo kulturowe regionu (w oparciu o wydarzenia historyczne, zespoły zabytków).

II.2.3. Zagospodarowanie na cele turystyczne obiektów zabytkowych.

II.2.4. Budowa i promocja produktów turystycznych i kulinarnych w oparciu o zasób dziedzictwa kulturowego (w tym niematerialnego).

Cel perspektywiczny III. Kształtowanie świadomości regionalnej w oparciu o dziedzictwo kulturowe i potrzebę jego zachowania dla przyszłych pokoleń

Cel operacyjny III.1. Edukacja regionalna

Zadania:

III.1.1. Tworzenie warunków organizacyjnych i prawnych dla funkcjonowania instytucji zajmujących się dziedzictwem kulturowym i zabytkami województwa.

III.1.2. Organizacja Europejskich Dni Dziedzictwa na terenie województwa zachodniopomorskiego.

III.1.3. Popularyzacja wiedzy o historii i zabytkach województwa, w tym o dynastii Gryfitów oraz ochrony i opieki nad zabytkami.

III.1.4. Włączenie problematyki dziedzictwa kulturowego do programów edukacyjnych.

III.1.5. Tworzenie lokalnych muzeów i izb regionalnych.

III.1.6. Tworzenie oferty edukacyjnej kierowanej do właścicieli i użytkowników zabytków w zakresie opieki nad zabytkami i pozyskiwania funduszy na remonty i adaptacje zabytków.

III.1.7. Promowanie tradycyjnych form i cech regionalnej architektury i budownictwa oraz dawnych rzemiosł i technik budowlanych, ginących zawodów, dziedzictwa niematerialnego regionu.

III.1.8. Popularyzacja wiedzy o dobrach kultury współczesnej, zwłaszcza zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.

Cel operacyjny III.2. Promocja walorów kulturowych regionu

Zadania:

III.2.1. Popularyzacja wiedzy o zasobach dziedzictwa kulturowego i potrzebie jego ochrony.

III.2.2. Popularyzacja i upowszechnianie wiedzy nt. historii Pomorza Zachodniego i znaczenia dynastii Gryfitów.

III.2.3. Wspieranie działalności wydawniczej, wystawienniczej, multimedialnej promującej walory kulturowe regionu – materialne i niematerialne.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą Nr XLV/530/10 z dnia 19 października 2010 roku uchwalił zmianę „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego” (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2010, Nr 136, poz. 2708). Plan nie jest aktem prawa miejscowego i nie narusza uprawnień gmin w zakresie miejscowego planowania przestrzennego. Nie stanowi również podstawy prawnej wydawania decyzji administracyjnych. Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa sformułowane zostały w oparciu o istniejące uwarunkowania, z uwzględnieniem pożądanego kształtu przestrzeni regionalnej i rozwoju społeczno-gospodarczego regionu w perspektywie obowiązywania planu.

Strategicznym celem zagospodarowania przestrzennego jest zrównoważony rozwój przestrzenny województwa zachodniopomorskiego, służący integracji przestrzeni regionalnej z przestrzenią europejską i krajową, spójności wewnętrznej województwa, zwiększeniu jego konkurencyjności oraz podniesieniu poziomu i jakości życia mieszkańców do średniego poziomu w Unii Europejskiej. Do jego realizacji służą wyznaczone cele szczegółowe, w tym ochrona dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, w obrębie którego wskazano następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego:

Kierunek 1. Ochrona i wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego

Ustalenia

1. Uwzględnienie wskazanych do utworzenia parków kulturowych (PK) w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego *[na terenie gminy Nowogródek Pomorski nie wskazano parku kulturowego do utworzenia]*.
2. Utrzymanie zasad kompozycji przestrzenno-architektonicznej i jej różnorodności na terenach poszczególnych projektowanych parków kulturowych.
3. Ochrona elementów kulturowych: obiektów budowlanych, komponowanej zieleni, stanowisk archeologicznych oraz przyrodniczych tworzących specyfikę obszaru parków kulturowych.
4. Zakaz wprowadzania na terenach projektowanych parków kulturowych elementów i form zagospodarowania degradujących krajobraz.
5. Uwzględnianie w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego obowiązku sporządzania planów miejscowych uwzględniających obiekty, założenia zabytkowe i stanowiska archeologiczne wraz z ich otoczeniem.
6. Uwzględnianie wytycznych wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego.

Zalecenia

1. Uwzględnienie wskazanych obszarów kulturowo-krajobrazowych (OKK) w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego.

2. Ochrona walorów wskazanych obszarów kulturowo-krajobrazowych, w tym zachowanie ich charakterystycznych cech kulturowych i krajobrazowych w drodze łącznego stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków, krajobrazu i środowiska przyrodniczego.
3. Utrzymanie i eksponowanie otwarć krajobrazowych, punktów widokowych, miejsc ekspozycji wartościowych krajobrazów kulturowych i przyrodniczych.
4. Wykluczenie z lokalizacji inwestycji wielko kubaturowych, wieloprzestrzennych, dominat wysokościowych obszarów zapewniających ekspozycję sylwetek historycznych jednostek osadniczych oraz dominant krajobrazowych.
5. Sporządzanie studiów krajobrazu kulturowego/ wpływu inwestycji wieloprzestrzennych na krajobraz – wyprzedzająco w stosunku do zmian w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
6. Uwzględnianie w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego ochrony wskazanych i rekomendowanych do ustanowienia pomników historii wraz z ich otoczeniem.
7. Uwzględnianie w polityce przestrzennej jednostek samorządu terytorialnego ochrony układów urbanistycznych i ruralistycznych wpisanych i wskazanych do wpisania do rejestru zabytków wraz z obowiązkiem sporządzania dla nich planów miejscowych.
8. Rewaloryzacja i rewitalizacja zespołów parkowo-pałacowo-folwarcznych.
9. Rewitalizacja zabytkowych układów przestrzennych urbanistycznych i ruralistycznych.
10. Porządkowanie i utrzymanie historycznych nekropolii z elementami sepulkralnymi i zielenią komponowaną.
11. Inwentaryzacja i waloryzacja zieleni przydrożnej, wprowadzenie zakazu wycinki alejowych obsadzeń drogowych lub obowiązku stosownych kompensacji.
12. Wyprowadzenie poza centra miast wpisanych i projektowanych do wpisu do rejestru zabytków historycznych układów ruchu tranzytowego, parkingów, sklepów wielkopowierzchniowych.

Projekty

1. Studia historyczno-krajobrazowe (identyfikacja, delimitacja specyficznych wartości krajobrazu, w tym krajobrazu otwartego z uwzględnieniem otwarć krajobrazowych, panoram miejscowości, punktów widokowych, miejsc ekspozycji cennych krajobrazów kulturowych i przyrodniczych, naturalnych i kulturowych dominant terenu, granic krawędzi leśnych, topografii i „fizjonomii” układów przyrodniczych) dla wskazanych obszarów kulturowo-krajobrazowych wraz z wytycznymi do polityki przestrzennej gmin.
2. Programy rewitalizacji zabytków opuszczonych i niszczących z wykorzystaniem różnych środków finansowania, w tym funduszy UE.
3. Program modernizacji i wykorzystania zabytkowych budowli hydrotechnicznych.
4. Studium przebiegu dróg o szczególnych walorach krajobrazowych jako wytyczne do wskazań i budowy systemu turystycznych tras komunikacyjnych regionu.
5. Opracowanie i upowszechnianie regionalnych katalogów historycznej zabudowy i zagospodarowania terenu, wdrażanie ich do stosowania przez odpowiednie zapisy w prawie miejscowym.

Rekomendacje

1. Ustanowienie 10 pomników historii (PH) lub – w przypadku braku takiej decyzji – utworzenie parków kulturowych *[na terenie gminy Nowogródek Pomorski nie wskazano do ustanowienia pomnika historii i parku kulturowego]*.
2. Objęcie ochroną 17 zespołów zabytkowych – układów urbanistycznych i ruralistycznych – przez wpisanie ich do rejestru zabytków (Rp) *[na terenie gminy Nowogródek Pomorski nie wskazano takich zespołów]*.
3. Określenie zasad wspierania, w tym finansowego, zabiegów renowacyjnych zabytków, a także sporządzenie planu i harmonogramu priorytetowych działań remontowo-konserwatorskich.
4. Opracowanie zasad sprzedaży, dzierżawy i udostępniania zabytków w celu ich lepszej ochrony i monitorowania stanu.

5. Finansowe wspieranie i promowanie zagospodarowania zabytków na cele kulturalne, turystyczne i inne publiczne z funduszy prywatnych, krajowych, europejskich – budowa systemu dofinansowania i ulg motywujących inwestorów.
6. Rozszerzenie listy muzeów i zabytków budowlanych, w których wymagane jest stosowanie systemu sygnalizacji pożarowej (wszystkie kościoły z wyposażeniem, muzea, zamki, pałace).
7. Powołanie międzyresortowego zespołu na rzecz opracowania wytycznych ochrony obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo.

Kierunek 2. Ochrona dóbr kultury współczesnej

Ustalenia

1. Ustanowienie i ochrona dóbr kultury współczesnej przez wprowadzenie stosownych przepisów w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, w planach miejscowych i innych aktach prawa miejscowego dla następujących obiektów, figurujących w katalogu obiektów (lista otwarta do rozszerzenia).

Zalecenia – Nie wprowadza się.

Rekomendacje

1. Stworzenie i wdrożenie systemu oznaczania dóbr kultury współczesnej objętych ochroną.
2. Opracowanie i wdrożenie trybu zbierania, weryfikowania i publikowania informacji nt. dóbr kultury współczesnej objętych i wskazywanych do objęcia ochroną wraz ze wskazaniem lub utworzeniem jednostki odpowiedzialnej za prowadzenie działań w tym zakresie.

Kierunek 3. Ochrona i kształtowanie ładu przestrzennego

Ustalenia

1. Konsekwentna realizacja ustaleń dokumentów planistycznych samorządów terytorialnych w celu kształtowania spójnego wizerunku miejscowości.

Zalecenia

1. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów suburbiów z uwzględnieniem:
 - ograniczenia nieuzasadnionego rozprzestrzeniania się terenów mieszkalnych przez odpowiednie ustalenia granic aglomeracji ściekowych i niedopuszczenia do lokalizacji zabudowy poza ich granicami,
 - ograniczenie lokalizacji zabudowy mieszkalnej na terenach pozbawionych sieci kanalizacyjnych lub w odległości od publicznych placówek (oświaty, zdrowia, usług itp.) przekraczającej standardy racjonalnej dostępności pieszej,
 - powiązania rozwoju terenów zabudowy mieszkaniowej z programami rozwoju sieci transportu publicznego,
 - kreowania wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych w powiązaniu z przystankami transportu publicznego,
 - zapewnienia ciągłości i wysokiej jakości przestrzeni publicznych.
2. Rewitalizacja i uzupełnianie wielofunkcyjnej zabudowy śródmiejskiej.
3. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, w tym powojkowych i przemysłowych.
4. Rozwój systemów zieleni miejskiej w wyniku łączenia istniejących terenów zielonych korytarzami ekologicznymi, z wyjątkiem zabytkowych centrów staromiejskich.
5. Ograniczanie terenów lokalizacji naziemnych parkingów w przestrzeniach publicznych, budowa parkingów podziemnych, wyprowadzenie sklepów wielkopowierzchniowych poza centra miast.
6. Ochrona sylwet miast i wsi ze szczególnym uwzględnieniem ekspozycji od strony wjazdów do miejscowości.
7. Zastosowanie wysokiej jakości materiałów konstrukcyjnych, wykończeniowych, nawierzchni tras komunikacyjnych, kształtujących przestrzeń publiczną.
8. Regulacja w dokumentach planistycznych zasad lokalizacji, gabarytów, wyglądu oraz zagęszczenia reklam.

9. Wykonanie studiów krajobrazowych dla planowanych lokalizacji inwestycji wielkokubaturowych, wieloprzestrzennych, wielkopowierzchniowych, urządzeń infrastruktury technicznej (naziemne sieci inżynierskie, wieże anten telekomunikacyjnych, wieże elektrowni wiatrowych) w celu określenia ich wpływu na krajobraz kulturowy i przyrodniczy.

Projekty

1. Stworzenie narzędzi monitoringu i zaangażowanie mieszkańców w kontrolę i utrzymanie ładu przestrzennego.

Rekomendacje

1. Stworzenie podstaw „dobrej praktyki” planistycznej w formie narzędzi doradczych definiujących i rozstrzygających zasady kształtowania zabudowy i krajobrazu na poziomie lokalnym i regionalnym.

2. Wytworzenie mechanizmów prawnych, organizacyjnych, społecznych służących przeciwdziałaniu wyludniania się centrów miast.

3. Określenie zasad lokalizowania zespołów elektrowni wiatrowych (z wykluczeniem obszarów chronionych) z uwzględnieniem gabarytów, gęstości, wzajemnych odległości i wpływu na krajobraz.

POWIATOWY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Rada Powiatu w Myśliborzu Uchwałą Nr XVII/170/2012 z dnia 25 stycznia 2012 roku przyjęła „Powiatowy program opieki nad zabytkami na lata 2012-2016” (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2012, poz. 525). Formułując powyższy dokument przyjęto zadania należące z mocy ustawy do obowiązków powiatu, między innymi opieki nad zabytkami, do których powiat myśliborski posiada tytuł prawny oraz zarysowano ogólną politykę powiatu w dziedzinie opieki nad zabytkami, nie naruszając przy tym kompetencji poszczególnych gmin i praw właścicieli.

Nakreślono następujące cele strategiczne na lata 2012-2016:

Cel I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu.

Cel II: Uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej.

Cel III: Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.

Cel IV: Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.

Cel V: Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Cel VI: Zainteresowanie władz samorządowych szczebla gminnego problematyką ochrony szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego.

W niniejszym programie opieki nad zabytkami powiatu myśliborskiego przyjęto jako główne cele III, IV, V, VI.

W realizację powiatowego programu opieki nad zabytkami wykorzystane zostaną instrumenty ogólne – określone w programach rządowych i wojewódzkich, w tym w Krajowym Programie Opieki nad Zabytkami oraz w innych dokumentach o charakterze planistycznym i strategicznym, a także narzędzia i środki własne Starostwa Powiatowego oraz partnerów uczestniczących w realizacji programu – Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, państwowych i samorządowych instytucji kultury, jednostek samorządu terytorialnego, kościołów oraz organizacji pozarządowych. Powodzenie realizacji programu wymaga współdziałania starostwa zarówno z jednostkami samorządu położonych na terenie powiatu jak i organizacji pozarządowych spełniających istotną rolę w ochronie i popularyzacji dziedzictwa kulturowego. Zakłada się, że cele zakreślone w powiatowym programie opieki nad zabytkami będą

osiągane w wyniku:

- współpracy władz powiatu z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami, których działania obejmują m.in. ochronę walorów krajobrazowych i kulturowych,
- współpracy z właścicielami oraz zarządcami obiektów,
- inicjatywy własnej władz powiatu.

Realizacji sformułowanych wyżej celów służyć będą następujące działania:

1. Prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy obiektach zabytkowych nieruchomych będących własnością powiatu; zabezpieczenie i utrzymanie tych obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystanie z nich w sposób zapewniający trwałe zachowanie ich wartości. Zapewnienie warunków do naukowego badania i dokumentowania obiektów zabytkowych.

2. Udzielanie na wniosek zainteresowanych podmiotów dotacji celowych na sfinansowanie lub dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub budowlanych przy obiektach zabytkowych z terenu powiatu myśliborskiego wpisanych do rejestru zabytków nie będących własnością powiatu, w szczególności obiektów architektury i budownictwa, zabytków ruchomych i zabytków archeologicznych. Zamieszczenie informacji o możliwości ubiegania się o taką dotację na stronie internetowej starostwa i w innych mediach. Zasady udzielania dotacji powinny zostać określone w drodze Uchwały Rady Powiatu. Kryterium udzielenia dotacji jest zły stan techniczny obiektu oraz istotne jego znaczenie zabytkowe, historyczne, artystyczne lub naukowe. Dotacja może być udzielona osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej mającej tytuł prawny do obiektu. Program prac oraz kosztorys winny być uzgodnione z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3. Wydawanie przez Starostę na wniosek Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji o zabezpieczeniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem lub uszkodzeniem w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia lub – o ile usunięcie zagrożenia nie jest możliwe – wywłaszczenie tych obiektów na wniosek Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przez Starostę na rzecz Skarbu Państwa lub gminy, na terenie której położony jest ten obiekt.

4. Ustanawianie przez starostę na wniosek Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków społecznych opiekunów zabytków; cofanie ustanowienia społecznych opiekunów zabytków; prowadzenie listy społecznych opiekunów zabytków; wydawanie osobom fizycznym legitymacji społecznego opiekuna zabytków; wydawanie zaświadczeń osobom prawnym lub innym jednostkom organizacyjnym pełniącym funkcję społecznego opiekuna zabytków. Zgodnie z art. 102 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami społecznym opiekunem zabytków może być osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, niekaralna, posiadająca wiedzę w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami. Funkcję społecznego opiekuna zabytków może sprawować też osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. Zadaniem społecznych opiekunów zabytków jest podejmowanie działań związanych z zachowaniem wartości zabytków i utrzymaniem ich w jak najlepszym stanie, upowszechnianie wiedzy o zabytkach oraz współdziałanie w tym zakresie ze Starostwem oraz Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

5. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz rozwoju turystyki w powiecie.

6. Umieszczanie przez starostę w uzgodnieniu z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na obiekcie zabytkowym nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków znaku informującego o tym, iż obiekt ten podlega ochronie.

7. Upowszechnianie wiedzy o zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu oraz jego walorach turystycznych na stronie internetowej powiatu oraz innych dostępnych środkach masowego przekazu.

8. Wspieranie na wniosek zainteresowanych podmiotów przedsięwzięć samorządów gminnych związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej.

5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

5.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie gminy (analiza dokumentów programowych gminy)

„Program opieki nad zabytkami” zgodny jest z dokumentami gminnymi o charakterze strategicznym oraz dokumentami wyznaczającymi kierunki polityki przestrzennej gminy Nowogródek Pomorski:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2005-2015

Jest to dokument planowania długookresowego. Dokument ten jest opracowaniem ogólnym wymagającym ciągłego udoskonalania. Zawiera plan zamierzeń, które pokazują kierunki rozwoju Gminy. Jej misją jest „**Gmina Nowogródek Pomorski – miejsce dla człowieka**”. Strategia przedstawia Gminę jako: miejsce trwałego i zrównoważonego rozwoju, rosnącego poziomu życia mieszkańców, przyjaznego inicjowania i rozwijania przedsiębiorczości; ośrodek turystyczny i kulturalny o zasięgu ponadregionalnym; miejsce rozwijające współpracę regionalną. Trwały i zrównoważony rozwój to przede wszystkim pełniejsze zaspokojenie potrzeb obecnego i przyszłych pokoleń oraz rozsądne wykorzystywanie i umacnianie własnych zasobów środowiska społecznego, przyrodniczego, kulturowego i ekonomicznego. W Strategii zostały przyjęte cztery równorzędne priorytety:

Priorytet A Zapewnienie wysokiego poziomu życia mieszkańców.

I. Modernizacja i rozwój komunikacji.

1. Przebudowa i poprawa stanu technicznego dróg gminnych i powiatowych.
2. Budowa i modernizacja chodników, placów oświetlenia ulicznego i parkingów.
3. Budowa ścieżek rowerowych.
4. Udzielenie poparcia i pomoc władzom samorządowym i rządowym w realizacji korzystnych dla gminy inwestycji komunikacyjnych.

II. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno kanalizacyjnej i systemu unieszkodliwiania odpadów stałych.

1. Poprawa jakości wody w Nowogrodku Pomorskim.
2. Budowa sieci wodociągowej dla miejscowości Sumiak i Karlin.
3. Budowa kanalizacji sanitarnej zgodnie z ustaleniami koncepcji programowej.
4. Współpraca z gminą Myślibórz w procesie budowy i eksploatacji systemu kanalizacji.
5. Rozbudowa systemu selekcji odpadów.
6. Likwidacja i rekultywacja wysypiska.

III. Rozwój i poprawa funkcjonowania usług społecznych.

1. Budowa Gimnazjum w Karsku.
2. Adaptacja, remont, modernizacja świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących funkcje kulturalne i społeczne.
3. Wspomaganie usług medycznych w Gminie.
4. Budowa ogólnodostępnych obiektów sportowo rekreacyjnych.
5. Wsparcie grup społecznych zagrożonych marginalizacją.
6. Powołanie straży gminnej.
7. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

IV. Przygotowanie terenów pod rozwój mieszkalnictwa.

1. Realizacja polityki przestrzennej gminy.
2. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów wyznaczonych w studium pod rozwój mieszkalnictwa.

V. Wzmocnienie integracji społeczności lokalnej i jej identyfikacji z gminą.

1. Współpraca i wspieranie rozwoju i działalności pozarządowych organizacji lokalnych.

2. Wspieranie cyklicznych imprez kulturalnych.
3. Kontynuowanie corocznych obchodów święta plonów.
4. Rozwój gminnych zawodów sportowych.
5. Rozwój gminnych zawodów jednostek OSP.
6. Współpraca z partnerami z Polski i Unii Europejskiej.

Priorytet B Zachowanie i poprawa stanu środowiska naturalnego.

I. Infrastruktura ochrony środowiska

1. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno kanalizacyjnej i systemu unieszkodliwiania odpadów stałych. Poddziałania 3, 4, 5, 6, jak w Priorytecie A II.
2. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

II. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

1. Współudział w edukacji dzieci i młodzieży.
2. Kształtowanie proekologicznych postaw dorosłych mieszkańców gminy.
3. Konsolidacja społeczności lokalnej wokół problemu ochrony środowiska.

Priorytet C Tworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej w dostosowaniu do warunków lokalnych.

I. Modernizacja i rozwój komunikacji. Poddziałania 1, 2, 4, jak w Priorytecie A I.

II. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno kanalizacyjnej i systemu unieszkodliwiania odpadów stałych. Poddziałanie 1-4 w Priorytecie A II.

III. Przygotowywanie i udostępnianie nieruchomości pod rozwój pożądanых w gminie rodzajów działalności gospodarczej.

1. Przygotowanie terenów przeznaczonych pod działalność inwestycyjną.
2. Promocja zasobów nieruchomości przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej.

IV. Wsparcie przedsiębiorców i sektora rolno-spożywczego.

1. Promocja gminy i przedsiębiorczości.
2. Zachęty podatkowe dla nowych przedsiębiorców.
3. Wspieranie przekształceń w sektorze rolnym i rozwoju przemysłu przetwórstwa żywności.

Priorytet D Turystyka.

I. Infrastruktura turystyczna.

1. Budowa, przebudowa, adaptacja, modernizacja infrastruktury turystycznej.
2. Stworzenie sieci ścieżek turystycznych (w tym rowerowych A I.3).
3. Wspieranie rozwoju agroturystyki.
4. Przygotowanie terenów pod inwestycje związane z turystyką.

II. Promocja.

1. Stworzenie wizerunku gminy przyjaznej, atrakcyjnej dla turystów.
2. Stworzenie lokalnego produktu.
3. Druk folderów ulotek.
4. Opracowanie koncepcji cyklicznej imprezy promującej gminę.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
NOWOGRÓDEK POMORSKI**

Jest dokumentem planistycznym sporządzonym dla obszaru całej gminy na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zmianami) i jego celami są:

- wyznaczenie cennych obszarów przyrodniczych i kulturowych o różnym stopniu ochrony i ustalenie dla nich zasad użytkowania;
- sformułowanie terenów rozwojowych dla poszczególnych funkcji gospodarczych z określeniem uwarunkowań wynikających ze środowiska przyrodniczego i antropogenicznego;

- określenie zasad dotyczących systemu obsługi mieszkańców gminy i wyznaczenie rozwoju infrastruktury społecznej (w tym budownictwa mieszkaniowego);
- określenie sposobu rozwiązań zagadnień z zakresu komunikacji i inżynierii;
- określenie rodzaju i zakresu dalszych prac planistycznych i zadań ponadlokalnych.

Według Studium główne zagrożenia dla krajobrazu kulturowego na terenie gminy Nowogródek Pomorski to:

- po 1945 roku zniszczeniu uległo kilka jednodworczych wybudowań (Głownia, Trzcielina), młyn w Trzcińcu, leśniczówka Słocino;
- znaczne ubytki zabudowy w obrębie pierwotnych założeń przestrzennych (np. Nowogródek Pomorski, Kinice, Giżyn);
- dekompozycja i degradacja zespołów rezydencjonalno-parkowych;
- wyburzone dwory – Giżyn, Kinice, Trzcina;
- adaptacja rezydencji do nowych funkcji (obecnie często opuszczone i niszczące) Karsko, Sumiak, Golin;
- dekompozycja i wyburzenia w obrębie zespołów folwarcznych;
- znaczne ubytki w zabudowie gospodarczej – np. Sumiak, Kinice, Trzcina;
- zmiana funkcji niektórych obiektów folwarcznych (Golin), znaczna ich część jest nieużytkowana (np. Sumiak, Karsko);
- zróżnicowany stan zachowania koloni mieszkalnych, w większości zdewaloryzowanych licznymi przebudowami (np. Kinice);
- pojedyncze ubytki w obrębie zagród chłopskich;
- powstały „nowoczesne” budynki użyteczności publicznej – skrajnym negatywnym przykładem jest niestety sam Nowogródek Pomorski: do zabytkowego budynku mieszkalnego dostawiono szpecącą dobudówkę, nakryta płaskim dachem – mieści się tutaj Urząd Gminy, nowe siedziby OSP – parterowe obiekty najczęściej w centrum wsi (np. Nowogródek Pomorski);
- tradycyjna zabudowa mieszkalna (w tym szachulcowa), która ulega naturalnej dekapitalizacji oraz jest poddawana niekontrolowanym (żywołowym) przekształceniom elewacji (np. wymiana stolarki, nowe tynki – np. Nowogródek Pomorski, Giżyn, Karsko), wymiany pokrycia oraz rozbudowy;
- w niektórych wsiach zagrody chłopskie zostały zaadaptowane na potrzeby letniskowo-rekreacyjne, szczególnie masową skalę to zjawisko przybrało w Kinicach, Rokitnie, Karlinie;
- większość cmentarzy poewangelickich jest zaniedbanych, ze zniszczonymi lub usuniętymi nagrobkami i ubytkami w drzewostanie.

Studium w zakresie ochrony środowiska kulturowego i przyrodniczego prezentuje obszary chronione oraz wyznacza następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „A”

Karsko

- zespół rezydencjonalno-parkowo-folwarczy z kościołem.

Strefa „B”

Giżyn

- historyczny przestrzenny układ wsi:
 - zarys pierwotnego układu owalnicowego w granicach zasięgu działek siedliskowych,
 - zespół parkowo – pofolwarczy (z kościołem)
 - trzy ulicowe kolonie chłopskie.
- zespół młyński wraz z zabytkowym ogrodzeniem i kolonią mieszkalną.

Karsko

- historyczny układ przestrzenny wsi – pierwotne założenia owalnicowe (ul. Mieszka I) oraz historycznie wykształcona wschodnia kompozycja przestrzenna (ul. Ogrodowa), z zespołem d. nadleśnictwa, nasadzeniami śródlądowymi.

Nowogródek Pomorski

- historyczny układ przestrzenny wsi:
 - pierwotny układ miejskiej sieci drożnej,
 - kościół z terenem działki przykościelnej,
 - park z dworem.

Świątki

- zespół stacji kolejowej.

Trzcinna

- ulicowy układ przestrzenny wsi.

Strefa „K”

Gizyn

- cmentarz poewangelicki i katolicki wraz z kaplicą cmentarną, szpalerem kasztanowców po zachodniej stronie drogi do cmentarza,
- aleja klonowa – jesionowa wzdłuż drogi dojazdowej od ptn. zachodu,
- grupa trzech pomnikowych lip we wschodniej części miejscowości,
- szpaler lipowy w centrum wsi po północnej stronie drogi,
- okazałe kasztanowce na północ od zagrody nr 29.

Golin

- założenia parkowe wraz z dworem,
- cmentarz jeńców wojennych,
- aleja klonowa.

Karlin

- cmentarz poewangelicki.

Karsko

- cmentarz poewangelicki i katolicki.

Kinice

- dworskie założenia parkowe,
- cmentarz poewangelicki,
- aleje – szpaler i aleja robiniowa.

Nowogródek Pomorski

- cmentarz poewangelicki, obecnie katolicki wraz z kaplicą cmentarną, szpalerem lip, ogrodzeniem kamienno – murowanym,
- aleja lipowa wzdłuż dojazdowej do folwarku od południa (Sumiaka),
- pomnikowy dąb w zachodniej części pl. Św. Floriana przed biblioteką, „zielone bramy” z dwóch kasztanowców przed wejściami do domów.

Parzeńsko

- cmentarz poewangelicki.

Rokitno

- cmentarz poewangelicki.

Sołacz

- pomnikowe dęby (5 szt.)

Świątki

- dworskie założenia parkowe we wschodniej części dawnego zespołu folwarcznego.
- aleje:

- lipowa,
- dębowa.

Trzcinna

- cmentarz poewangelicki i katolicki wraz z kaplicą grobową,
- park podworski,
- aleja klonowa wzdłuż drogi do Karska.

Strefa „E”

Obejmuje:

- obszar otwartego krajobrazu pomiędzy planowaną trasą S3 na odcinku od MOP do skrzyżowania S3 z drogą do Trzcinnej a zabudową Nowogródka Pomorskiego,
- obszar otwartego krajobrazu pomiędzy planowaną trasą S3 na odcinku od skrzyżowania z drogą Trzcinna – Nowogródek Pomorski do skrzyżowania z drogą Trzcinna – Rataje a zabudową wsi Trzcinna.

PLANY ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Plany rozwoju poszczególnych miejscowości są częścią składniową prowadzonych przez jednostki samorządów terytorialnych działań zmierzających do poprawy sytuacji gminy oraz sprzyjających długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z innymi krajami Unii Europejskiej. Koncepcja rozwoju i odnowy wsi zakłada podejmowanie na tych terenach zróżnicowanej działalności gospodarczej oraz kształtowanie jej w sposób zapewniający zachowanie walorów środowiskowych i kulturowych, poprawę warunków życia poprzez rozwój infrastruktury oraz zapewnienie mieszkańcom i przedsiębiorcom dostępu do usług, a także rozwój funkcji kulturowych i społecznych. Dotychczas opracowano następujące plany odnowy miejscowości z terenu gminy Nowogródek Pomorski:

1. Uchwałą Nr XXI/148/09 Rada Gminy Nowogródek Pomorski w dniu 12 lutego 2009 roku zatwierdziła **„Plan Odnowy Miejscowości Kinice na lata 2008-2015”**.
2. Uchwałą Nr XXXIV/247/10 Rada Gminy Nowogródek Pomorski w dniu 5 lipca 2010 roku zatwierdziła **„Plan Odnowy Miejscowości Karsko na lata 2010-2017”**.
3. Uchwałą Nr XXXIV/248/10 Rada Gminy Nowogródek Pomorski w dniu 5 lipca 2010 roku zatwierdziła **„Plan Odnowy Miejscowości Świątki na lata 2010-2017”**.
4. Uchwałą Nr XXXIV/246/10 Rada Gminy Nowogródek Pomorski w dniu 5 lipca 2010 roku zatwierdziła **„Plan Odnowy Miejscowości Trzcinna na lata 2010-2017”**.

5.2. Charakterystyka zasobów i analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy

Celem „Gminnego programu opieki nad zabytkami” nie jest powtarzanie znanych i dostępnych informacji na temat historii oraz zabytków gminy Nowogródek Pomorski. Zadaniem niniejszego opracowania nie jest też dokonywanie nowych ustaleń naukowych, analiz historycznych, porównawczych czy polemika z dotychczasowymi pracami. Z tych powodów charakterystyka zasobu kulturowego nastawiona jest w głównej mierze na wskazanie tych obiektów i zabytkowych zespołów, które w znaczącym stopniu decydują o wizerunku gminy Nowogródek Pomorski. Zabytki zlokalizowane na tym terenie zostały kilkakrotnie omówione i scharakteryzowane w różnego typu opracowaniach w językach niemieckim i polskim. Na bibliografię składają się zarówno dokumentacje historyczno-konserwatorskie, opracowania o charakterze studialnym, jak również wydawnictwa naukowe i popularnonaukowe. Dla potrzeb „Gminnego programu opieki nad zabytkami” wykorzystano przede wszystkim dokumentację (m.in. karty ewidencyjne zabytków) udostępnione w Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie. Ocena zachowanej historycznej substancji zabytkowej z terenu gminy Nowogródek Pomorski dokonana została na podstawie weryfikacji wojewódzkiej oraz gminnej ewidencji zabytków, a także po przeanalizowaniu historycznego materiału kartograficznego.

Na niżu środkowo europejskim ślady pierwszych obozowisk ludzkich datuje się na dwieście pięćdziesiąt tysięcy lat p.n.e. Na Pomorzu – z powodu późnego wycofania się lądolodu – ich wiek nie przekracza dziesięciu tysięcy lat p.n.e. (końcówka epoki kamienia). Około osiem tysięcy lat p.n.e. klimat ocieplił się, co spowodowało rozwój osadnictwa. Na terenie dzisiejszej gminy Nowogródek Pomorski najwcześniejsze jego ślady pochodzą z młodszej epoki kamienia. Ówczesni mieszkańcy zajmowali się polowaniem, rybołówstwem, uprawą roli, hodowlą zwierząt. W ewidencji stanowisk archeologicznych znajduje się dziewiętnaście obiektów pochodzących z tej epoki, są to osady i ślady osadnicze.

Podczas badań archeologicznych prowadzonych w 1969 roku znaleziono naczynia kultury łużyckiej (około tysiąc dwieście lat p.n.e.). Plemiona łużyckie zajmowały się uprawą roli i hodowlą zwierząt. Większość przedmiotów codziennego użytku wytwarzano samodzielnie (naczynia ceramiczne, narzędzia i ozdoby brązowe, potem żelazne). W sumie kultura łużycka na Pomorzu zapewniła ludności wzrost dobrobytu, szczególnie czytelny począwszy od epoki żelaza.

Kolejne ślady archeologiczne pochodzą z okresu oddziaływań celtyckich (okres lateński) oraz z epoki wpływów rzymskich (przełom starej i nowej ery). Kwitnące państwo rzymskie i jego kultura – głównie materialna – ogarnęła zasięgiem wpływów najdalsze zakątki Europy. Powszechnie importowano z Rzymu ozdoby, drogie przedmioty zbytku (np. zastawy do wina), a w obiegu były rzymskie monety.

Zabytki związane z powstawaniem stabilnego osadnictwa i struktur terytorialnych wiążą się z plemionami słowiańskimi, zwanymi przez historyków Pomorzanami, którzy zajmowali od VII wieku n.e. tereny na północ od rzeki Warty i Noteci, pomiędzy dolnym odcinkiem Odry i dolnym biegiem Wisły. Stabilizacja granic i struktury władzy utrzymywała się do początków XI wieku, a jej świadectwem są zachowane relikty osad, grodzisk i cmentarzysk.

Od VII do X wieku dzisiejszy obszar gminy Nowogródek Pomorski wchodził w skład terytorium plemiennego Pyrzyczan. Około 960 roku całe Pomorze weszło w skład państwa Polan, następnie w skład księstwa zachodniopomorskiego, a na początku XIII wieku – Wielkopolski. W 1232 roku zakon templariuszy otrzymał rozległe tereny nad dolną Myślą z ośrodkiem w Chwarszczanach. Istnieje hipoteza, że w Nowogrodku Pomorskim templariusze zbudowali zamek, który nazwali „nowym” w celu przeciwstawienia go staremu polskiemu grodowi. Dowodem na to mają być niemieckie nazwy niewielkich wzniesień. W południowo-wschodniej części wsi znajduje się pagórek, który na przedwojennych niemieckich mapach nosi nazwę „Burgwall” (grodzisko). Sąsiaduje z nim wzgórze zwane „Klosterberg” (Góra Klasztorna). Fragmenty ceramiki – znalezione w trakcie badań archeologicznych – wskazują, że miejsca te były zasiedlone w okresie od X do XV

wieku. W wyniku zawarcia układu pokojowego w 1261 roku zakon templariuszy przekazał powyższe tereny Brandenburgii.

W 1271 roku polski książę Bolesław Pobożny zbrojnie najechał na nowe tereny brandenburskie. Spalono wtedy Myślibórz i być może także Nowogródek.

W 1298 roku margrabia Albrecht II nadał zakonowi dominikanów rozległe dobra z wioskami Golin, Trzcina, Ławy, Staw, Myśliborzyce. Natomiast w 1300 roku ten sam margrabia przekazał na rzecz zakonu cystersów z Kołbacza znaczne terytorium w dorzeczu Kłodawki, które objęło m. in. jeziora Karskie Wielkie i Karskie Małe oraz wieś Karsko. W tym okresie zostały ufundowane kościoły w Karsku i Nowogrodku.

Na szlaku handlowym łączącym Gorzów ze Szczecinem założono miasto, które nigdy nie wykształciło się w pełni. Świadczy o tym do dziś zachowany układ przestrzenny Nowogrodka powstały z trzech ulic, z których dwie okrężne tworzyły wydłużony prostokąt. Margrabia Ludwik Rzymianin w dokumencie z 6 marca 1352 roku nakazał aby podróżujący szlakiem północ-południe obowiązkowo odwiedzali Myślibórz. Natomiast Nowogródek znalazł się na uboczu, co negatywnie wpłynęło na jego rozwój.

W latach 1402-1454 obszar dzisiejszej gminy Nowogródek Pomorski znajdował się w posiadaniu zakonu krzyżackiego.

Po powrocie do Marchii Brandenburskiej, pod rządami margrabiego Jana z Kostrzyna, wprowadzono protestantyzm i przejęto dobra kościelne. Założono domenę państwową, której urząd ustanowiono w Karsku, a z inicjatywy margrabiego zbudowano zamek. W 1591 roku odbył się tutaj zjazd książąt i hrabiów wszystkich niemieckich księstw. W 1624 roku na miejscu siedziby Jana Kostrzyńskiego zbudowano obronny dwór.

W latach 1618-1648 w wyniku wojny trzydziestoletniej zniszczono wsie Karsko, Trzcina i Nowogródek. Kolejne wojny: polsko-szwedzka, północna (1701-1721) i siedmioletnia (1756-1763) także rozegrały się na tych terenach. W drugiej połowie XVIII wieku powstał folwark w Kinicach. Od 1764 roku rozpoczęto oddzielać grunty chłopskie od folwarcznych oraz dokonano uwłaszczenia chłopów w dobrach państwowych. Okres wielkiej koniunktury rolnej i napływ siły roboczej sprzyjał rozkwitowi gospodarki folwarcznej, w pierwszej połowie XIX wieku powstały folwarki w Golinie i Sumiaku (obecnie Nowogródek Pomorski).

W 1837 roku powołano powiat myśliborski. W 1912 roku przeprowadzono linię kolejową łączącą Myślibórz z Gorzowem, wtedy powstały zabudowania stacyjne w Świątkach. Na początku XX wieku rozpoczął się proces przechodzenia części ziem z rąk wielkich właścicieli ziemskich do indywidualnych chłopów, co było związane z tzw. kolonizacją wewnętrzną inspirowaną przez państwo pruskie.

W okresie II wojny światowej w Golinie funkcjonował obóz jeniecki, w sąsiedztwie którego założono cmentarz.

Krajobraz kulturowy gminy Nowogródek Pomorski składa się z elementów przyrodniczych, ale przede wszystkim z wytworów i osiągnięć cywilizacyjnych człowieka. Są to zarówno pojedyncze obiekty i zespoły budowli, dzieła sztuki, elementy zagospodarowania przestrzeni, krajobrazy miejskie i wiejskie kształtujące świadomość oraz tożsamość regionalną mieszkańców.

Dla rozwoju gminy Nowogródek Pomorski przełomowym stał się rok 1945. Destrukcji uległy wówczas zarówno zabytki architektury, jak również zabytki ruchome, m. in. wyposażenia kościołów. Przerwana została ciągłość kulturowa miejscowości, która funkcjonowała tutaj od średniowiecza. Mimo zniszczeń wojennych i powojennych przetrwały murowane budynki mieszkalne o walorach zabytkowych, wzniesione w różnych stylach architektonicznych funkcjonujących w ciągu całego XIX i na początku XX wieku. Liczna zabudowa ryglowa i drewniana – znana z przekazów ikonograficznych – uległa zniszczeniu. Istniejąca na terenie gminy historyczna zabudowa w dużej mierze znajduje się w złym stanie technicznym.

Najistotniejszy jest stosunek obecnych mieszkańców tych terenów do zastanych śladów niemieckiej kultury. Tragiczne doświadczenia minionych pokoleń wyniesione z obu

dwudziestowiecznych wojen światowych łagodzi wpływ czasu oraz optymistyczna idea wspólnoty europejskiej. Profesor Jan Józef Lipski napisał: „Gdy przejmuję się zabytki kultury – można mówić tylko o depozycie. To co należy do kultury jakiegoś narodu, pozostaje na zawsze jej dorobkiem i chlubą. Depozytariusz zaś bierze na siebie zarazem obowiązki. Po tym, czy je wypełnia, ocenia się jego kulturę; rozliczać go z tego ma prawo Europa, gdyż i to co stworzyli Niemcy, i to, co stworzyli Polacy – należy do wspólnej kultury europejskiej”.

Krajobraz kulturowy gminy Nowogródek Pomorski stanowią obszary i obiekty o szczególnym znaczeniu:

a) teren średniowiecznego miasta o zachowanym układzie urbanistycznym

W wyniku uwarunkowań historycznych miejscowość Nowogródek Pomorski nigdy w pełni nie wykształciła się w miasto i nie posiadała murów obronnych. Ponadto nigdy też Nowogródek nie otrzymał przywileju miejskiego.

Natomiast obecna wieś charakteryzuje się cennym średniowiecznym układem urbanistycznym z czytelną siatką ulic, śródmiejskim placem pełniącym przypuszczalnie pierwotnie funkcję rynku.

b) tereny historycznie ukształtowanych układów ruralistycznych, w tym o metryce średniowiecznej

We wczesnym średniowieczu osadnictwo na tych terenach znacznie wzrosło, a istniejąca do dzisiaj sieć osadnicza wykształciła się w ciągu XIII i XIV wieku. Potwierdzają to nie tylko skąpe źródła archiwalne, ale także słowiański źródłosłów nazw oraz czytelne układy przestrzenne. Mimo późniejszych przekształceń nadal czytelny pozostał średniowieczny układ przestrzenny wsi Giżyn, Karsko, Świątki, Trzcina.

Niektóre z wsi zostały przekształcone w okresie tworzenia się gospodarki folwarcznej lub w wyniku procesów historycznych, takich jak długotrwałe wojny (np. Kinice) lub w związku z lokacją nowych zespołów rezydencjalno-parkowo-folwarcznych (np. Sumiak, Świątki). Pozostałe wsie i osady zostały założone w XIX wieku jako kolonie i przysiółki (np. Rataje, Sołacz, Somin, Smolary) przy dużych miejscowościach.

Mimo współczesnych remontów i modernizacji układ przestrzenny zagród zachował się. Zazwyczaj składają się one z kilku oddzielnych budynków odpowiednio rozmieszczonych na działce siedliskowej: dom, budynek inwentarski (np. stajnia, chlew, obora) i stodoła. Często w partii poddasza budynku inwentarskiego magazynowano paszę. Ponadto zagrody posiadały także budynki gospodarcze (np. wozownia, szopa na drewno, spichlerz). Z zabudową sąsiadowały ogrody i sady.

c) architektura sakralna

Kościół były i są dominantami w zabudowie miast i wsi. Najstarsze obiekty mają metrykę trzynastowieczną (Karsko, Nowogródek Pomorski).

Kamienno-ceglane i ceglane budowle sakralne o cechach neogotyckich w Giżynie (nieużytkowana) i Trzcinnej powstały pod koniec XIX wieku.

Ciekawostkami architektonicznymi są:

- dziewiętnastowieczna kaplica w zespole szkolnym w Kinicach (obecnie kościół filialny);
- secesyjna szkoła z kaplicą w Sumiaku (nieużytkowana);
- modernistyczny kościół w Giżynie (od chwili budowy w 1936 roku należy do parafii rzymsko-katolickiej).

Istotnymi elementami krajobrazu kulturowego są również kaplice cmentarne:

- kaplica mauzoleum rodu von Borcke na nieczynnym cmentarzu w Giżynie;
- użytkowane kaplice cmentarne w Kinicach i Nowogrodku Pomorskim.

d) architektura świecka

Zabytkowe obiekty mieszkalne i gospodarcze w Nowogrodku Pomorskim oraz na obszarach wiejskich są w złym stanie. Przez wiele lat nie prowadzono systematycznych remontów i brakowało funduszy na dostosowanie budynków do współczesnych standardów.

Wśród zabudowy wiejskiej na wyróżnienie zasługują takie obiekty jak: szkoły i plebanie, sale wiejskie – świetlice, remizy strażackie, zespoły budynków stacji kolejowej.

Istniejąca świecka zabudowa – ceglana i ryglowa – w całości pochodzi z XIX i XX wieku (najczęściej czwarta ćwierć XIX wieku i pierwsza ćwierć XX wieku). Domy mieszkalne w większości są obiektami murowanymi, parterowymi (lub z użytkowym poddaszem), z niewyszukanym detałem architektonicznym. Interesujące przykłady łączenia funkcji mieszkalnej z gospodarczą w jednym budynku, lokowanego głównie szczytem do drogi, znajdują się w Giżynie. Relikty tradycyjnego budownictwa ryglowego zachowały się w formie szczątkowej w Karsku, Kinicach, Nowogrodku Pomorskim, Rokitnie, Trzcinnej.

Zabudowa świecka w okresie po 1945 roku została mocno przekształcona. Niekorzystne zmiany dokonały się przede wszystkim w związku z rozbiórką zniszczonych budynków oraz wprowadzeniu w ich miejsce nowej zabudowy, nie liczącej się z lokalną tradycją, architekturą i historycznymi uwarunkowaniami, niedostosowane do otoczenia wielkością rzutu (nie nawiązującego do pierwotnego układu i szerokości działki siedliskowej), wielkością kubatury, formą dachów. Stąd też obecna zabudowa jest bardzo zróżnicowana pod względem architektonicznym: obok budynków zabytkowych prezentujących różny stopień zachowania substancji zabytkowej zlokalizowane są budynki współczesne, dysharmonizujące z historycznie ukształtowanym wnętrzem urbanistycznym.

e) założenia dworsko-parkowo-folwarczne

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski znajduje się kilka założeń dworsko-parkowo-folwarcznych, które powstały w okresie nowożytnym, a rozbudowane zostały w drugiej połowie XIX wieku. Najciekawszy – o bogatej historii – zespół w Karsku znajduje się w rękach prywatnych i z powodu braku należytej opieki niszczeje. W Świątkach z pałacu ocalał niewielki fragment, a większość budynków gospodarczych jest w stanie ruiny lub utraciły walory zabytkowe. Pierwotny układ folwarku został zatarty w wyniku rozparcelowania go na wiele prywatnych działek. W Giżynie nie zachował się pałac, budynki folwarczne zostały zdewaloryzowane, a park znajduje się w rękach prywatnych i jest niedostępny. W Kinicach i Trzcinnej w formie szczątkowej zachowały się założenia folwarczne i parki. W Golinie z dawnego zespołu zachował się park i bezstylowy dwór, a budynki gospodarcze w wyniku modernizacji utraciły walory zabytkowe. Bardzo interesujące założenie dworsko-parkowo-folwarczne w Nowogrodku Pomorskim (dawny Folwark Sumiak) – z uwagi na częściowy brak użytkownika i postępującą dewastację – traci swoje walory zabytkowe. Poza stajnią (z częścią mieszkalną), reszta budynków gospodarczych – mimo użytkowania – niszczeje.

f) zabytki techniki

Zabytki techniki i przemysłu posiadają walory zabytkowe a jednocześnie są nadal użytkowane. Świadectwa rozwoju myśli technicznej są związane przede wszystkim z rozwojem przemysłu w XIX wieku. Równie istotna dla rozwoju ekonomicznego tych terenów była działalność obiektów produkcyjnych w folwarkach i samodzielnych obiektów przemysłowych:

- zespół młyński wraz z kolonią mieszkalną w Giżynie, wzniesiony został na przełomie XIX i XX wieku na terenie dawnej fabryki pieców (lub kafli piecowych);
- gorzelnia w Karsku;
- zespół mleczarni w Karsku, który utracił walory zabytkowe;
- wiatrak holenderski w Nowogrodku Pomorskim – jedyny tego typu obiekt zachowany na terenie gminy
- kuźnie w Giżynie, Karsku, Nowogrodku Pomorskim, Trzcinnej.

Z drugą połową XIX wieku i początkiem XX wieku wiąże się przede wszystkim rozbudowa infrastruktury transportowo-komunikacyjnej. Przez zachodni skraj dzisiejszej gminy Nowogródek Pomorski w 1912 roku poprowadzono linię kolejową łączącą Gorzów Wlkp. z Myśliborzem, przy której powstał zespół stacji w Świątkach (murowana stacja, nakryta dachem czterospadowym,

magazyn w konstrukcji ryglowej, szalek murowano-ryglowy).

g) cmentarze i parki

Pierwotnie cmentarze usytuowane były na działce kościelnej, dopiero pod koniec XVIII wieku ze względów sanitarnych zaczęto zakładać nekropolie poza terenami zabudowanymi. Tutejsze cmentarze poewangelickie powstały w ciągu XIX i na początku XX wieku. W okresie po II wojnie światowej zostały zniszczone, część z nich nadal jest użytkowana jako cmentarze komunalne: Giżyn, Karsko, Kinice, Nowogródek Pomorski. Większość z nich jednak jest nieczynna, splądrowana i zaniedbana, z nielicznymi fragmentami nagrobków. W większości wymagają pilnych prac porządkowych i pielęgnacyjnych. W krajobrazie wsi pełnią rolę zieleni wysokiej.

Na omawianym obszarze najlepszą opieką otoczony jest nieczynny cmentarz poewangelicki w Parzeńsku.

Ogrody i parki to specyficzny rodzaj zabytków, zbudowany z roślin, przez co podlegający prawom natury w większym stopniu niż inne zabytki. Najciekawszymi przykładami sztuki ogrodowej są parki w Giżynie, Karsku i Nowogrodku Pomorskim (Folwark Sumiak).

h) układy drożne, z zachowaną historyczną geometrią, często z nawierzchnią brukową i obsadzeniami alejowymi

Istniejący układ drożny liczy sobie kilkaset lat, powstawał w zależności od rozwijającej się sieci osadniczej. Najciekawszymi zachowanymi przykładami obsadzeń są aleje drzew liściastych wzdłuż drogi prowadzącej z Trzcinnej do Karska oraz wzdłuż drogi łączącej Nowogródek Pomorski z zespołem stacji kolejowej w Świątkach.

W ostatnim czasie z uwagi na modernizację i poszerzanie dróg publicznych aleje przydrożne są wycinane. W związku z tym konieczne jest podjęcie działań w zakresie rozpoznania i waloryzacji obsadzeń alejowych na terenie gminy, opracowanie dokumentacji i objęcie alei ochroną prawną. Krajobraz kulturowy gminy Nowogródek Pomorski jest wynikiem procesów z różnych okresów historycznych.

Największą wartość historyczno-kulturową posiadają następujące zespoły i obiekty:

aleje przydrożne

- aleja kasztanowców przy drodze Świątki-Nowogródek Pomorski;
- aleja klonowa przy drodze Trzcina-Karsko;

Giżyn

- układ ruralistyczny (owalnica/ ulicówka), XIII wiek;
- zbór protestancki (magazyn), 1890 rok;
- kościół filialny p. w. Podwyższenia Krzyża Świętego, 1936 rok;
- park podpałacowy, XVIII wiek;
- nieczynny cmentarz wraz kaplicą-mauzoleum rodu von Borcke, 1 połowa XIX wieku;
- zespół młyna elektrycznego, 4 ćwierć XIX wieku;
- kolonia mieszkalna z lat 1926-1930;

Golin

- cmentarz jeńców wojennych, 1939-1945;
- park dworski, około 1830-1840;

Karlin

- cmentarz poewangelicki, początek XX wieku;

Karsko

- układ ruralistyczny (owalnica), XIII wiek, 1202-1208;
- kościół filialny p. w. św. Antoniego, XIII wiek, 2 połowa XIX wiek;
- zespół dworsko-parkowo-folwarczny, 1624 rok, 1755 rok, 1860-1939;
- gorzelnia, ul. Ogrodowa nr 2, 1 ćwierć XX wieku;
- zespół dawnego nadleśnictwa królewskiego, ul. Mieszka I nr 40-42, 1 ćwierć XIX wieku,

4 ćwierć XIX wieku;

- budynek mieszkalny, ul. Mieszka I nr 54, połowa XIX wieku;

Kinice

- kościół filialny p. w. MB Wspomożenie Wiernych, 4 ćwierć XIX wieku;
- zespół leśniczówki, Kinice nr 8, około 1910 roku;

Nowogródek Pomorski

- układ urbanistyczno-ruralistyczny, XIII wiek, 1298 rok;
- kościół parafialny p. w. MB Królowej Polski, 2 połowa XIII wieku, 1752 rok;
- zespół dworsko-parkowo-folwarczny, tzw. Folwark Sumiak, ul. Barlinecka, 1 połowa XIX wieku – 1939 rok;
- budynek mieszkalny, ul. Boczna nr 3, 3 ćwierć XIX wieku;
- budynek mieszkalny, ul. Boczna nr 6, połowa XIX wieku;
- budynek mieszkalny, ul. Boczna nr 9, początek XX wieku;
- budynek mieszkalno-gospodarczy, ul. Boczna nr 12, 3 ćwierć XIX wieku;
- budynek mieszkalny i budynek gospodarczy, Kolonia Nowogródek Pomorski nr 6, lata dwudzieste XX wieku;
- wiatrak wieżowy typu holenderskiego (ruina), połowa XIX wieku;

Parzeńsko

- cmentarz poewangelicki, 1 połowa XIX wieku;

Rokitno

- cmentarz poewangelicki, połowa XIX wieku;
- budynek mieszkalny, Rokitno nr 17, 1 połowa XIX wieku, początek XX wieku;

Stawno

- zespół dawnej leśniczówki, Stawno nr 2, 4 ćwierć XIX wieku;

Sumiak

- szkoła z kaplicą, Sumiak nr 2, około 1910 roku;
- pomnik ku czci mieszkańców wsi poległych w pierwszej wojnie światowej, po 1918 roku;
- gospoda, ob. budynek mieszkalny, Sumiak nr 11, 1 ćwierć XX wieku;

Świątki

- układ ruralistyczny (ulicówka z zespołem folwarcznym), połowa XIII wieku;
- zespół pałacowo-parkowo-folwarczny, 1 połowa XIX wieku, 4 ćwierć XIX wieku;
- stodoła (obora) w dawnym zespole folwarcznym, 1851 rok;
- zespół stacji kolejowej, około 1912 roku;

Trzcinna

- układ ruralistyczny (owalnica), XIII wiek, 1298 rok;
- zbór protestancki, obecnie kościół parafialny p. w. św. Józefa, 1898 rok;
- szkoła, obecnie budynek mieszkalny, Trzcinna nr 84, koniec XIX wieku.

5.3. Zabytki objęte prawnymi formami ochrony

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2003, Nr 162, poz. 1568 ze zmianami) formami ochrony zabytków są: wpis do rejestru zabytków, uznanie za pomnik historii, utworzenie parku kulturowego, ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Wojewódzki Konserwator Zabytków prowadzi rejestr zabytków. Do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. W trybie określonym w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Wpis do rejestru historycznego układu urbanistycznego, ruralistycznego lub historycznego zespołu budowlanego nie wyłącza możliwość wydania decyzji o wpisie do rejestru zabytków nieruchomych wchodzących w skład tych układów lub zespołów. Wpisanie zabytku nieruchomego do rejestru ujawnia się w księdze wieczystej danej nieruchomości na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, na podstawie decyzji o wpisie do rejestru tego zabytku.

W odniesieniu do tego typu obiektu ochronie podlega jego forma architektoniczna we wszystkich jej elementach, w tym: wysokość, forma dachu, kompozycja elewacji wraz z detalem architektonicznym i stolarką, materiał budowlany. Ochronie podlega również funkcja obiektu, której ewentualna zmiana wymaga zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Warunkami ochrony są:

- trwałe zachowanie formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektu wpisanego do rejestru zabytków;
- utrzymanie otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem, np. cmentarza w otoczeniu kościoła;
- wszelkie zmiany – wewnątrz i na zewnątrz – dotyczące obiektu zabytkowego wymagają zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Aneks 1. zawiera wykaz obiektów nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków. W wyniku weryfikacji wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków stwierdzono, iż ochrona prawna poprzez wpis do rejestru zabytków obejmuje niewystarczającą liczbę obiektów. Dlatego w aneksie 3., który zawiera wykaz gminnej ewidencji zabytków, zaproponowano obiekty nieruchome, które kwalifikują się do wpisania do rejestru zabytków z uwagi na istotne wartości historyczne, artystyczne lub naukowe.

Do rejestru zabytków zabytek ruchomy wpisuje się na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. W przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę Wojewódzki Konserwator Zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz wojewódzka ewidencja zabytków ruchomych jest dostępna do wglądu w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Do rejestru zabytków nie wpisuje się zabytku wpisanego do muzealnej księgi inwentarzowej lub wchodzącego w skład narodowego zasobu bibliotecznego. Najważniejszą formą organizacyjną opieki nad zabytkami ruchomymi stanowi muzeum. Jest to instytucja kultury, która gromadzi, rejestruje, konserwuje i przechowuje oraz udostępnia publiczności w formie wystaw dobra i wytwory kultury w zakresie sztuki, wiedzy i przyrody oraz prowadzi działalność naukową, oświatową i popularyzatorską.

Natomiast na terenie gminy Nowogródek Pomorski nie ma stanowisk archeologicznych objętych ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków. Wykaz wszystkich stanowisk archeologicznych zawiera aneks 2. Tutejszy obszar został przebadany powierzchniowo w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Wyniki badań są dostępne do wglądu w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Szczecinie.

Program Archeologiczne Zdjęcie Polski (AZP) rozpoczęto realizować w latach siedemdziesiątych XX wieku. Archeolodzy prowadzili na wytyczonych obszarach terenowe badania powierzchniowe. Ich wyniki stanowią podstawową bazę informacji o zasobach archeologicznych zlokalizowanych na obszarze gminy Nowogródek Pomorski i są punktem wyjścia dla dalszych etapów badań, czyli prac wykopaliskowych.

2. Pomnik historii

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski powyższa forma ochrony prawnej nie występuje. Pomnik historii to zabytek nieruchomy o szczególnym znaczeniu dla kultury Polski – o ponadregionalnych wartościach materialnych i niematerialnych oraz znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego kraju. Mogą to być obiekty architektoniczne, krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne lub ruralistyczne, zabytki techniki, obiekty budownictwa obronnego, parki i ogrody, cmentarze, miejsca pamięci najważniejszych wydarzeń lub postaci historycznych oraz stanowiska archeologiczne. Na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego ustanawiana go Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (w drodze rozporządzenia). Na chwilę obecną na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdują się dwa zespoły architektoniczne, wyróżnione tytułem Pomnika historii: zespół kościoła pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Królowej Świata oraz średniowieczne mury obronne miasta w Stargardzie Szczecińskim, uznany za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 17 września 2010 roku (Dz. U. 2010, Nr 184, poz. 1236) i Kamień Pomorski – zespół katedralny, uznany za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta RP z 25 sierpnia 2005 roku (Dz. U. z 2005, Nr 167, poz. 1401).

3. Park kulturowy

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski przedmiotowa forma ochrony prawnej w chwili obecnej nie występuje.

Park kulturowy jest jedną z form ochrony zabytków, ale jedyną znajdującą się w kompetencji jednostek samorządu terytorialnego. Park kulturowy powołuje mocą uchwały, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, rada gminy (lub rady gmin, jeśli obszar parku znajduje się na terenie kilku gmin). Utworzenie parku kulturowego ma na celu ochronę krajobrazu kulturowego oraz zachowanie wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

4. Ustalenia ochrony w planach zagospodarowania przestrzennego

Drugą formą ochrony zabytków – oprócz parku kulturowego – zależną od jednostki samorządu terytorialnego są ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Skuteczność ich stosowania jest w znacznym stopniu uzależniona od woli i determinacji jednostki samorządu terytorialnego. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wraz z aktami wykonawczymi określa procedurę sporządzania i zakres merytoryczny miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wraz z aktami wykonawczymi określa przedmiot, formy i zasady ochrony zabytków i opieki nad nimi. Obie te ustawy wraz z aktami wykonawczymi dają narzędzie ochrony zabytków – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Ustawy te stanowią także podstawę uczestnictwa wojewódzkiego konserwatora zabytków w procedurze sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W myśl art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (tekst jednolity: Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zmianami) obowiązkowo określa się:

pkt 1 – przeznaczenie terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub

różnych zasadach zagospodarowania, w tym na terenach występowania zabytków i na obszarach zabytkowych;

pkt 2 – zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, w tym na terenach występowania zabytków i na obszarach zabytkowych;

pkt 3 – zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, w tym na terenach występowania zabytków i na obszarach zabytkowych;

pkt 4 – zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków;

pkt 5 – wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych, w tym na terenach występowania zabytków i na obszarach zabytkowych;

pkt 6 – zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalną i minimalną intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, maksymalną wysokość zabudowy, minimalną liczbę miejsc do parkowania i sposób ich realizacji oraz linie zabudowy i gabaryty obiektów, w tym na terenach występowania zabytków i na obszarach zabytkowych;

pkt 7 – granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, w tym ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;

pkt 8 – szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości objętych planem miejscowym, w tym na terenie występowania zabytków i na obszarach zabytkowych;

pkt 9 – szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy, w tym na terenach występowania zabytków i na obszarach zabytkowych;

pkt 10 – zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji, w tym na terenach występowania zabytków i na obszarach zabytkowych;

pkt 11 – sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów, w tym na terenach występowania zabytków i obszarów zabytkowych.

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Giżyn** – zatwierdzony Uchwałą Nr XIV/96/2008 Rady Gminy w Nowogrodku Pomorskim z dnia 25 kwietnia 2008 roku, opublikowany w Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 65, poz. 1437 z dnia 18 lipca 2008 roku.
2. **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – fragment działki nr ewid. 502/1 obręb Karsko** – zatwierdzony Uchwałą Nr XVII/113/08 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 22 września 2008 roku, opublikowany w Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 93, poz. 1979 z dnia 22 września 2008 roku.
3. **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Świątki** – zatwierdzony Uchwałą Nr XVII/114/08 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 22 września 2008 roku, opublikowany w Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 93, poz. 1980 z dnia 14 listopada 2008 roku.
4. **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Kinice** – zatwierdzony Uchwałą Nr XXII/158/2009 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 11 marca 2009 roku, opublikowany w Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 17, poz. 693 z dnia 19 maja 2009 roku.
5. **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Trzcinna i Świątki** – zatwierdzony Uchwałą Nr XXXVIII/264/2010 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 9 listopada 2010 roku, opublikowany w Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 50, poz. 862 z dnia 20 kwietnia 2011 roku.
6. **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Karsko** – zatwierdzony Uchwałą Nr III/22/2011 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 23 lutego

2011 roku, opublikowany w Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 41, poz. 717 z dnia 6 kwietnia 2011 roku.

7. **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Giżyn** – zatwierdzony Uchwałą Nr V/37/2011 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 27 kwietnia 2011 roku, opublikowany w Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 68, poz. 1211 z dnia 6 czerwca 2011 roku.
8. **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowogródek Pomorski w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych** – zatwierdzony Uchwałą Nr XIII/80/12 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 28 marca 2012 roku, opublikowany w Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 1324 z dnia 8 czerwca 2012 roku ze zmianami.
9. **Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowogródek Pomorski pn. Golin w zakresie lokalizacji zespołu elektrowni wiatrowych** – zatwierdzony Uchwałą Nr XIII/81/12 Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 28 marca 2012 roku, opublikowany w Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 958 z dnia 27 kwietnia 2012 roku.

Ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010, Nr 75, poz. 474), która weszła w życie w dniu 4 czerwca 2010 roku, wprowadziła nową, nieznana dotąd prawu polskiemu, prawną formę ochrony zabytków w postaci ustalenia ochrony w ostatecznej (bo jedynie taka rodzi pełnię skutków prawnych) decyzji o:

- ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, definiowanej w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2012, poz. 647 ze zmianami);
- warunkach zabudowy, na podstawie art. 59 ust 1 wzmiankowanej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, opisanej w art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2008, Nr 193, poz. 1194);
- ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, o której mowa w art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 roku o transporcie kolejowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2007, Nr 16, poz. 94 ze zmianami);
- zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, wskazanej w art. 3 ustawy z dnia 12 lutego 2009 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego (Dz. U. z 2009, Nr 42, poz. 340 ze zmianami).

5.4. Zabytki w gminnej ewidencji zabytków

Zgodnie z art. 21 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Art. 22 ust. 4 ustawy zobowiązuje wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. Art. 22 ust. 5 określa zabytki, które winny być ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Należą do nich: 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru; 2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków; 3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Po uchyleniu rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2004, Nr 124, poz. 1305) wraz z wejściem w życie dnia 5 czerwca 2010 roku ustawy z dnia 18 marca 2010 roku o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010, Nr 75, poz. 474) przestały obowiązywać dotychczasowe przepisy prawne określające sposób prowadzenia gminnej ewidencji zabytków. Zgodnie z art. 24 znowelizowanej ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia gminnej ewidencji zabytków. Od 2 czerwca 2011 roku obowiązuje rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011, Nr 113, poz. 661).

Należy podkreślić, iż ewidencja zabytków nie jest dokumentem zamkniętym, winna być ona uzupełniana i weryfikowana. Jej zmiany nie powodują nieważności ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz gminnego programu opieki nad zabytkami. Ponadto winna ona podlegać okresowej aktualizacji, polegającej m.in. na wyłączeniu z ewidencji obiektów nieistniejących oraz gruntownie przebudowanych (np. zmiana bryły budynku, układu i wielkości otworów okiennych, likwidacja detalu architektonicznego, otynkowanie ceglanych elewacji). Uzupełnienia wymagają także zmiany stanu prawnego: wpis do rejestru zabytków, czy ustanowienie parku kulturowego.

Ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010, Nr 75, poz. 474) w sposób zasadniczy zmieniła status prawny ewidencji zabytków. Przed jej wejściem w życie (przed dniem 5 czerwca 2010 roku) gminne ewidencje zabytków prowadzone były bowiem wyłącznie dla celów wewnętrznych (informacyjnych) i pozwalały one na analizę oraz inwentaryzację istniejącej substancji kulturowej. Według aktualnego stanu prawnego:

- gminna ewidencja zabytków stanowi jedną z równorzędnych podstaw do objęcia znajdującego się w niej obiektu ochroną konserwatorską, m.in. w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzji o warunkach zabudowy (art. 1 pkt. 4 w/w ustawy);
- obok obszarów i obiektów objętych formami ochrony zabytków (określonych w art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami), również w odniesieniu do obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków obowiązuje uzgodnienie z wojewódzkim konserwatorem zabytków na etapie postępowania o ustaleniu warunków zabudowy (art. 4 ustawy o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw);
- w stosunku do obiektów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków (art. 3 w/w

nowelizacji).

Należy zaznaczyć, iż w odniesieniu do obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, a niewpisanych indywidualnie do rejestru zabytków, rozbiórka zabytku uzgadniana jest w trybie przewidzianym w art. 39 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2013, poz. 1409). W toku opisanego wyżej postępowania Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków zobowiązany jest do ustalenia, czy pod względem konserwatorskim – przy uwzględnieniu stanu technicznego obiektu – zabytek kwalifikuje się do rozbiórki. Zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011, Nr 113, poz. 661) kartę ewidencyjną obiektu, który przestał być zabytkiem, wyłącza się z wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz przechowuje w archiwum wojewódzkiego urzędu ochrony zabytków. Zgodnie z § 16 ust. 2 cytowanego rozporządzenia ust. 1 stosuje się również do karty adresowej zabytku, z tym że karta ta jest przechowywana w archiwum zakładowym urzędu gminy. Celem wyłączenia karty ewidencyjnej zabytku z wojewódzkiej ewidencji zabytków rozbiórce obiektu należy powiadomić wojewódzkiego konserwatora zabytków. W opisanej powyżej sytuacji wyłączenia obiektu z gminnej ewidencji zabytków dokonuje wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Aktualnie gminna ewidencja zabytków gminy Nowogródek Pomorski liczy 164 obiekty. W skład gminnej ewidencji zabytków wchodzi obiekty zabytkowe wpisane i nie wpisane do rejestru zabytków. Zestawienie obiektów objętych gminną ewidencją zabytków zawiera aneks 3.

6. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Taka analiza zawiera określenie czterech grup czynników:

- „mocnych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony gminy i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „słabych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony gminy i które nie wyeliminowane utrudniać będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „szans” – uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy Nowogródek Pomorski, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi tego obszaru;
- „zagrożeń” – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy Nowogródek Pomorski, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój gminy).

Mocne strony:

- trwała ochrona wybitnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy w otulinie Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego; Obszarów Chronionego Krajobrazu C Barlinek i B Myślibórz oraz Natura 2000;
- bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe;
- niskie zanieczyszczenie gleb, wody i powietrza;
- brak uciążliwego przemysłu;
- występowanie na terenie gminy Nowogródek Pomorski cennych, unikalnych obiektów historyczno-kulturowych;
- interesujące układy przestrzenno-architektoniczne;
- wolne, atrakcyjne tereny do inwestowania w mieszkalnictwo i bazę turystyczno-noclegową;
- istnienie na terenie gminy placówek oświatowych;
- rosnąca liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków;
- dobra współpraca z sąsiednimi gminami;
- bardzo atrakcyjne przyrodniczo i kulturowo tereny dla rozwoju turystyki.

Szanse:

- świadomość bogatej historii gminy jako ośrodka o znaczeniu regionalnym;
- uwzględnianie zagadnień z zakresu ochrony zabytków w dokumentach programowych gminy;
- uwzględnianie zagadnień z zakresu ochrony zabytków w planowaniu przestrzennym;
- wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów turystycznych i rekreacyjnych;
- zmiana świadomości społecznej w wyniku rozwoju edukacyjnej funkcji środowiska kulturowego;
- budzenie świadomości ekologicznej i kulturowo-historycznej mieszkańców (budowa ścieżek edukacyjnych, powstanie punktu informacji turystycznej, ustawienie tablic informacyjnych przy zabytkach);
- udział funduszy prywatnych w pracach związanych z ochroną zabytków;
- finansowanie ze środków gminy prac konserwatorskich;
- możliwości pozyskiwania środków dla regionalnych programów ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
- udostępnianie obiektów atrakcyjnych turystycznie.

Słabe strony:

- brak planów zagospodarowania przestrzennego;
- zły i bardzo zły stan techniczny większości obiektów zabytkowych;
- ograniczenia dla inwestowania związane z potrzebą ochrony przyrody i zabytków;
- zakłócenie pierwotnego układu przestrzennego zabudową z okresu komunistycznego;
- degradacja zabytkowych układów osadniczych oraz dawnych zespołów rezydencjonalnych;
- brak archeologicznych i historyczno-architektonicznych programów badawczych;
- brak placówek naukowo-badawczych;
- niewystarczająca informacja turystyczna;
- nierównomierny układ przestrzenny;
- odpływ ludności – szczególnie młodych osób – z uwagi na mało atrakcyjny rynek pracy i braki w ofercie edukacyjno-kulturalnej.

Zagrożenia:

- postępująca degradacja walorów przyrodniczych i kulturowych;
- brak zabezpieczeń przeciwpożarowych i przeciwwłamaniowych w zabytkowych obiektach, przede wszystkim w kościołach;
- brak lokalnego muzeum;
- brak punktu informacji turystycznej oraz dostatecznego oznakowania zabytków;
- niski poziom świadomości społecznej odnośnie walorów obiektów zabytkowych i ich znaczenia dla rozwoju gminy;
- znaczne nakłady na zachowanie zdegradowanej zabytkowej zabudowy;
- spiętrzenie wydatków związane ze złym i bardzo złym stanem obiektów zabytkowych zagrożonych destrukcją;
- utrata wartości przestrzennych i kulturowych zabudowy w przypadku zaniechania działań naprawczych, co spowodowałoby zmniejszenie atrakcyjności turystycznej gminy Nowogródek Pomorski;
- wzrost kosztów renowacji i konserwacji obiektów zabytkowych;
- konieczność poniesienia dużych nakładów na rewitalizację obiektów zabytkowych;
- niedostatek środków publicznych na prace konserwatorskie;
- brak potencjalnych inwestorów;
- niekontrolowana akcja inwestycyjna: niewłaściwie przeprowadzone pod względem konserwatorskim remonty i modernizacje budynków oraz budowa nowych niezgodnych z lokalną tradycją.

7. Założenia programowe

Warunkiem niezbędnym do realizacji celów i zadań zapisanych w „Gminnym programie opieki nad zabytkami” jest zespolenie oraz koordynacja form i metod ochrony dziedzictwa kulturowego. Można je osiągnąć poprzez:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania gminy;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej w planach rozwoju gminy;
- przeciwdziałanie tendencjom do rozpraszania zabudowy wsi;
- uwzględnianie – w studiach uwarunkowań i planach zagospodarowania przestrzennego – problematyki form zabudowy tradycyjnej oraz egzekwowanie nawiązywania w nowych budynkach do lokalnych form i materiałów;
- uwzględnianie – w planach zagospodarowania przestrzennego – ochrony krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z założeniami urbanistycznymi, ruralistycznymi i architektonicznymi;
- wykorzystywanie nowej formy prawnej ochrony zabytków jaką stanowi park kulturowy i pomnik historii.

Zmieniająca się rzeczywistość powoduje, że jedną z najistotniejszych staje się kwestia stosunku do historycznego dziedzictwa kultury. Tylko umiejętne i harmonijne jego włączenie w zmiany cywilizacyjne daje gwarancję jego właściwej ochrony. Ochrona oznaczać powinna także mądre i celowe zarządzanie zmieniającym się potencjałem i funkcją – dziedzictwo to zarówno zachowane obiekty zabytkowe, ale także przestrzeń i znaczenie symboliczne dziedzictwa – tak sfera sacrum, jak i produktu rynkowego. W tych realiach niezbędne jest konsekwentne łączenie ekonomii z potrzebą umiejętnego kształtowania świadomości wobec kultury i obiektów. W społecznej świadomości muszą funkcjonować pojęcia takie, jak: ochrona i opieka nad zabytkami, konserwacja, rewitalizacja, itp. Znacząca poprawa stanu w tej kwestii objąć musi zarówno instrumenty prawne (plany zagospodarowania przestrzennego, wyznaczone obiekty i obszary chronione), jak i działania edukacyjne (programy nauczania i samoświadomość społeczna) oraz planowanie i orientacja marketingowa (informacja turystyczna oraz produkty rynkowe). Miarą realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” staną się wskaźniki wzrostu atrakcyjności Gminy Nowogródek Pomorski wśród mieszkańców oraz odwiedzających, a także wzrost liczby zrealizowanych projektów promocyjnych i podniesienie aktywności obywatelskiej.

7.1. Priorytety programu opieki nad zabytkami, ich kierunki działań i omówienie zadań

Priorytety i kierunki zadań sformułowane w „Gminnym programie opieki nad zabytkami” powinny pozostać jako normy programowe. Natomiast zadania mogą być modyfikowane, w zależności od bieżących uwarunkowań. Przedstawiony katalog zadań należy traktować jako propozycję. Przedstawiciele Gminy Nowogródek Pomorski zdecydują, które z tych zadań zdołają zrealizować. Należy pamiętać, że wymogiem ustawowym jest sporządzanie co dwa lata sprawozdań z realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami”.

Cel strategiczny I. Ochrona krajobrazu kulturowego gminy Nowogródek Pomorski

Priorytet I.1. Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania Gminy

I.1.1. Zapisy dotyczące ochrony zabytków w dokumentach strategicznych i planistycznych Gminy

- przyjęcie przez Radę Gminy Nowogródek Pomorski „Gminnego programu opieki nad

zabytkami dla gminy Nowogródek Pomorski na lata 2014-2017” oraz okresowe monitorowanie jego realizacji;

- wpisanie do nowej „Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski” działań ukierunkowanych na ochronę zabytków, w tym uwzględnienie zadań „Gminnego programu opieki nad zabytkami”;
- opracowanie oraz realizacja zadań związanych z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami w lokalnym programie rewitalizacji.

I.1.2. Planowanie przestrzenne

- uwzględnianie ochrony zabytków poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod względem ochrony krajobrazu kulturowego;
- w przypadku braku obowiązującego planu miejscowego należy uwzględnić obiekty zabytkowe i objęcie ich nadzorem konserwatorskim w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzjach o warunkach zabudowy, decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzjach o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego;
- wspieranie badań i opracowań wykonywanych dla potrzeb planowania przestrzennego, programów ochrony dziedzictwa kulturowego gminy, obszarów planowanych pod inwestycje.

I.1.3. Gminna ewidencja zabytków

- wydanie przez Wójta Gminy Nowogródek Pomorski zarządzenia o przyjęciu gminnej ewidencji zabytków;
- bieżąca aktualizacja kart adresowych gminnej ewidencji zabytków;
- sukcesywna weryfikacja obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków;
- uzupełnianie gminnej ewidencji zabytków w przypadku nowych obiektów, które dotychczas nie zostały rozpoznane;
- wykreślanie z gminnej ewidencji zabytków obiektów, które zostały rozebrane, zniszczone lub w wyniku przeprowadzonych prac modernizacyjnych lub robót budowlanych utraciły walory zabytkowe.

I.1.4. Budowa gminnego systemu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami

- współpraca z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie;
- organizowanie szkoleń dla urzędników, nauczycieli i organizatorów życia kulturalnego w zakresie wiedzy o krajobrazie kulturowym regionu oraz metod ochrony zabytków i opieki nad nimi;
- wyodrębnienie w strukturze Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski stanowiska ds. ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Priorytet I.2. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania

I.2.1. Utrzymanie zabytków stanowiących własność Gminy lub użytkowanych przez nią

- prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność Gminy Nowogródek Pomorski (w ramach opracowanego planu remontów);
- podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością Gminy Nowogródek Pomorski;
- realizacja zadań zawartych w poszczególnych „Planach Odnowy Miejscowości”;
- remont i adaptacja gorzelni w Karsku na cele kulturalne;
- rewitalizacja parku pałacowego w miejscowości Świątki.

I.2.2. Dofinansowywanie z budżetu Gminy zadań związanych z ochroną i opieką nad zabytkami

- zapewnienie w budżecie Gminy Nowogródek Pomorski środków finansowych

- przeznaczonych na ochronę zabytków i opiekę nad nimi w ramach zadań własnych;
- dofinansowanie prac konserwatorskich, prac restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków nie będących własnością Gminy w postaci stosownej uchwały.

I.2.3. Zabezpieczenie zabytków przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą

- udzielanie dotacji na montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej obiektów zabytkowych, zabezpieczeń przeciw włamaniom;
- promowanie zasadności odpowiedniego zabezpieczenia zabytków;
- wspomaganie właścicieli i użytkowników zabytków w prowadzeniu działań prewencyjnych i ochronnych.

I.2.4. Propagowanie zasad prawidłowej konserwacji i rewaloryzacji zabytków

- opracowanie systemu rekompensat i ulg dla właścicieli oraz użytkowników obiektów zabytkowych, sprzyjających podejmowaniu przez nich działań;
- stosowanie działań dyscyplinujących w stosunku do osób, które nie sprawują należytej opieki nad zabytkiem, określonej w art. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- uwzględnianie w umowach sprzedaży/ dzierżawy/ najmu itp. warunków właściwego użytkowania obiektów zabytkowych oraz obowiązku przeprowadzenia prac remontowych w określonym terminie.

Cel strategiczny II. Włączanie zabytków w procesy społeczne i gospodarcze

Priorytet II.1. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych

II.1.1. Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym krajobrazie kulturowym

- edukacja regionalna – tworzenie programów nauczania uwzględniających dziedzictwo kulturowe dla wszystkich poziomów nauczania;
- wspieranie projektów edukacyjnych poświęconych upowszechnianiu historii i zabytków;
- współpraca przy współtworzeniu edycji Europejskich Dni Dziedzictwa, których organizacja ma na celu wzmacnianie społecznej odpowiedzialności za stan zabytków (wrzesień – każdego roku);
- zaangażowanie w organizowaniu imprez upamiętniających wydarzenia historyczne (np. wieczornice, akademie).

II.1.2. Eksponowanie walorów kulturowych Gminy poprzez turystykę, edukację i promocję

- organizacja i pomoc przy realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych związanych z dziedzictwem kulturowym;
- wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej;
- opracowanie i organizacja tras oraz ścieżek edukacyjnych z wykorzystaniem zabytków i walorów przyrodniczych;
- wykonanie nowych oraz uzupełnienie i odnowienie istniejących tablic informacyjnych przy obiektach zabytkowych.

II.1.3. Badania i studia nad dziedzictwem kulturowym Gminy Nowogródek Pomorski

- współpraca ze środowiskami naukowymi – wspieranie badań i studiów nad zasobem kulturowym i jego ochroną;
- upowszechnianie wyników badań naukowych w wydawnictwach, na konferencjach naukowych, seminariach, poprzez multimedia, itp.;

II.1.4. Promocja i rozbudowa gminnego systemu informacyjnego o zabytkach

- bieżąca aktualizacja platformy internetowej Urzędu Gminy w Nowogrodku Pomorskim pod względem wszechstronnej bazy informacji o zabytkach zlokalizowanych na terenie gminy oraz wydarzeń związanych z dziedzictwem kulturowym;

- dotowanie i promowanie wydawnictw dotyczących zabytków (pocztówki, mapy, foldery, publikacje popularno-naukowe).

II.1.5. Zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki

- rozwój tematycznych szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, wodnych, samochodowych, kolejowych, konnych) promujących dziedzictwo kulturowe Gminy Nowogródek Pomorski (w oparciu o wydarzenia historyczne, zespoły zabytków);
- wspieranie finansowe i organizacyjne inicjatyw na rzecz budowy tematycznych szlaków turystycznych promujących dziedzictwo kulturowe regionu;
- wspieranie działań na rzecz włączenia gminy Nowogródek Pomorski do krajowej i europejskiej sieci szlaków kulturowych;
- opracowanie modułu dydaktycznego dla planowanych i rozwijanych szlaków.

8. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Zakłada się, że zadania określone w „Gminnym programie opieki nad zabytkami” będą realizowane w wyniku następujących działań:

1. Współpraca władz Gminy Nowogródek Pomorski z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie oraz z właścicielami i użytkownikami obiektów zabytkowych, przedstawicielami Kościołów i związków wyznaniowych, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami oraz ośrodkami naukowymi.
2. Działania własne władz samorządowych:
 - prawne – m.in. uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków obiektów, które winny być objęte prawną ochroną konserwatorską;
 - finansowe – należyte utrzymywanie, wykonanie remontów i prac konserwatorskich przy obiektach zabytkowych będących własnością Gminy oraz dotacje, system ulg finansowych, nagrody, zachęty podatkowe dla właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych;
 - programowe – realizacja projektów i programów krajowych, wojewódzkich, regionalnych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.
3. Inne – działania stymulujące, promocyjne, edukacyjne, itp.
 - działania w ramach programów dofinansowywanych z funduszy Unii Europejskiej.

W celu realizacji zadań niniejszego „Gminnego programu opieki nad zabytkami” konieczne będzie pozyskanie poparcia społecznego dla działań na rzecz środowiska kulturowego, a w dalszej kolejności podjęcie ze strony władz i mieszkańców inicjatyw skutkujących konkretnymi działaniami.

9. Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Głównym odbiorcą programu jest społeczność lokalna, która winna odczuć bezpośrednio efekty jego wdrażania. Dotyczy to nie tylko właścicieli i użytkowników obszarów i obiektów zabytkowych, ale również wszystkich mieszkańców, gdyż zachowane i należycie pielęgnowane dziedzictwo kulturowe wyróżnia obszar gminy i przesądza o jego atrakcyjności. Przyjęty przez Radę Gminy Nowogródek Pomorski w formie uchwały „Gminny program opieki nad zabytkami” jest elementem polityki samorządowej. Powinien służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących: inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Program wykorzystywany może być przez inne jednostki samorządu terytorialnego, środowiska badawcze i naukowe, właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych, a także osoby zainteresowane kulturą i dziedzictwem kulturowym.

Opracowanie i uchwalenie „Gminnego programu opieki nad zabytkami” nie powinno być traktowane jedynie jako realizacja przez Gminę Nowogródek Pomorski zadania ustawowego. Program służyć ma bowiem rozwojowi gminy Nowogródek Pomorski, poprzez dążenie do poprawy stanu zachowania zabytków, eksponowania walorów krajobrazu kulturowego, wykorzystania atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych. Inne ważne cele „Gminnego programu opieki nad zabytkami” wskazane przez ustawodawcę, jak określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków eliminujących sytuacje konfliktowe, czy tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami, sprawiają, że program ten może pełnić ważną rolę społeczną, a jego konsekwentna realizacja stać się istotnym czynnikiem rozwoju Gminy. Program powinien pomóc w aktywnym zarządzaniu zasobem stanowiącym dziedzictwo kulturowe regionu. Współpraca środowisk samorządowych, konserwatorskich i lokalnych przy realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” przynieść powinna wszystkim stronom wymierne korzyści: zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń, polepszenie stanu zachowania obiektów zabytkowych, zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznych, rozwój społeczno-gospodarczy.

Natomiast gminne programy opieki nad zabytkami sporządzane na kolejne lata winny uwzględniać pojawiające się nowe uwarunkowania prawne i administracyjne, zmieniające się warunki społeczne, gospodarcze i kulturowe, nowe kryteria oceny i aktualny stan zachowania zasobu oraz prowadzone okresowo oceny efektów wdrażania obowiązującego programu.

„Gminny program opieki nad zabytkami”, po zaopiniowaniu przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie, powinien zostać przedstawiony Radzie Gminy Nowogródek Pomorski w celu przyjęcia go uchwałą. Jest to już drugi program, który został opracowany na kolejny okres czterech lat i stanowi kontynuację poprzedniego dokumentu, a także jest uzupełnieniem w stosunku do innych aktów planowania. Z realizacji zadań „Gminnego programu opieki nad zabytkami” co dwa lata Wójt Gminy zobowiązany jest do sporządzenia sprawozdań i przedstawienia ich Radzie.

„Gminnego programu opieki nad zabytkami” mogą być wykorzystane następujące wskaźniki – przykładowe kryteria:

1. Wskaźnik produktu z zasady definiowany jest jako rzeczy materialne, które powstają w ramach realizacji jakiegoś zadania dzięki zaangażowaniu w zadanie środków finansowych, rzeczowych itp. Wskaźnik ten dotyczy wyłącznie okresu realizacji danego zadania, z tego też względu mogą być podawane tylko za te lata, w których projekt jest realizowany (nie powinny wykraczać poza planowany termin zakończenia realizacji zadania). Liczone są w jednostkach mierzalnych (materialnych, monetarnych itp.). Kryteriami służącymi prowadzeniu oceny realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” w aspekcie wskaźników produktu mogą być:

- procentowy poziom wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami;
- wartość finansowa zrealizowanych kompleksowych programów rewaloryzacji i rewitalizacji

- oraz liczba (bądź inny miernik) obiektów poddanych rewaloryzacji;
- wartość finansowa wykonanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych tym pracom;
- procentowy poziom objęcia obszaru Gminy Nowogródek Pomorski opracowanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;
- wykonana waloryzacja zasobu kulturowego poprzez np.: weryfikację gminnej ewidencji zabytków, złożenie wniosków o wpis do rejestru zabytków, itp.;
- liczba utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, konnych, wodnych itp.;
- liczba utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej, itp.

2. Wskaźniki rezultatu odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z realizacji przedmiotowego zadania. Wskaźniki rezultatu należy przedstawić za okres nie wcześniejszy niż wskaźniki produktu, z uwagi na to, że zawsze są ich wynikiem. Kryteriami służącymi prowadzeniu oceny realizacji „Gminnego programu opieki nad zabytkami” w aspekcie wskaźników rezultatu (będących skutkiem realizacji kryteriów oceny wskaźników produktu) mogą być:

- liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków;
- liczba obiektów i obszarów zweryfikowanych w gminnej ewidencji zabytków;
- zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami społecznymi, itp.;
- liczba opracowanych prac badawczych i studialnych;
- liczba zrealizowanych konkursów, wystaw, działań edukacyjnych na terenie gminy;
- liczba opracowanych wydawnictw w tym folderów promocyjnych, przewodników;
- liczba osób korzystających z oferty gminnych instytucji kultury, itp.;
- liczba szkoleń lub liczba pracowników biorących udział w szkoleniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, itp.

10. Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

„Gminny program opieki nad zabytkami” jest zbiorem celów i zadań dla gminy jako terytorium administracyjnego, a nie wyłącznie dla władz samorządowych, także źródła finansowania nie odnoszą się wyłącznie do środków, którymi dysponować może samorząd. Podstawowym źródłem finansowania zabytków w Polsce są środki publiczne pochodzące z budżetu państwa oraz budżetów poszczególnych samorządów. Zgodnie z art. 73 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami: „Osoba fizyczna, jednostka samorządu terytorialnego lub inna jednostka organizacyjna, będąca właścicielem bądź posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru albo posiadająca taki zabytek w trwałym zarządzie, może ubiegać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku.” Dysponentami powyższych środków są:

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- Wojewódzcy Konserwatorzy Zabytków;
- organ stanowiący – gminy, powiaty, samorządy województw, realizujące dotacje poprzez corocznie organizowane nabory wniosków.

Możliwości pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań wskazanych do realizacji w „Gminnym programie opieki nad zabytkami” są duże. Obejmują zarówno środki, które pozostają w dyspozycji lub w zasięgu władz samorządowych, jak również inne źródła (np. prywatne). Są to:

- środki własne budżetowe Gminy Nowogródek Pomorski na realizację zadań własnych;
- dotacje podmiotowe dla instytucji, których organizatorem jest samorząd Gminy;
- środki znajdujące się w gestii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie – załącznik nr 3;
- dotacje samorządu województwa dla jednostek samorządu terytorialnego innych szczebli na realizację zadań z zakresu kultury i sztuki – załącznik nr 4;
- środki Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programów ministerialnych;
- dotacje, granty, nagrody samorządu województwa dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych;
- dochody własne instytucji kultury;
- zaciągane przez samorząd gminny kredyty bankowe na realizację określonych celów i inwestycji;
- zyski z działalności statutowej i gospodarczej;
- odsetki z kont i rachunków bankowych;
- dotacje i fundusze celowe rządowych i pozarządowych programów pomocowych;
- składki i zbiórki publiczne;
- środki finansowe osób fizycznych;
- fundusze krajowe i zagraniczne Unii Europejskiej;
- inne środki przewidziane prawem.

Odnosnie obiektów sakralnych w finansowaniu prac związanych z remontami i pracami konserwatorskimi, oprócz środków własnych parafii i wymienionych powyżej środków budżetu państwa, istnieje dodatkowa możliwość wsparcia przez Fundusz Kościelny – jeszcze funkcjonujący w ramach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jednym z celów Funduszu jest dofinansowywanie remontów i konserwacji zabytkowych obiektów sakralnych, w tym podstawowe prace zabezpieczające obiekt, a w szczególności remonty dachów, stropów, ścian i elewacji, osuszanie i odgrzybianie, izolację, remonty i wymianę zużytej stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji elektrycznej, odgromowej, przeciwwłamaniowej. Fundusz natomiast nie finansuje konserwacji ruchomego wyposażenia obiektów sakralnych.

W przypadku wyjątkowych projektów można też pozyskać środki z Narodowego Funduszu

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dotyczy to dofinansowania rewaloryzacji zabytkowych parków i ogrodów wpisanych do rejestru zabytków oraz dofinansowania publikacji związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Ponadto istnieją także możliwości zdobywania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na zadania inwestycyjne i społeczne do współfinansowania z funduszy krajowych i zagranicznych Unii Europejskiej.

Obowiązek dbania o stan zabytków ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych. Znaczącym wsparciem dla zadań z zakresu ochrony zabytków są także inne źródła dofinansowania, wśród których istotną rolę pełnią środki z budżetu państwa. Są to zarówno środki Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jak i środki Wojewody (będące w dyspozycji Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków). W gestii Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego znajdują się także środki specjalne, pochodzące z dochodów płynących z gier losowych, przeznaczone m.in. na promowanie i wspieranie działań na rzecz ochrony polskiego dziedzictwa narodowego.

Pod koniec października 2013 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosił następujące programy na rok 2014 (informacja na stronie www.mkidn.gov.pl):

Wydarzenia artystyczne

1. Muzyka
2. Teatr i Taniec
3. Sztuki wizualne
4. Film
5. Promocja kultury polskiej za granicą

Kolekcje

1. Narodowe kolekcje sztuki współczesnej
2. Regionalne kolekcje sztuki współczesnej
3. Zamówienia kompozytorskie
4. Kolekcje muzealne

Promocja literatury i czytelnictwa

1. Literatura
2. Promocja czytelnictwa
3. Czasopisma

Edukacja

1. Edukacja kulturalna
2. Edukacja artystyczna
3. Edukacja medialna i informacyjna

Obserwatorium kultury

Dziedzictwo kulturowe

1. Ochrona zabytków
2. Wspieranie działań muzealnych
3. Kultura ludowa
4. Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą
5. Ochrona zabytków archeologicznych
6. Ochrona i cyfryzacja dziedzictwa kulturowego

Rozwój infrastruktury kultury

1. Infrastruktura kultury
2. Infrastruktura szkolnictwa artystycznego
3. Infrastruktura domów kultury.

We wszystkich programach Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego obowiązkowe jest złożenie wniosku poprzez portal systemu EBOI (<http://mkidn.eoi.pl>).

Terminy składania wniosków:

- w przypadku Programu „Dziedzictwo kulturowe”, priorytet „Ochrona zabytków”, pierwszy nabór wniosków trwał do dnia 31 października 2013 roku, drugi nabór – do dnia 31 marca 2014 roku;
- w przypadku pozostałych programów/ priorytetów, pierwszy nabór wniosków trwał do dnia 30 listopada 2013 roku, drugi nabór – do dnia 31 marca 2014 roku.

11. Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków

Jednym z podstawowych działań Rady Gminy Nowogródek Pomorski – w zakresie ochrony zabytków – powinno być coroczne przyznawanie w uchwale budżetowej wysokości środków finansowych przeznaczonych na dotacje celowe dla prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach ruchomych i nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze gminy. Celem powyższych dotacji ma być wpieranie i uzupełnianie działań właścicieli lub posiadaczy zabytków dla zapewnienia ochrony oraz konserwacji wartościowych elementów substancji zabytkowej. O dotacje może ubiegać się każdy podmiot posiadający tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego.

Wzór uchwały, wniosku i sprawozdania z wykonanych prac:

Uchwała Nr / /
Rady Gminy
z dnia

w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Na podstawie art. 14 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. Nr 596 z późn. zm.), art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Z budżetu gminy mogą być udzielane dotacje celowe na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach ruchomych i nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze Gminy
2. Celem dotacji jest wspieranie i uzupełnianie działań właścicieli lub posiadaczy zabytków dla zapewnienia ochrony i konserwacji wartościowych elementów substancji zabytkowej.

§ 2.

1. Dotacja może być udzielona każdemu, kto jest właścicielem lub posiadaczem zabytku, o którym mowa w § 1 ust. 1 z wyłączeniem zabytków będących w posiadaniu jednostek organizacyjnych, zaliczanych do sektora finansów publicznych, które są finansowane ze środków finansowych przyznanych odpowiednio przez dysponentów części budżetowych bądź jednostki samorządu terytorialnego, którym podlegają te jednostki.
2. Dotacja może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach określonych w § 1, ust. 1, ustalonych na podstawie kosztorysu i programu prac zatwierdzonego przez właściwe służby konserwatorskie.

§ 3.

1. Dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków może obejmować nakłady konieczne na:

- 1) sporządzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich;
 - 2) przeprowadzenie badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych;
 - 3) wykonanie dokumentacji konserwatorskiej;
 - 4) opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich;
 - 5) wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami prawa budowlanego;
 - 6) sporządzenie projektu odtworzenia kompozycji wnętrz;
 - 7) zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku;
 - 8) stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenia w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku;
 - 9) odnowienie lub uzupełnienie tynków i detali architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego budynku kolorystyki;
 - 10) odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności;
 - 11) odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych odrzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
 - 12) modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych lub w zabytkach, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe lub przynależności;
 - 13) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej;
 - 14) uzupełnienie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz zabytków archeologicznych nieruchomych o własnych formach krajobrazowych;
 - 15) działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu;
 - 16) zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru, o których mowa w pkt. 7 – 15;
 - 17) zakup i montaż instalacji przeciwwłamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.
2. Przeprowadzenie prac lub robót, o których mowa w pkt. 1-17, wymaga wyłonienia ich wykonawcy na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2006 roku Nr 164, poz. 1163 z późn. zm.)
3. Prowadzenie prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.).

§ 4.

1. Dotacja może być udzielona w wysokości do 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, w zależności od środków zaplanowanych w budżecie województwa.
2. W szczególnych przypadkach, jeżeli zabytek, o którym mowa w ust. 1, posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową, albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, dotacja może być udzielona do wysokości 100% nakładów na wykonanie tych prac lub robót.
3. W przypadku, jeżeli stan zachowania zabytku, o którym mowa w § 1 ust. 1 wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, dotacja może być również udzielona do wysokości 100% nakładów na wykonanie tych prac lub robót.

§ 5.

Łączna kwota dotacji udzielonych ze środków publicznych na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku, o którym mowa w § 1, ust. 1, nie może przekraczać 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót.

§ 6.

1. Udzielenie dotacji może nastąpić po złożeniu przez właściciela lub posiadacza zabytku wniosku w tej sprawie do Wójta (Burmistrza, Prezydenta) za pośrednictwem Wydziału Wnioski należy składać w terminie do każdego roku poprzedzającego rok realizacji prac lub robót według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.
2. Termin, o którym mowa w ust. 1, nie ma zastosowania w przypadku ubiegania się o dotację na prace interwencyjne wynikające z zagrożenia zabytku.
3. Wnioski o przyznanie dotacji opiniuje komisja powołana przez Zarząd Województwa w formie uchwały.
4. Regulamin pracy komisji, o której mowa w ust. 3, stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 7.

1. Rada Gminy, w miarę posiadanych środków, ustala w budżecie gminy wysokość wydatków przeznaczonych na dotacje.
2. Rada Gminy, udziela dotacji na przeprowadzenie prac lub robót w drodze uchwały.

§ 8.

Przekazanie dotacji następuje na podstawie umowy określającej w szczególności:

- 1) zakres planowanych prac lub robót i termin ich realizacji;
- 2) wysokość udzielonej dotacji oraz termin i tryb jej płatności;
- 3) tryb kontroli wykonania umowy;
- 4) sposób i termin rozliczania dotacji;
- 5) przyczyny, warunki, sposób i termin zwrotu dotacji;
- 6) zobowiązanie podmiotu dotowanego do stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2006 roku Nr 164, poz. 1163 ze zm.);
- 7) zobowiązanie podmiotu dotowanego do nie zbywania zabytku odnowionego w ramach przyznanej dotacji, w ciągu 3 lat od daty rozliczenia dotacji.

§ 9.

Rozliczenie końcowe realizacji zadania następuje w sposób i w terminach określonych w umowie, które podmiot dotowany składa w Wydziale według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 10.

1. Wydział prowadzi dokumentację udzielonych dotacji oraz informuje o tym inne organy uprawnione do udzielania dotacji na prace lub roboty przy zabytkach.
2. Wydział ogłasza na tablicy ogłoszeń Urzędu uchwałę o przyznaniu dotacji.
3. Każdemu przysługuje prawo wglądu do dokumentacji, o której mowa w ust. 1, na zasadach określonych w przepisach dotyczących dostępu do informacji publicznej.

§ 11.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa.....

UZASADNIENIE

Dążąc do poprawy stanu zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz zachowania krajobrazu kulturowego Rada Gminy Uchwałą Nr / / z dnia roku przyjęła zasady i tryb udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Dokument ten powstał celem ochrony, poprawy stanu technicznego oraz zahamowania procesu niszczenia zasobów dziedzictwa kulturowego gminy. W uzasadnieniu uznano potrzebę pilnego ratowania zasobów dziedzictwa za sprawę priorytetową, ponieważ tradycyjny krajobraz kulturowy, m.in. pod wpływem przemian gospodarczych, ulega ciągłej degradacji, tracąc swoją ukształtowaną historycznie wyjątkową strukturę.

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr.....//....

Rady Gminy

z dniaroku

REGULAMIN PRACY KOMISJI

rozpatrującej wnioski o udzielenie dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze Gminy, nie stanowiących własności gminy.

§ 1.

Wójt (Burmistrz, Prezydent)..... powołując Komisję określi jej szczegółowe zasady działania oraz kryteria, jakimi powinna się kierować przy rozpatrywaniu wniosków.

§ 2.

Podstawę pracy Komisji stanowią udokumentowane wnioski podmiotów uprawnionych złożone w terminie określonym w uchwale. Wnioski złożone po terminie lub niekompletne nie będą rozpatrywane.

§ 3.

Do zadań Komisji należy:

- 1/ opiniowanie wniosków o przyznanie dotacji na prowadzone prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków,
- 2/ opiniowanie wniosków o przyznanie dotacji na prace interwencyjne wynikające z zagrożenia zabytku wpisanego do rejestru zabytków.

§ 4.

1. Komisja dokonuje oceny wniosków według następujących kryteriów:

- 1) dostępność zabytku dla ogółu społeczności lokalnej i turystów oraz rola zabytku w kształtowaniu przestrzeni publicznej,
- 2) promowanie kultury oraz historii regionu,
- 3) ranga zabytkowo-artystyczna obiektu,
- 4) stan zachowania obiektu,
- 5) fakt kontynuowania prac,
- 6) wysokość zaangażowanych środków własnych,
- 7) ocena realności wykonania planowanych prac w świetle przewidywanych kosztów,
- 8) zgodność z gminnym programem opieki nad zabytkami.

2. Preferuje się prace kompleksowe, możliwe do realizacji w ciągu jednego roku.

§ 5.

1. Komisja pracuje na posiedzeniach, którym przewodniczy Dyrektor Wydziału, zwany dalej Przewodniczącym.
2. Posiedzenia Komisji zwołuje Przewodniczący.

§ 6.

1. Komisja podejmuje decyzje w głosowaniu jawnym, przy obecności całego jej składu, zwykłą większością głosów.
2. Przewodniczący przedkłada Wójtowi (Burmistrzowi, Prezydentowi)..... wykaz zawierający zestawienie pozytywnie przez nią zaopiniowanych wniosków, na które może być udzielona dotacja.
3. Protokoły z posiedzeń Komisji oraz wykaz, o którym mowa w ust. 2, podpisuje Przewodniczący.

§ 7.

Obsługę administracyjno-techniczną zapewnia Wydział

Załącznik nr 2 do Uchwały Nr...../...../...
Rady Gminy.....
z dnia.....roku

**WNIOSEK O UDZIELENIE DOTACJI NA PRACE KONSERWATORSKIE, RESTAURATORSKIE LUB
ROBOTY BUDOWLANE PRZY ZABYTKU
WPISANYM DO REJESTRU**

I. PODSTAWOWE INFORMACJE O ZABYTKU I WNIOSKODAWCY
A. DANE O ZABYTKU:
1. NAZWA ZABYTKU
2. DANE O ZABYTKU
nr w rejestrze zabytków:
wpis z dnia:
3. DOKŁADNY ADRES ZABYTKU LUB MIEJSCE JEGO PRZECHOWYWANIA
4. UZASADNIENIE istotnego znaczenia historycznego, artystycznego lub naukowego zabytku dla regionu
B. WNIOSKODAWCA
1. IMIĘ I NAZWISKO / NAZWA
2. ADRES / SIEDZIBA/GMINA/POWIAT
3. NR NIP:
4. INNE DANE (dot. jednostek organizacyjnych):
1) FORMA PRAWNA
2) NAZWA I NR REJESTRU

DATA WPISU DO REJESTRU / EWIDENCJI	
NR REGON:	
OSOBY UPOWAŻNIONE DO REPREZENTOWANIA WNIOSKODWCY (zgodnie z danymi rejestrowymi):	
BANK (nazwa, adres) i NR KONTA WNIOSKODAWCY:	
C. TYTUŁ DO WŁADANIA ZABYTKIEM:	
(własność, użytkowanie wieczyste, dzierżawa, inne)	
Dla nieruchomości prowadzona jest przez Sąd Rejonowy	
księga wieczysta nr	(w przypadku braku księgi wieczystej) zbiór dokumentów
D. UZYSKANE POZWOLENIA:	
1. Pozwolenie na przeprowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku	
wydane przez:	
z dnia:	nr zezwolenia:
2. Pozwolenie na budowę	
wydane przez:	
z dnia:	nr zezwolenia:
3. Zgłoszenie robót budowlanych do.....	
z dnia:	Zgłoszony/nie zgłoszony przez organ sprzeciw: decyzja

	nr..... z dnia.....		
II. SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE O PRACACH LUB ROBOTACH			
A. ZAKRES RZECZOWY PRAC LUB ROBÓT I ICH CHARAKTERYSTYKA:			
B. UZASADNIENIE CELOWOŚCI PRAC LUB ROBÓT:			
C. TERMIN REALIZACJI: (planowany termin rozpoczęcia zakończenia prac)			
D. PRZEWIDYWANE KOSZTY REALIZACJI PRAC LUB ROBÓT ORAZ ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA:			
przewidywane koszty realizacji prac lub robót oraz źródła ich sfinansowania	zakres rzeczowy	kwota	udział w całości kosztów (w %)
ogółem			
przedmiot i kwota wnioskowanego dofinansowania			
finansowe środki własne wnioskodawcy			
udział środków pozyskanych z:			

budżetu państwa					
wojewódzkiego konserwatora zabytków					
budżetów jednostek samorządu terytorialnego					
- innych źródeł (należy wskazać)					
E. HARMONOGRAM I PRELIMINARZ CAŁKOWITYCH KOSZTÓW ZADANIA WRAZ ZE ŹRÓDŁAMI FINANSOWANIA					
Termin przeprowadzenia prac	Rodzaj prac konserwatorskich restauratorskich lub robót budowlanych	Koszt ogółem (zł)	Koszty z podziałem na źródła finansowania		
			Dotacja samorządu województwa	Środki własne	Inne źródła
III. DODATKOWE INFORMACJE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY					
Wykaz wykonanych przez wnioskodawcę w okresie ostatnich 3 lat prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku nieruchomym / ruchomym, wpisanym do rejestru zabytków z podaniem wysokości wydatków poniesionych na ich przeprowadzenie, w tym sfinansowanych ze środków publicznych					
rok	Zakres wykonanych prac	Poniesione wydatki	Dotacje ze środków publicznych (wysokość, źródło i przeznaczenie)		

IV. WYKAZ DOKUMENTÓW WYMAGANYCH PRZY SKŁADANIU WNIOSKU:

- 1) potwierdzona za zgodność z oryginałem kserokopia decyzji o wpisie do rejestru zabytków obiektu, którego dotyczą prace lub roboty,
- 2) dokument potwierdzający tytuł władania zabytkiem (np.: aktualny wypis z rejestru gruntów lub aktualny odpis z księgi wieczystej, akt notarialny),
- 3) decyzja właściwego organu ochrony zabytków zezwalająca na przeprowadzenie prac lub robót oraz projekt i pozwolenie na budowę, gdy wniosek dotyczy prac lub robót przy zabytku nieruchomym lub program prac przy zabytku ruchomym,
- 4) pozwolenie na budowę, jeżeli wskazane/planowane prace lub roboty wymagają w myśl obowiązującego stanu prawnego uzyskania takiego pozwolenia ewentualnie zgłoszenie robót budowlanych i informacja o zgłoszonym/nie zgłoszonym przez organ sprzeciwie
- 5) fotograficzna dokumentacja zabytku,
- 6) informacja o wnioskach o udzielenie dotacji skierowanych do innych organów,
- 7) informacja o zgodności z lokalnym i wojewódzkim programem opieki nad zabytkami,
- 8) oświadczenie wnioskodawcy o niezaleganiu z płatnościami na rzecz podmiotów publiczno-prawnych,
- 9) w przypadku, gdy wnioskodawcą jest przedsiębiorca, do wniosku o udzielenie dotacji należy dołączyć informację o pomocy publicznej otrzymanej przed dniem złożenia wniosku – sporządzoną w zakresie i według zasad określonych w art. 37 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w prawach dotyczących pomocy publicznej

Dotacje udzielane są na zasadach określonych w uchwale Rady Gminy Nr/....../.... z dnia roku w sprawie przyjęcia zasad i trybu udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

W przypadku stwierdzenia, że we wniosku podano nieprawdziwe dane, Wójt (Burmistrz, Prezydent) zastrzega sobie prawo do żądania zwrotu przyznanych środków.

V. PODPISY:

W przypadku otrzymania dotacji zobowiązuje się do wydatkowania przyznanych środków na realizację wskazanego zadania zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2006 roku Nr 164, poz. 1163 ze zm.), ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.)

1. Podpis wnioskodawcy (osób uprawnionych do reprezentowania Wnioskodawcy)

(podpisy)	

Miejscowość, dnia.....	(pieczętki)
Oświadczam/my, że: Wszystkie podane we wniosku informacje są zgodne z aktualnym stanem prawnym i faktycznym. ..... (pieczętka i podpisy)	
2. Potwierdzenie przyjęcia wniosku wraz z załącznikami data przyjęcia, osoba przyjmująca wniosek	

Załącznik nr 3 do Uchwały Nr..../ ... /...

Rady Gminy.....

z dnia.....roku

Wnioskodawca

Adres Wnioskodawcy

Numer telefonu

SPRAWOZDANIE

z wykonania prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, na które została udzielona dotacja/ zostały przekazane środki*.

Niniejszym przedstawiam sprawozdanie merytoryczne i finansowe z wykonania prac przy obiekcie zabytkowym objętych Umową Nr.....

1. Sprawozdanie merytoryczne (zwięzły opis wykonanych prac z podaniem zakresu realizacji poszczególnych etapów/zadań).

[illegible]

* niepotrzebne skreślić

2. Sprawozdanie finansowe.

A. Zestawienie kosztów.

Całkowity koszt wykonanych prac	zł (brutto)	
W tym koszty pokryte ze środków własnych		
Koszty pokryte z dotacji gminy	zł (brutto)	
W tym koszty pokryte ze środków pochodzących z innych źródeł (wskazać źródła)	Nazwa źródła finansowania	Kwota zł (brutto)

B. Zestawienie faktur.

L.p.	Wystawca dokumentu księgowego	Nr dokumentu księgowego	Data	Nazwa wydatku	Źródła finansowania	Kwota w zł (brutto)
Łącznie						

3. Wymagane załączniki do sprawozdania z wykorzystania środków na prace przy obiekcie

zabytkowym **

pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac objętych wnioskiem

pozwolenie na budowę ***

obmiar przeprowadzonych prac i robót potwierdzony przez odpowiednie służby,

protokół odbioru przez właściwe służby konserwatorskie i budowlane (jeśli dotyczy)
przeprowadzonych prac i robót,

kserokopie faktur lub rachunków ze wskazaniem nr księgowego, nazwy wydatku oraz jego kwoty
wraz z opisem określającym wysokości środków lub dotacji finansujących dany rachunek lub
fakturę oraz potwierdzenie zapłaty – wyciąg bankowy,

protokół z wyboru wykonawcy sporządzony zgodnie z wymogami ustawy Prawo zamówień
publicznych,

oświadczenie o zgodności dołączonych danych ze stanem faktycznym wraz z pouczeniem o
odpowiedzialności z art. 233 Kodeksu karnego,

fotograficzna dokumentacja zabytku po zakończeniu prac.

Miejscowość, data.....

.....

podpis/y, pieczęć

4. Ocena sprawozdania.

Zakres merytoryczny

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zakres finansowy

.....
.....
.....
.....
.....

** kserokopie potwierdzone przez Wnioskodawcę za zgodność z oryginałem

*** o ile dokument nie był wymagany jako załącznik do wniosku o udzielenie dotacji lub wystąpiły zmiany

Aneks 1. Rejestr zabytków nieruchomych – wykaz

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Rejestr zabytków	Czas powstania	Uwagi
1.	GIŻYN	kościół nieużytkowany	w centrum wsi, wsch. część XIII-w. nawsia, od pld. przylega do parku	nr 586 (dawny nr 109, DZ-4200/28/O/ 2000/2002 z 21.12.2002 r.)	1890 r.	
2.	GIŻYN	park dworski	płn. część wsi, na zach. od założenia folwarcznego, dwór nie istnieje	nr 214/77 (KI-IV-5340/214/77 z 29.08.1977 r.)	XVIII w.	
3.	KARSKO	park dworski	płn.-zach. część wsi, po wsch. stronie folwarku	nr 239/78 (KI.III.5340-R/239/78 z 07.02.1978 r.)	XVIII w., pocz. XX w.	
4.	KARSKO	dwór z XVII w.	płn.-zach. część wsi, płn. kraniec założenia	nr 757 (dawny nr 1054, KL.6801/5/74 z 20.04.1974 r.)	1624 r., XIX w.	
5.	KARSKO	dwór z 1755 r.	płn.-zach. część wsi, obok kościoła	nr 1054 (dawny nr 243, KI-V-0/255/57 z 22.10.1957 r.)	1755 r.	
6.	KARSKO	zbór protestancki, ob. kościół filialny p. w. św. Antoniego	w centrum wsi, ul. Mieszka I 20	nr 572 (dawny nr 126, KI-V-0/126/56 z 04.07.1956 r.)	XIII w., 2 poł. XIX w.	
7.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	kościół parafialny p.w. Matki Bożej Królowej Polski	ul. 700-lecia nr 3	nr 573 (dawny nr 138, KI-V-0/137/56 z 31.07.1956 r.)	2 poł. XIII w., 1752 r.	

Aneks 2. Stanowiska archeologiczne – wykaz

Wykaz stanowisk archeologicznych w ramach strefy W. II.

Lp.	Miejscowość	Stanowisko	AZP	Uwagi
8.	Giżyn	6	40-09/8	
9.	Karsko	4	41-11/2	
10.	Karsko	7	41-11/5	
11.	Nowogródek Pomorski	1	41-10/1	
12.	Nowogródek Pomorski	3	41-09/12	
13.	Nowogródek Pomorski	4	41-10/3	
14.	Nowogródek Pomorski	5	41-09/8	
15.	Nowogródek Pomorski	8	41-10/5	
16.	Nowogródek Pomorski	10	41-10/7	
17.	Nowogródek Pomorski	13	41-10/10	
18.	Nowogródek Pomorski	14	41-10/11	
19.	Nowogródek Pomorski	15	41-10/4	
20.	Nowogródek Pomorski	16	41-10/12	
21.	Nowogródek Pomorski	17	41-10/13	
22.	Nowogródek Pomorski	18	41-10/14	
23.	Nowogródek Pomorski	19	41-09/9	
24.	Świątki	1	41-09/1	
25.	Świątki	4	41-09/4	
26.	Świątki	7	41-09/14	

Wykaz stanowisk archeologicznych w ramach strefy W. III.

Lp.	Miejscowość	Stanowisko	AZP	Uwagi
1.	Giżyn	1	40-09/3	
2.	Giżyn	2	40-09/4	
3.	Giżyn	3	40-09/5	
4.	Giżyn	4	40-09/6	
5.	Giżyn	5	40-09/7	
6.	Giżyn	7	40-09/9	
7.	Giżyn	8	40-09/10	
8.	Giżyn	9	40-09/11	
9.	Giżyn	10	40-09/12	
10.	Giżyn	11	40-09/13	
11.	Giżyn	12	40-09/14	
12.	Giżyn	14	40-09/16	
13.	Giżyn	15	40-09/17	
14.	Giżyn	16	40-09/23	
15.	Golin	1	42-10/8	
16.	Golin	2	42-10/9	
17.	Golin	3	42-10/1	
18.	Golin	4	42-10/11	
19.	Golin	5	42-10/12	
20.	Karsko	1	41-10/15	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Stanowisko	AZP	Uwagi
21.	Karsko	2	41-10/16	
22.	Karsko	3	41-11/1	
23.	Karsko	5	41-11/3	
24.	Karsko	6	41-11/4	
25.	Karsko	8	41-11/6	
26.	Karsko	9	41-11/7	
27.	Karsko	10	41-11/8	
28.	Kinice	1	40-10/28	
29.	Kinice	2	41-10/17	
30.	Nowogródek Pomorski	2	41-10/2	
31.	Nowogródek Pomorski	6	41-09/6	
32.	Nowogródek Pomorski	7	41-09/7	
33.	Nowogródek Pomorski	9	41-10/6	
34.	Nowogródek Pomorski	11	41-10/8	
35.	Nowogródek Pomorski	12	41-10/9	
36.	Rataje	1	42-10/7	
37.	Rychnów	11	40-10/10	na granicy gminy Nowogródek Pomorski
38.	Rychnów	14	40-10/31	na granicy gminy Nowogródek Pomorski
39.	Świątki	2	41-09/2	
40.	Świątki	3	41-09/3	
41.	Świątki	5	41-09/5	
42.	Świątki	6	41-09/13	
43.	Trzcina	1	42-09/1	
44.	Trzcina	2	42-10/1	
45.	Trzcina	3	42-10/2	
46.	Trzcina	4	42-10/3	
47.	Trzcina	5	42-10/4	
48.	Trzcina	6	42-10/5	

Aneks 3. Gminna ewidencja zabytków – wykaz

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
1.	Świątki-Nowogródek Pomorski	aleja kasztanowców	przy drodze Świątki-Nowogródek Pomorski		kon. XIX w. – pocz. XX w.	
2.	Trzcinna-Karsko	aleja klonowa	przy drodze Trzcinna-Karsko		kon. XIX w. – pocz. XX w.	
3.	GIŻYN (Giesenbrügge)	układ ruralistyczny – owalnica/ ulicówka	płn.-zach. kraniec gminy, nad jeziorem Sulimierskim		XIII w.	
4.	GIŻYN	kościół nieużytkowany	w centrum wsi, wsch. część XIII-w. nawsia, od pld. przylega do parku	rejestr zabytków nr 586 (dawny nr 109, DZ- 4200/ 28/O/2000/2002 z 21.12.2002 r.)	1890 r.	
5.	GIŻYN	kościół filialny p. w. Podwyż- szenia Krzyża Świętego	płn.-wsch. część wsi, na terenie dawnego majątku, na skraju parku		1936 r.	
6.	GIŻYN	park dworski	płn. część wsi, na zach. od założenia folwarcznego, dwór nie istnieje	rejestr zabytków nr 214/ 77 (KI-IV-5340/214/77 z 29.08.1977 r.)	XVIII w.	
7.	GIŻYN	cmentarz poewangelicki, ob. komunalny	płd.-zach. część wsi, po wsch. stronie drogi, po płd. stronie d. cmentarza		pocz. XX w.	
8.	GIŻYN	cmentarz poewangelicki i prokatolicki, nieczynny	płd.-zach. część wsi, po wsch. stronie drogi, na skraju lasu		poł. XIX w.	
9.	GIŻYN	kaplica-mauzoleum rodu von Borcke	płd.-zach. część wsi, na terenie d. cmentarza	typowana do wpisu do rej. zab.	1 poł. XIX w.	
10.	GIŻYN	budynek młyna w zespole młyna elektrycznego	na płn.-zach. od wsi, tzw. Giżyn Młyn, po wsch. stronie szosy	zespół młyna typowany do wpisu do rej. zab.	4 ćw. XIX w.	
11.	GIŻYN	budynek mieszkalno-biurowy w	Giżyn nr 72	zespół młyna typowany	1 ćw. XX w.	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
		zespole młyna		do wpisu do rej. zab.		
12.	GIŻYN	budynek mieszkalny w zespole młyna	Giżyn nr 74	zespół młyna typowany do wpisu do rej. zab.	4 ćw. XIX w.	
13.	GIŻYN	droga brukowana	płn.-wsch. część wsi, droga do Rokitna		XIX w.	
14.	GIŻYN	budynek mieszkalny	Giżyn nr 4		1. 30-ste XX w.	
15.	GIŻYN	budynek mieszkalno- gospodarczy	Giżyn nr 28		1926-1930	
16.	GIŻYN	budynek mieszkalno- gospodarczy	Giżyn nr 29		1926-1930	
17.	GIŻYN	budynek mieszkalno- gospodarczy	Giżyn nr 30A-B		1926-1930	
18.	GIŻYN	budynek mieszkalno- gospodarczy	Giżyn nr 32		1926-1930	
19.	GIŻYN	budynek mieszkalno- gospodarczy	Giżyn nr 39		1926-1930	
20.	GIŻYN	budynek mieszkalno- gospodarczy	Giżyn nr 41		1926-1930	
21.	GIŻYN	budynek mieszkalno- gospodarczy	Giżyn nr 42		1926-1930	
22.	GIŻYN	budynek mieszkalno- gospodarczy	Giżyn nr 44		1926-1930	
23.	GIŻYN	budynek mieszkalny	Giżyn nr 46		lata 20-30-ste XX w.	
24.	GIŻYN	budynek mieszkalny	Giżyn nr 50		lata 20-30-ste XX w.	
25.	GIŻYN	budynek mieszkalny	Giżyn nr 61		XIX/XX w.	
26.	GIŻYN	budynek mieszkalny	Giżyn nr 67		XIX/XX w.	
27.	GIŻYN	budynek mieszkalno- gospodarczy	Giżyn nr 75		1926-1930	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
28.	GIŻYN	budynek mieszkalno-gospodarczy	Giżyn nr 76		1926-1930	
29.	GIŻYN	budynek mieszkalno-gospodarczy	Giżyn nr 81		1926-1930	
30.	GOLIN (Gollin)	cmentarz jeńców wojennych	na pld.-wsch. od Nowogródka, po pñ. stronie szosy do Karska		1939-1945	
31.	GOLIN	park dworski	na pld.-wsch. od Nowogródka, po pld. stronie szosy do Karska		ok. 1830-1840	
32.	KARLIN (Keller)	cmentarz poewangelicki	na wsch. od Nowogródka Pomorskiego, na pñ. od szosy Nowogródek-Karsko		pocz. XX w.	
33.	KARSKO (Karzig)	układ ruralistyczny – owalnica	wsch. część gminy, na skraju Puszczy Gorzowskiej		XIII w., 1202-1208	
34.	KARSKO	zbór protestancki, ob. kościół filialny p. w. św. Antoniego	w centrum wsi, ul. Mieszka I 20	rejestr zabytków nr 572 (dawny nr 126, Kl-V-0/126/56 z 04.07.1956 r.)	XIII w., 2 poł. XIX w.	
35.	KARSKO	cmentarz przykościelny	w centrum wsi, teren przykościelny		XIII w.	
36.	KARSKO	ogrodzenie kościelne	w centrum wsi, teren przykościelny		2 poł. XIX w.	
37.	KARSKO	cmentarz poewangelicki, ob. komunalny	pld.-zach. część wsi, zach. strona ul. Gorzowskiej		poł. XIX w.	
38.	KARSKO	zespół dworsko-parkowo-folwarczny	w centrum wsi, po pld.-zach. stronie kościoła	dwór z XVII w. i dwór z 1755 r., park wpisane do rejestru zabytków	1624, 1755 r., 1860-1939	
39.	KARSKO	dwór z XVII w.	pñ.-zach. część wsi, pñ. kraniec założenia	rejestr zabytków nr 757 (dawny nr 1054, KL.6801/ 5/74	1624 r., XIX w.	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
				z 20.04.1974 r.		
40.	KARSKO	dwór z 1755 r.	płn.-zach. część wsi, obok kościoła	rejestr zabytków nr 1054 (dawny nr 243, Kl-V-0/255/57 z 22.10.1957 r.)	1755 r.	
41.	KARSKO	park dworski	płn.-zach. część wsi, po wsch. stronie folwarku	rejestr zabytków nr 239/78 (Kl.III.5340-R/239/78 z 07.02.1978 r.)	XVIII w., pocz. XX w.	
42.	KARSKO	oficyna, ob. budynek mieszkalny	w zespole folwarcznym, ul. Mieszka I 14		3 ćw. XIX w.	
43.	KARSKO	ogrodzenie z dwiema bramami	w zespole dworsko- parkowo-folwarcznym		XVIII w.	
44.	KARSKO	podwórze folwarczne z nawierzchnią brukowaną	w centrum wsi, na zach. od dworów i parku		1860-1939	
45.	KARSKO	droga o nawierzchni brukowanej	ul. Ogrodowa		XIX w.	
46.	KARSKO	aleja drzew liściastych (lipy i kasztanowce)	ul. Mieszka I		2 poł. XIX w. – 1 poł. XX w.	
47.	KARSKO	gorzelnia	ul. Ogrodowa nr 2		1 ćw. XX w.	
48.	KARSKO	stodoła	ul. Gorzowska nr 13		2 poł. XIX w.	
49.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Mieszka I nr 1		4 ćw. XIX w.	
50.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Mieszka I nr 9		XIX/XX w.	
51.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Mieszka I nr 10		kon. XIX w.	
52.	KARSKO	dom kościelnego, ob. budynek mieszkalny	ul. Mieszka I nr 19		ok. 1890 r.	
53.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Mieszka I nr 29		kon. XIX w.	
54.	KARSKO	budynek mieszkalny, tzw. ośmiorak	ul. Mieszka I nr 37		4 ćw. XIX w.	
55.	KARSKO	dwór w d. zespole nadleśnictwa królewskiego	ul. Mieszka I nr 40	zespół typowany do wpisu do rej.	1 ćw. XIX w.	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
56.	KARSKO	budynek gospodarczy z częścią mieszkalną	w d. zespole nadleśnictwa, ul. Mieszka I nr 42	zespół typowany do wpisu do rej.	4 ćw. XIX w.	
57.	KARSKO	budynek mieszkalny, ob. poczta	ul. Mieszka I nr 48		1 ćw. XX w.	
58.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Mieszka I nr 50		3 ćw. XIX w.	
59.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Mieszka I nr 54	typowany do wpisu do rej. zab.	poł. XIX w.	
60.	KARSKO	kamienica	ul. Mieszka I nr 57		XIX/XX w.	
61.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Mieszka I nr 60		4 ćw. XIX w.	
62.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Mieszka I nr 66		4 ćw. XIX w.	
63.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Mieszka I nr 73		4 ćw. XIX w.	
64.	KARSKO	leśniczówka	ul. Ogrodowa nr 7		1915 r.	
65.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Ogrodowa nr 13		1884 r.	
66.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Ogrodowa nr 22		pocz. XX w.	
67.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Ogrodowa nr 23		pocz. XX w.	
68.	KARSKO	budynek mieszkalny	ul. Pionierów nr 8/1-2		2 poł. XIX w.	
69.	KARSKO	budynek mieszkalny	pl. Jedności Narodowej 16		1923 r.	
70.	KINICE (Kienitz)	kościół filialny p. w. MB Wspomożenie Wiernych	płn. część wsi, po zach. stronie drogi do Ulejna	typowany do wpisu do rej. zab.	4 ćw. XIX w.	
71.	KINICE	cmentarz poewangelicki, ob. komunalny	wsch. część wsi, po pld. stronie szosy Myślibórz-Barlinek		poł. XIX w.	
72.	KINICE	kaplica cmentarna	na terenie cmentarza komunalnego		1 ćw. XX w.	
73.	KINICE	park podworski	płn-wsch. część wsi, wsch. strona drogi do Ulejna		2 ćw. XIX w.	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
74.	KINICE	budynek gospodarczy	w dawnym zespole folwarcznym		pocz. XX w.	
75.	KINICE	budynek gospodarczy (remiza strażacka?)	w centrum wsi, w rozwidleniu dróg		2 poł. XIX w.	
76.	KINICE	transformator	w centrum wsi, po płn. stronie drogi wojewódzkiej		lata 30-ste XX w.	
77.	KINICE	droga o nawierzchni brukowanej	płn. część wsi, lokalna droga przez Ulejno do Mostkowa		XIX w.	
78.	KINICE	leśniczówka	Kinice nr 8	typowana do wpisu do rej. zab.	ok. 1910 r.	
79.	KINICE	stodoła	Kinice nr 8	typowana do wpisu do rej. zab.	ok. 1910 r.	
80.	KINICE	szkoła, ob. budynek mieszkalny	Kinice nr 33		4 ćw. XIX w.	
81.	KINICE	budynek mieszkalny	Kinice nr 34		pocz. XX w.	
82.	NOWOGRÓDEK POMORSKI (Neuenburg)	układ urbanistyczno-ruralistyczny	zach. część gminy, na wsch. od trasy Gorzów Wlkp.-Szczecin		XIII w., 1298 r.	
83.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	kościół parafialny p.w. Matki Bożej Królowej Polski	ul. 700-lecia nr 3	nr 573 (dawny nr 138, K1-V-0/137/56 z 31.07.1956 r.)	2 poł. XIII w., 1752 r.	
84.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	cmentarz przykościelny	na działce kościelnej		2 poł. XIII w.	
85.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	ogrodzenie kościelne wraz z murem oporowym	na działce kościelnej		XIII w., XVIII w.	
86.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	cmentarz poewangelicki, ob. komunalny	płd-wsch. część wsi, po wsch. stronie ulicy Gorzowskiej		pocz. XIX w.	
87.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	kaplica cmentarna	na terenie cmentarza komunalnego		ok. 1930 r.	
88.	NOWOGRÓDEK	zespół dworsko-parkowo-	na płn.-wsch. od wsi, po		1 poł. XIX w. –	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
	POMORSKI	folwarczny, tzw. Folwark Sumiak	obu stronach szosy do Barlinka, ul. Barlinecka		1939 r.	
89.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	dwór w dawnym Folwarku Sumiak	ul. Barlinecka nr 13-14		kon. XIX w.	
90.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	park dworski w dawnym Folwarku Sumiak	na płn.-wsch. od wsi, płn.-zach. strona dworu, płn. strona szosy do Barlinka		1 poł. XIX w.	
91.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	aleja lipowa w dawnym Folwarku Sumiak	na płn.-wsch. od wsi, aleja łączy d. folwark z drogą Nowogródek-Karsko		kon. XIX w.	
92.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	stajnia z częścią mieszkalną w dawnym Folwarku Sumiak	ul. Barlinecka nr 11-12		kon. XIX w.	
93.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny w d. kolonii robotników folwarku	ul. Barlinecka nr 9		kon. XIX w.	
94.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny w d. kolonii robotników folwarku	ul. Barlinecka nr 16		kon. XIX w.	
95.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	wiatrak wieżowy typu holenderskiego (ruina)	na pld.-wsch. od wsi, pld. strona szosy do Karska		poł. XIX w.	
96.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	ogrodzenie posesji	pl. św. Floriana nr 3B		pocz. XX w.	
97.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	ul. 700-lecia nr 2		ok. 1910 r.	
98.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	ul. Boczna nr 3	typowany do wpisu do rej. zab.	3 ćw. XIX w.	
99.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	ul. Boczna nr 6	typowany do wpisu do rej. zab.	poł. XIX w.	
100.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	ul. Boczna nr 9	typowany do wpisu do rej. zab.	pocz. XX w.	
101.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalno-gospodarczy	ul. Boczna nr 12	typowany do wpisu do rej. zab.	3 ćw. XIX w.	
102.	NOWOGRÓDEK	budynek mieszkalny	ul. Gorzowska nr 19		lata 20-ste	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
	POMORSKI				XX w.	
103.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	ul. Gorzowska nr 21		lata 20-ste XX w.	
104.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek inwentarski	ul. Gorzowska nr 27		kon. XIX w.	
105.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	Kolonia Nowogródek Pomorski nr 5		pocz. XX w.	
106.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	Kolonia Nowogródek Pomorski nr 6	typowany do wpisu do rej. zab.	lata 20-ste XX w.	
107.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek gospodarczy	Kolonia Nowogródek Pomorski nr 6	typowany do wpisu do rej. zab.	lata 20-ste XX w.	
108.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	plebania	ul. Kościelna nr 1		lata 20-ste XX w.	
109.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek gospodarczo-magazynowy	ul. Kościelna nr 1		lata 20-ste XX w.	
110.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	ul. Krótka nr 3		pocz. XX w.	
111.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	ul. Krótka nr 6		pocz. XX w.	
112.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek inwentarski	ul. Mickiewicza nr 9		1923 r.	
113.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	willa	ul. Mickiewicza nr 16		1 ćw. XX w.	
114.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza nr 21		2 poł. XIX w.	
115.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	szkoła, ob. budynek mieszkalny	ul. Mickiewicza nr 22		lata 20-ste XX w.	
116.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny (willa), ob. poczta	ul. Poczтовая nr 1		lata 20-ste XX w.	
117.	NOWOGRÓDEK POMORSKI	budynek mieszkalny	ul. Pomorska nr 1		ok. 1870 r.	
118.	PARZEŃSKO (Wollhaus)	cmentarz poewangelicki	na pld.-wsch. od Nowogródka, w lesie, na	typowany do wpisu do rejestru zabytków	1 poł. XIX w.	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
			lekkim wzniesieniu			
119.	ROKITNO (Arnoldshof, Rockin)	cmentarz poewangelicki	na płn. skraju wsi, płn. strona drogi do Rychnowa		poł. XIX w.	
120.	ROKITNO	transformator	na terenie posesji nr 6		lata 30-ste XX w.	
121.	ROKITNO	stodoła	Rokitno nr 4		1 ćw. XX w.	
122.	ROKITNO	budynek mieszkalny	Rokitno nr 6		1922 r.	
123.	ROKITNO	stodoła	Rokitno nr 6		ok. 1922 r.	
124.	ROKITNO	stodoła	Rokitno nr 7		1 ćw. XX w.	
125.	ROKITNO	budynek mieszkalny	Rokitno nr 17	typowany do wpisu do rej. zab.	1 poł. XIX w., pocz. XX w.	
126.	SMOLARY (Schöneberger Teerofen)	budynek mieszkalny	Smolary nr 3		ok. 1920 r.	
127.	SMOLARY	budynek mieszkalny	Smolary nr 5		ok. 1910 r.	
128.	STAWNO (Schmiddelbrück)	leśniczówka, ob. budynek mieszkalny	Stawno nr 2		4 ćw. XIX w.	
129.	STAWNO	obora w zespole dawnej leśniczówki	Stawno nr 2		1888 r.	
130.	SUMIAK (Kleefeld)	szkoła z kaplicą	Sumiak nr 2	typowana do wpisu do rej. zab.	ok. 1910 r.	
131.	SUMIAK	pomnik ku czci mieszkańców wsi poległych w pierwszej wojnie światowej	na terenie posesji nr 2, przed elewacją frontową szkoły z kaplicą	typowany do wpisu do rejestrów zabytków	po 1918 r.	
132.	SUMIAK	gospoda, ob. budynek mieszkalny	Sumiak nr 11	typowana do wpisu do rej. zab.	1 ćw. XX w.	
133.	ŚWIĄTKI (Tempelhof)	układ ruralistyczny – ulicówka z zespołem folwarcznym	zach. skraj gminy, po wsch. i zach. stronie trasy Gorzów Wlkp.- Szczecin		poł. XIII w.	
134.	ŚWIĄTKI	zespół pałacowo-parkowo-	w centrum wsi, po wsch.		1 poł. XIX w.,	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
		folwarczny	stronie lokalnej drogi		4 ćw. XIX w.	
135.	ŚWIĄTKI	park popałacowy	po wsch. stronie lokalnej drogi, wsch. część zespołu		1 poł. XIX w.	
136.	ŚWIĄTKI	stodoła (obora) w dawnym zespole folwarcznym	Świątki nr 21	typowana do wpisu do rej. zab.	1851 r.	
137.	ŚWIĄTKI	budynek inwentarski w d. zespole folwarcznym	Świątki nr 15 i 18		ok. poł. XIX w.	
138.	ŚWIĄTKI	transformator	płd.- zach. część wsi, płd. strona szosy do Trzcinnej		lata 30-ste XX w.	
139.	ŚWIĄTKI	stacja kolejowa, ob. budynek mieszkalny	Świątki nr 5, w zespole stacji kolejowej		ok. 1912 r.	
140.	ŚWIĄTKI	budynek gospodarczy (szalet)	w zespole stacji kolejowej		ok. 1912 r.	
141.	ŚWIĄTKI	aleja lipowa	w zespole stacji kolejowej		ok. 1912 r.	
142.	ŚWIĄTKI	budynek mieszkalny	Świątki nr 3, w zespole stacji kolejowej		ok. 1912 r.	
143.	ŚWIĄTKI	budynek mieszkalny	Świątki nr 20		1930 r.	
144.	ŚWIĄTKI	kuźnia, ob. budynek gospodarczy	Świątki nr 20		kon. XIX w.	
145.	ŚWIĄTKI	leśniczówka	Świątki nr 26		XIX/XX w.	
146.	TRZCINNA (Schöneberg)	układ ruralistyczny – owalnica	płd.-zach. część gminy, po wsch. stronie trasy Gorzów-Szczecin		XIII w., 1298 r.	
147.	TRZCINNA	zbór protestancki, ob. kościół parafialny p. w. św. Józefa	w centrum wsi, po wsch. stronie drogi, na lekkim wzniesieniu	typowany do wpisu do rejestru zabytków	1898 r.	
148.	TRZCINNA	cmentarz przykościelny	w centrum wsi, na działce kościelnej, na lekkim wzniesieniu		XIII w.	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Forma ochrony	Czas powstania	Uwagi
149.	TRZCINNA	cmentarz poewangelicki	wsch. część wsi, po wsch. stronie kościoła		poł. XIX w.	
150.	TRZCINNA	park podworski	płn.-zach. część wsi, po płn. stronie d. założenia folwarcznego		2 poł. XIX w.	
151.	TRZCINNA	transformator	w centrum wsi, pomiędzy wsią a d. folwarkiem, obok placu zabaw		lata 20-30-ste XX w.	
152.	TRZCINNA	aleja drzew liściastych (lipy)	w centrum wsi, wzdłuż drogi na osi N-S		pocz. XX w.	
153.	TRZCINNA	budynek mieszkalny	Trzcinna nr 17		kon. XIX w.	
154.	TRZCINNA	kuźnia, ob. budynek gospodarczy	Trzcinna nr 20		pocz. XX w.	
155.	TRZCINNA	budynek mieszkalny	Trzcinna nr 27		2 poł. XIX w.	
156.	TRZCINNA	budynek inwentarsko- magazynowy	Trzcinna nr 29		2 poł. XIX w.	
157.	TRZCINNA	stodoła	Trzcinna nr 31		4 ćw. XIX w.	
158.	TRZCINNA	stodoła	Trzcinna nr 33A		4 ćw. XIX w.	
159.	TRZCINNA	budynek inwentarsko- magazynowy	Trzcinna nr 52		pocz. XX w.	
160.	TRZCINNA	budynek mieszkalny	Trzcinna nr 55A-B		2 poł. XIX w.	
161.	TRZCINNA	budynek mieszkalny	Trzcinna nr 56		lata 30-ste XX w.	
162.	TRZCINNA	kuźnia, ob. budynek gospodarczy	Trzcinna nr 57		1 ćw. XX w.	
163.	TRZCINNA	budynek mieszkalny	Trzcinna nr 71		4 ćw. XIX w.	
164.	TRZCINNA	szkoła, ob. budynek mieszkalny	Trzcinna nr 84	typowana do wpisu do rej. zab.	kon. XIX w.	

ZAŁĄCZNIK NR 1 Przykładowe priorytety, kierunki działań i zadania

Cel strategiczny I. Ochrona krajobrazu kulturowego gminy Nowogródek Pomorski

Priorytet I.1. <i>Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania Gminy</i>	
Kierunek działań	Zadania
I.1.1. Zapisy dotyczące ochrony zabytków w dokumentach strategicznych i planistycznych Gminy	• przyjęcie przez Radę Gminy Nowogródek Pomorski „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Nowogródek Pomorski na lata 2014-2017” oraz okresowe monitorowanie jego realizacji; • wpisanie do nowej „Strategii Rozwoju Gminy Nowogródek Pomorski” działań ukierunkowanych na ochronę zabytków, w tym uwzględnienie zadań „Gminnego programu opieki nad zabytkami”; • opracowanie oraz realizacja zadań związanych z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami w lokalnym programie rewitalizacji.
I.1.2. Planowanie przestrzenne	• uwzględnianie ochrony zabytków poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; • aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod względem ochrony krajobrazu kulturowego; • w przypadku braku obowiązującego planu miejscowego należy uwzględnić obiekty zabytkowe i objęcie ich nadzorem konserwatorskim w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzjach o warunkach zabudowy, decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzjach o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego; • wspieranie badań i opracowań wykonywanych dla potrzeb planowania przestrzennego,

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

	programów ochrony dziedzictwa kulturowego gminy, obszarów planowanych pod inwestycje.
I.1.3. Gminna ewidencja zabytków	• wydanie przez Wójta Gminy Nowogródek Pomorski zarządzenia o przyjęciu gminnej ewidencji zabytków; • bieżąca aktualizacja kart adresowych gminnej ewidencji zabytków; • sukcesywna weryfikacja obiektów zabytkowych ujętych w gminnej ewidencji zabytków; • uzupełnianie gminnej ewidencji zabytków w przypadku nowych obiektów, które dotychczas nie zostały rozpoznane; • wykreślanie z gminnej ewidencji zabytków obiektów, które zostały rozebrane, zniszczone lub w wyniku przeprowadzonych prac modernizacyjnych lub robót budowlanych utraciły walory zabytkowe.
I.1.4. Budowa gminnego systemu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	• współpraca z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie; • organizowanie szkoleń dla urzędników, nauczycieli i organizatorów życia kulturalnego w zakresie wiedzy o krajobrazie kulturowym regionu oraz metod ochrony zabytków i opieki nad nimi; • wyodrębnienie w strukturze Urzędu Gminy Nowogródek Pomorski stanowiska ds. ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Cel strategiczny I. Ochrona krajobrazu kulturowego gminy Nowogródek Pomorski

Priorytet I.2. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	
Kierunek działań	Zadania
I.2.1. Utrzymanie zabytków stanowiących własność Gminy lub użytkowanych przez nią	• prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność Gminy Nowogródek Pomorski (w ramach opracowanego planu remontów); • podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością Gminy Nowogródek Pomorski; • realizacja zadań zawartych w poszczególnych „Planach Odnowy Miejscowości”; • remont i adaptacja gorzelni w Karsku na cele kulturalne; • rewitalizacja parku pałacowego w miejscowości Świątki.
I.2.2. Dofinansowywanie z budżetu Gminy zadań związanych z ochroną i opieką nad zabytkami	• zapewnienie w budżecie Gminy Nowogródek Pomorski środków finansowych przeznaczonych na ochronę zabytków i opiekę nad nimi w ramach zadań własnych; • dofinansowanie prac konserwatorskich, prac restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków nie będących własnością Gminy w postaci stosownej uchwały.
I.2.3. Zabezpieczenie zabytków przed pożarem, zniszczeniem i kradzieżą	• udzielanie dotacji na montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej obiektów zabytkowych, zabezpieczeń przeciw włamaniom; • promowanie zasadności odpowiedniego zabezpieczenia zabytków; • wspomaganie właścicieli i użytkowników zabytków w prowadzeniu działań prewencyjnych i ochronnych.

I.2.4. Propagowanie zasad prawidłowej konserwacji i rewaloryzacji zabytków	• opracowanie systemu rekompensat i ulg dla właścicieli oraz użytkowników obiektów zabytkowych, sprzyjających podejmowaniu przez nich działań; • stosowanie działań dyscyplinujących w stosunku do osób, które nie sprawują należytej opieki nad zabytkiem, określonej w art. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami; • uwzględnianie w umowach sprzedaży/ dzierżawy/ najmu itp. warunków właściwego użytkowania obiektów zabytkowych oraz obowiązku przeprowadzenia prac remontowych w określonym terminie.

Cel strategiczny II. *Włączanie zabytków w procesy społeczne i gospodarcze*

Priorytet II.1. <i>Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych</i>	
Kierunek działań	Zadania
II.1.1 Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym krajobrazie kulturowym	• edukacja regionalna – tworzenie programów nauczania uwzględniających dziedzictwo kulturowe dla wszystkich poziomów nauczania; • wspieranie projektów edukacyjnych poświęconych upowszechnianiu historii i zabytków; • współpraca przy współtworzeniu edycji Europejskich Dni Dziedzictwa, których organizacja ma na celu wzmacnianie społecznej współodpowiedzialności za stan zabytków (wrzesień – każdego roku); • zaangażowanie w organizowaniu imprez upamiętniających wydarzenia historyczne (np. wieczornice, akademie).
II.1.2. Ekspozowanie walorów kulturowych Gminy poprzez turystykę, edukację i promocję	• organizacja i pomoc przy realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych związanych z dziedzictwem kulturowym; • wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej; • opracowanie i organizacja tras oraz ścieżek edukacyjnych z wykorzystaniem zabytków i walorów przyrodniczych; • wykonanie nowych oraz uzupełnienie i odnowienie istniejących tablic informacyjnych przy obiektach zabytkowych.
II.1.3. Badania i studia nad dziedzictwem kulturowym Gminy Nowogródek Pomorski	• współpraca ze środowiskami naukowymi – wspieranie badań i studiów nad zasobem kulturowym i jego ochroną; • upowszechnianie wyników badań naukowych w wydawnictwach, na konferencjach naukowych, seminariach, poprzez multimedia, itp.;

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2014-2017

II.1.4. Promocja i rozbudowa gminnego systemu informacyjnego o zabytkach	• bieżąca aktualizacja platformy internetowej Urzędu Gminy w Nowogrodku Pomorskim pod względem wszechstronnej bazy informacji o zabytkach zlokalizowanych na terenie gminy oraz wydarzeń związanych z dziedzictwem kulturowym; • dotowanie i promowanie wydawnictw dotyczących zabytków (pocztówki, mapy, foldery, publikacje popularno-naukowe).
II.1.5. Zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki	• rozwój tematycznych szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, wodnych, samochodowych, kolejowych, konnych) promujących dziedzictwo kulturowe Gminy Nowogrodek Pomorski (w oparciu o wydarzenia historyczne, zespoły zabytków); • wspieranie finansowe i organizacyjne inicjatyw na rzecz budowy tematycznych szlaków turystycznych promujących dziedzictwo kulturowe regionu; • wspieranie działań na rzecz włączenia gminy Nowogrodek Pomorski do krajowej i europejskiej sieci szlaków kulturowych; • opracowanie modułu dydaktycznego dla planowanych i rozwijanych szlaków.

ZAŁĄCZNIK NR 2

**UCHWAŁA NR XVI/105/12
RADY GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI
z dnia 14 września 2012 roku**

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2010–2011 Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2009-2013.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214 poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162 poz. 1568; z 2004 r.: Nr 102 poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005 r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457; z 2006 r.: Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337; z 2007 r.: Nr 48, poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218, z 2008 r. : Nr 180 poz. 1111, Nr 223 poz. 1458; z 2009 r. Nr 52 poz. 420, Nr 157 poz. 1241; z 2010 r. Nr 28 poz. 142 i poz. 146, Nr 106 poz. 675, Nr 40 poz. 230; z 2011 r. Nr 117 poz. 679, Nr 134 poz. 777, Nr 21 poz. 113, Nr 217 poz. 1281, Nr 149 poz. 887, z 2012 r. poz. 567) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162 poz. 1568, z 2004 r. Nr 96 poz. 959, Nr 238 poz. 2390; z 2006 Nr 50 poz. 362, Nr 126 poz. 875; z 2007 r. Nr 192 poz. 1394; z 2009 r. Nr 31 poz. 206, Nr 97 poz. 804; z 2010 r. Nr 75 poz. 474, Nr 130 poz. 871)

u c h w a ł a s i ę , c o n a s t ę p u j e :

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2010–2011 Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Nowogródek Pomorski na lata 2009-2013, w brzmieniu załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowogródek Pomorski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Robert Rzeźnicki

U z a s a d n i e n i e

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) do wyłącznej właściwości rady gminy należy stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.

Z realizacji programów zarząd województwa, powiatu i wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy, (Art. 87 ust. 5).

Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2009-2013 uchwalony został przez Radę Gminy Nowogródek Pomorski uchwałą nr XXVIII/203/09 z dnia 16 listopada 2009 r. Realizacja programu weszła w życie 14 dni po jego ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego Nr 7 poz. 129 tj. w dniu 10 lutego 2010 r.

W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie obejmuje lata 2010 – 2011.

*Załącznik Nr 1
do Uchwały Rady Gminy Nowogródek Pomorski
z dnia 14 września 2012 r. Nr XVI/105/12*

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY NOWOGRÓDEK POMORSKI NA LATA 2009 - 2013

Wprowadzenie:

Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2009-2013 uchwalony został przez Radę Gminy Nowogródek Pomorski uchwałą nr XXVIII/203/09 z dnia 16 listopada 2009 r. Realizacja programu weszła w życie 14 dni po jego ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego Nr 7 poz. 129 tj. w dniu 10 lutego 2010 r.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) Wójt sporządza co dwa lata sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia Radzie Gminy.

W związku z powyższym niniejsze sprawozdanie obejmuje lata 2010 - 2011.

Realizacja Programu:

Stan ewidencyjny zabytków w wymienionym okresie nie uległ zmianie. Obiektami wpisanymi do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków są:

1. Kościół filialny pw. Św. Antoniego w Karsku
2. Kościół parafialny pw. MB Królowej Polski w Nowogrodku Pomorskim
3. Kościół parafialny pw. Św. Józefa w Trzinnej
4. Kościół poewangelicki w Giżynie
5. Park dworski i dwór z 1755 r. w Karsku
6. Dwór obronny z XVII wieku w Karsku
7. Park dworski w Giżynie

Zinwentaryzowane w Gminnej Ewidencji Zabytków obiekty znajdujące się pod opieką konserwatorską to w przeważającej części budynki mieszkalne, mieszkalno-gospodarcze, gospodarcze, cmentarze, aleje i parki. Jest ich w naszej Gminie 157 z czego 23, stanowią własność Gminy Nowogródek Pomorski:

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Rejestr zabytków	Działka nr ewid. własność	Uwagi:
1.	Giżyn	zbór protestancki,	nr A-109 z	306	

		od 1945 r. magazyn	21.12.2002 r.	komunalna	
2.	Giżyn	cmentarz poewangelicki, ob. komunalny		509 komunalna	
3.	Giżyn	cmentarz poewangelicki i prokatolicki, nieczynny		509 komunalna	
4.	Giżyn	kaplica-mauzoleum rodu von Borcke		509 komunalna	
5.	Karlin	cmentarz poewangelicki		184 komunalna	
6.	Karsko	cmentarz poewangelicki, ob. komunalny		695 komunalna	
7.	Karsko	droga o nawierzchni brukowanej ul. Ogrodowa		731 komunalna	
8.	Karsko	gorzelnia		657 komunalna	
9.	Kinice	cmentarz poewangelicki, ob. komunalny		181 komunalna	
10.	Kinice	kaplica cmentarna		181 komunalna	
11.	Kinice	park podworski		126/2 komunalna	
12.	Kinice	droga o nawierzchni brukowanej		104 komunalna	
13.	Nowogródek Pomorski	cmentarz poewangelicki,		228 komunalna	
14.	Nowogródek Pomorski	kaplica cmentarna		228 komunalna	
15.	Parzeńsko	cmentarz poewangelicki	typowany do wpisu do rejestr zabytków	799 komunalna	
16.	Rokitno	cmentarz poewangelicki		63 komunalna	
17.	Świątki	park popałacowy		89/2 komunalna	
18.	Świątki	stacja kolejowa, ob. budynek mieszkalny		28/3 państwowa/ komunalna/ prywatna	
19.	Świątki	budynek gospodarczy (szalet)		28/3 państwowa/ komunalna/ prywatna	
20.	Świątki	aleja lipowa		28/3 państwowa/ komunalna/ prywatna	
21.	Trzcinna	cmentarz poewangelicki		148 komunalna	
22.	Trzcinna	park podworski		89/2 komunalna	
23.	Trzcinna	szkoła, ob. budynek mieszkalny	typowana do wpisu do rej. zabytków	125 komunalna/ prywatna	

Program zakłada realizację następujących celów:

I. Ochrona krajobrazu kulturowego Gminy Nowogródek Pomorski.

II. Włączanie zabytków w procesy gospodarcze.

Wymienione cele realizowane były następująco:

Ad. I

Rozwój gospodarczy i aktywizacja gospodarcza w regionie wymagają podejmowania działań oraz procedur umożliwiających umacnianie walorów lokalnego krajobrazu przyrodniczego i kulturowego. Realizacja tego celu winna następować za pomocą następujących działań:

1. Zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego gminy m. in. poprzez

a) badania i studia nad zabytkami gminy

- w okresie którego dotyczy sprawozdanie nie były przeprowadzane badania naukowe nad zabytkami, historią regionu itp.

b) Ewidencja i weryfikacja zabytków gminy Nowogródek Pomorski

- Gminna Ewidencja Zabytków jest uzupełniana i aktualizowana na bieżąco

- nie występowało do tej pory z wnioskiem o wpisanie do rejestru zabytków żadnych obiektów,

- odpowiednie zapisy dotyczące zasad ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków są zamieszczane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

✓ Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego we wsiach Trzcinna, Świątki i Karsko nie zawierają zapisów dotyczących ochrony zabytków ponieważ na terenach objętych planami nie występują elementy krajobrazu kulturowego o walorach zabytkowych (Uchwała Rady Gminy nr III/22/2011 z 23.02.2011 r. i Uchwała nr XXXVIII/264/2010 z 9.11.2010 r.)

✓ We wsi Giżyn miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony Uchwałą Rady Gminy Nowogródek Pomorski Nr V/37/11 w dniu 27.04.2011 r. zawiera następujące zapisy: § 6 ust. 5 ustala się: „W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków:

1) na terenie objętym planem występują elementy krajobrazu kulturowego o walorach zabytkowych objęte strefą „B” ochrony konserwatorskiej (ochrona układów przestrzennych lub ich fragmentów z zabudową o regionalnych lub lokalnych wartościach kulturowych) w granicach jak na rysunku planu;

Ochronie podlega:

- rozplanowanie i przekroje ulic i placów wraz z ich nawierzchniami ;
- formy architektoniczne zabudowy mieszkalnej i gospodarczej (gabaryty wysokościowe, formy dachów, tradycyjnie stosowany materiał budowlany);
- rozplanowanie i linie zabudowy siedlisk gospodarstw chłopskich; i jej rozplanowanie (zasada usytuowania budynku mieszkalnego);

• mała architektura: ogrodzenia i inne;

• zieleń komponowana w postaci szpalerowych obsadzeń ulic i placów,

OBOWIĄZUJE: • zachowanie i rewaloryzacja zasadniczych w/w elementów zagospodarowania wsi,

• usunięcie lub przebudowa obiektów kolidujących z historycznym układem i lokalną architekturą;

• dostosowanie nowych obiektów do historycznej kompozycji przestrzennej i architektury dominującej w miejscowości,

• uzgadnianie wszelkich działań na podstawie dokumentacji projektowej z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

2) ustanawia się ochronę obiektów ujętych w EWIDENCJI GMINNEJ (ewidencję prowadzi samorząd) – obiekty oznaczone na załączniku graficznym planu,

Obiekty budowlane o lokalnych walorach zabytkowych, tworzące charakterystyczny krajobraz miejscowości

OBOWIĄZUJE: • utrzymanie, formy architektonicznej obiektu (gabaryty wysokościowe, forma

dachu i rodzaj pokrycia , kompozycja i wystrój elewacji, forma stolarki okiennej i drzwiowej)

- opiniowanie przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków działań mających wpływ na wygląd obiektu,
- opracowanie dokumentacji konserwatorskiej obiektu w przypadku jego rozbiórki”.

onadto:

- W Planie Odnowy Miejscowości Karsko na lata 2010-2017 zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 05.07.2010 r. Nr XXXIV/247/10 zawarte zostały informacje o historii i teraźniejszości, w tym o istniejących zabytkach:

	OBIEKT	NR REJESTRU
1.	dwór z 1755 r.	243
2.	dwór z XVII w.	757
3.	kościół	126
4.	park dworski	239/78

oraz zestawienie wartości kulturowych miejscowości Karsko:

OBIEKT	Miejscowość KARSKO
kościół	tak
kaplica	tak
pałac, dwór	tak
zabudowa komunalna	tak
zabudowa gospodarcza	tak
parki	tak
pomniki przyrody	tak
cmentarz	tak
mury	nie
obiekty wpisane lub planowane do wpisu do rejestru zabytków	tak
remiza	tak
świątelnia	tak
biblioteka	tak

W Planie szczegółowo opisane zostały: zabytki, proponowany do rejestru zabytków Dwór Nadleśnictwa z XVIII wieku, znajdujące się w Gminnej Ewidencji Zabytków Gorzelnia z początku XX wieku i cmentarz wiejski.

Zaplanowano do realizacji w latach 2014-2017 zadania społeczno-kulturalne polegające na remoncie i adaptacji Gorzelni na cele kulturalne. Celem planowanego projektu będzie poprawa warunków kulturalnych mieszkańców Karska. Szczegóły inwestycji zostaną określone po opracowaniu dokumentacji projektowej i kosztorysowej. Inwestycję oszacowano na kwotę 2.800.000 zł. Planuje się, że część środków pochodzić będzie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – działanie „Odnowa i rozwój wsi” oraz Leader + lub Programu Europejskiej Współpracy Terytorialnej – Interreg IV. Środki stanowiące wkład własny pochodzić będą z budżetu gminy.

- W Planie Odnowy Miejscowości Świątki na lata 2010-2017 zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 05.07.2010 r. Nr XXXIV/248/10 zawarte zostały szczegółowe informacje i opisy obiektów odznaczających się walorami kulturowymi, w tym domy mieszkalne, budynki inwentarskie, zespół folwarczny z XIX wieku, kuźnia i stacja kolejowa.

OBIEKT	Miejscowość Świątki
kościół	nie
kaplica	nie
pałac, dwór	tak
zabudowa komunalna	nie
zabudowa gospodarcza	tak

parki	tak
pomniki przyrody	nie
cmentarz	nie
mury	nie
obiekty wpisane lub planowane do wpisu do rejestru zabytków	nie
remiza	nie
świątelnia	tak

Przedstawiono też zestawienie inwestycji, które Gmina, instytucje kultury, organizacje pozarządowe składać będą mogły w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, działanie „Odnowa i rozwój wsi” oraz Oś Leader + oraz innych programów pomocowych. Są to inwestycje obejmujące zgłoszone potrzeby przez mieszkańców:

LP.	CHARAKTERYSTYKA ZADANIA	SZACUNKOWA WARTOŚĆ	ROK REALIZACJI
1.	Remont świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem	300.000	2010
2.	Budowa placu zabaw	30.000	2012
3.	Budowa boiska sportowego	50.000	2013
4.	Budowa chodnika	60.000	2013-2014
5.	Rewitalizacja parku wiejskiego	50.000	2015-2016
6.	Budowa sieci kanalizacyjnej	1.000.000	2014-2017
Razem 1.490.000,00			

Rewitalizacja parku wiejskiego planowana jest na lata 2015-2016, koszt to ok. 50.000 zł, część środków pochodzić będzie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – działanie „Odnowa i rozwój wsi” oraz Leader + lub Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego. Środki stanowiące wkład własny pochodzić będą z budżetu gminy.

- W Planie Odnowy Miejscowości Trzcinnia na lata 2010-2017 zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 05.07.2010 r. Nr XXXIV/246/10 opisano historię wsi i teraźniejszość, w tym obiekty objęte ewidencją konserwatorską:

OBIEKT	ADRES	TECHNOLOGIA	DATOWANIE
szkoła	nr 84	mur	k. XIX w.
kuźnia	nr 20	mur.	pocz. XX w.
kuźnia II (ob. parnik)	nr 57	mur.	1 ćw. XX w.
remiza	b.nr	mur.	pocz. XX w.
budynek mieszkalny	nr 20	mur.	4 ćw. XIX w.
budynek mieszkalny	nr 21	mur.	4 ćw. XIX w.
budynek mieszkalny	nr 27	mur.	2 poł. XIX w.
stajnia	nr 27	kam.-ceg.	1926-1930
stodoła	nr 27	kam.-ceg.	2 poł. XIX w.
bud. mieszkalny (chałupa)	nr 34	rygl.mur.	1 poł. XIX w.
budynek mieszkalny	nr 42	mur.	I. 30 XX w.
budynek mieszkalny	nr 43	mur.	1 ćw. XX w.

i zestawienie wartości kulturowych wsi Trzcinnia:

OBIEKT	Miejscowość Trzcinnia
kościół	tak
kaplica	nie
pałac, dwór	nie
zabudowa komunalna	tak
zabudowa gospodarcza	tak

LP.	CHARAKTERYSTYKA ZADANIA	SZACUNKOWA WARTOŚĆ	ROK REALIZACJI
1.	Adaptacja remizy OSP na potrzeby kulturalne wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego w miejscowości Trzcinna	1.100.000	2010 - 2011
2.	Dokończenie budowy boiska wielofunkcyjnego	500.000	2011-2012
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej	4.500.000	2014-2017
4.	Budowa chodników i dróg	1.000.000	2012-2017
5.	Promocja turystyczna miejscowości	500.000	2012-2017
Razem: 7.600.000,00			

parki	tak
pomniki przyrody	nie
cmentarz	tak
mury	nie
obiekty wpisane lub planowane do wpisu do rejestru zabytków	nie
remiza	tak
świątelnia	tak

oraz zestawienie ogólne planowanych zadań, kosztów i czasu ich realizacji:

✓ Zadaniem priorytetowym, przewidzianym do realizacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, działanie „Odnowa i rozwój wsi” była „Adaptacja remizy OSP na potrzeby kulturalne wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego w miejscowości Trzcinna”. W Planie czytamy cyt: ” Obok edukacji zasadniczym elementem przygotowania do życia w społeczeństwie jest kultura. Kompetencje kulturalne w dużej mierze znacząco wpływają na zdolności gospodarowania, zdobywania wiedzy, współpracy, tworzenia innowacyjnych rozwiązań. Jak wskazują liczne badania socjologiczne, poziom wykształcenia wyznacza w zasadniczy sposób poziom uczestnictwa w kulturze - im wyższy poziom wykształcenia, tym wyższe kompetencje w zakresie rozumienia dóbr kultury i ich oceny oraz tworzenia kultury. Alarmujące jest także ciągle powiększanie się nierówności w dostępie do kultury między dużymi miastami a miastami małymi i obszarami wiejskimi. Tempo pogarszania się stanu dostępu do kultury jest znacznie szybsze na obszarach wiejskich. Przyczyną mniejszego niż w mieście uczestnictwa w kulturze na wsi są niewystarczające środki na prowadzenie działalności i niedorozwój lokalnej infrastruktury kulturalnej. Stan infrastruktury kulturalnej pogarsza się, zmniejsza się także liczba placówek kulturalnych. Aby zapobiec temu zjawisku w projekcie inwestycyjnym beneficjent ujął powstanie punktu informacji edukacyjno – kulturalnej na terenie zmodernizowanego obiektu, tak, aby dzieci z całej miejscowości Trzcinna oraz z wsi ościennych miały ułatwiony dostęp do instytucji. O kulturę wychowanków dbać będą nauczyciele i inni specjaliści, którzy w wyremontowanym obiekcie stworzą warunki i program kulturalno – edukacyjny zachęcający do dłuższego przebywania na jego terenie. Ponadto wdrożone zostaną dyżury specjalistów z Gminnego Centrum Informacji, którzy swoją wiedzą i umiejętnościami pomogą miejscowej ludności, w tym dzieci i młodzieży w rozwijaniu i nabywaniu nowych umiejętności. Dlatego też ambicją gminy Nowogródek Pomorski jest przeznaczenie w pierwszej kolejności środków finansowych na powstanie odpowiedniej bazy edukacyjno – kulturowej, aby ułatwić młodym i starszym mieszkańcom gminy dostęp do niej. Realizacja założeń projektu polegającego na adaptacji – przebudowie obiektu po byłej OSP pozwoli przede wszystkim na podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie kultury jak również doprowadzi do zaoszczędzenia kosztów związanych z zamawianiem usług na zewnątrz (dowózienie dzieci do obiektów kulturalnych zlokalizowanych w Gorzowie Wlkp. – 30 km lub do Myśliborza – 12km)”.

Ze względu na pozyskanie dofinansowania dopiero w grudniu 2011 r. inwestycja rozpoczęła się w 2012 r., koszt to ponad 800.000 zł, z czego 75 % to dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich a 25 % środki z budżetu Gminy.

✓ Kolejnym planowanym do realizacji zadaniem jest projekt Promocji turystycznej miejscowości, którego celem będzie poprawa Promocji turystycznej wpływającej na zwiększenie ilości turystów i promujących ciekawe elementy na terenie miejscowości. Inwestycję oszacowano na 500.000 zł, część środków pochodzić będzie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – działanie „Odnowa i rozwój wsi” oraz Leader + lub Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego. Środki stanowiące wkład własny pochodzić będą z budżetu gminy.

- W Planie Odnowy Miejscowości Kinice na lata 2011-2018 zatwierdzonym Uchwałą Rady Gminy Nowogródek Pomorski z dnia 25.10.2011 r. Nr VIII/58/11 oprócz historii wsi, zestawienia wartości kulturowych:

OBIEKT	Miejscowość Kinice
kościół	tak
kaplica	tak
pałac, dwór	nie
zabudowa komunalna	tak
zabudowa gospodarcza	nie
parki	tak
pomniki przyrody	nie
cmentarz	tak
stanowiska archeologiczne	nie
mury	nie
obiekty wpisane lub planowane do wpisu do rejestru zabytków	nie
remiza	nie
świątelnia	tak

i opisu najcenniejszych obiektów zawarto informacje dotyczące kultury, sportu i turystyki, w tym opisano zrealizowany projekt pn „Powróćmy do starych zwyczajów. Zmiana sposobu użytkowania

remizy OSP i zagospodarowanie terenu przyległego na potrzeby społeczno-kulturalne i sportowe wsi Kinice”. Przy wsparciu środków z Program Rozwoju Obszarów Wiejskich działanie „odnowa i rozwój wsi” zrealizowany został ww. projekt. Celem projektu było podniesienie standardu świadczonych usług kulturalno-sportowych we wsi Kinice. Cel ten został osiągnięty poprzez zagospodarowanie budynku po remizie OSP na świetlicę wiejską. W obiekcie powstała m.in. wystawa starego sprzętu rolniczego i miejsce do wypieku chleba starodawnym zwyczajem. Oprócz tego

na terenie przyległym powstało boisko wielofunkcyjne, plac zabaw, plac z bali drewnianych, oraz oczko wodne (na bazie zbiornika ppoż.), dojścia i chodniki. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 618.000 zł. W ten sposób powstało miejsce do realizacji zadań kulturalnych i społeczno – rozrywkowych na terenie miejscowości.

2. Budowa bazy informacji i zarządzania zabytkami gminy

a) budowa bazy informacji o zasobach dziedzictwa kulturowego w gminie Nowogródek Pomorski:

- na stronie internetowej Gminy Nowogródek Pomorski (www.nowogrodekpomorski.pl) zamieszczone są zdjęcia i opisy zabytków z terenu gminy Nowogródek Pomorski.

_ Towarzystwo Przyjaciół Karska i Okolic posiada swoją stronę internetową (www.karsko.eu) , na

której opisuje zasoby dziedzictwa kulturowego:

CO WARTO ZOBACZYĆ...

(na podstawie opracowań Piotra Wojciechowskiego)

Kościół pw. św. Antoniego z XIII w.

(wpisany do rejestru zabytków - nr 126)

Ruiny zamku myśliwskiego z XVII w.

(wpisany do rejestru zabytków - nr 757)

Dwór barokowy z XVIII w.

(wpisany do rejestru zabytków - nr 243)

Park pałacowy i pomniki przyrody

(wpisany do rejestru zabytków - nr 239/78)

Dwór nadleśnictwa z XVIII wieku

(proponowany do rejestru zabytków)

Gorzelnia z początku XX wieku

(projektowany dom kultury)

Dom kościelny

Cmentarz przykościelny

Cmentarz wiejski

Parzeńsko - poewangelicki cmentarz

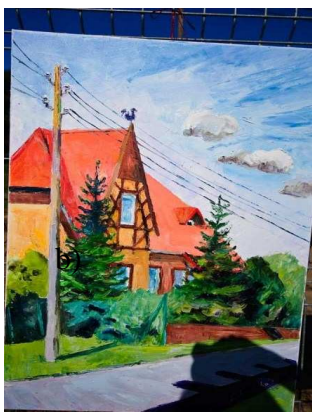
(podlega ochronie konserwatorskiej)

- 29 września 2011 r. w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w szkołach i bibliotekach w Karsku i Nowogrodku Pomorskim organizowane były zajęcia związane

z dziedzictwem
naszej gminy
oraz
dziedzictwem europejskim.

Ponadto dwie grupy badawcze (w Karsku i Nowogrodku Pomorskim) wybrały się na wycieczki, podczas których poszukiwały kamieni milowych swoich miejscowości. Owocem obu grup są plakaty, które można było zobaczyć podczas Święta Pieczonego Ziemniaka w Trzcinnej, gdzie też Europejskie Dni Dziedzictwa zostały podsumowane, a wszystkie dzieci uczestniczące w całym przedsięwzięciu otrzymały nagrody za swoją wiedzę i ciężką pracę.

b) Budowa systemu zarządzania i marketingu zabytkami:

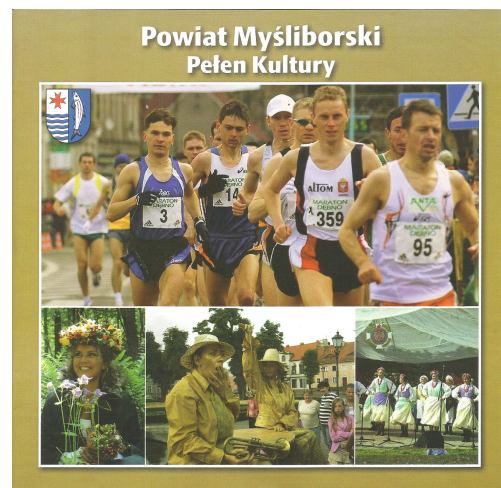
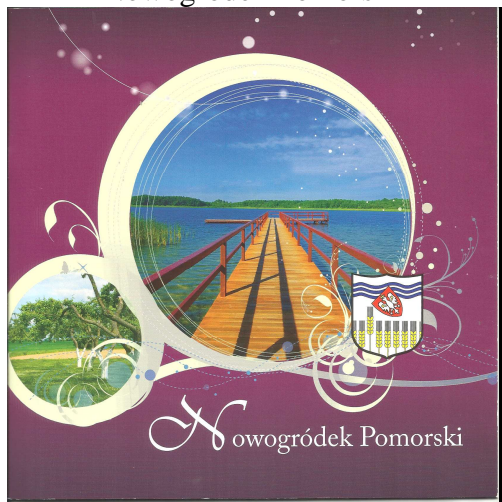
- Urząd Gminy opracował mapę Gminy Nowogródek Pomorski zawierającą miejsca położenia zabytków i innych ciekawych miejsc w Gminie. Mapa nie została jeszcze opublikowana.

- Powiat Myśliborski wykonał mapę ze zdjęciami i opisami zabytków znajdujących się na terenie Powiatu Myśliborskiego, w tym na terenie Gminy Nowogródek Pomorski.

- w latach 2010-2011 wykonane zostały następujące foldery i materiały promocyjne, które zawierają zdjęcia i informacje o zabytkach Gminy Nowogródek Pomorski:

- ✓ „Ponad granicami – wspólna przyszłość regionu Środkowego Nadodrza” Polsko-niemiecki przewodnik turystyczny
- ✓ Powiat Myśliborski dla dzieci
- ✓ Powiat Myśliborski Pełen Kultury (Szlakiem Zabytków)

✓ Nowogródek Pomorski

3. Budowa tożsamości poprzez ochronę dóbr kultury, edukację regionalną i turystykę:

- przy Wiejskim Ośrodku Kultury w Nowogródku Pomorskim z siedzibą w Karsku utworzona została „Izba Pamięci” na bazie przedmiotów uzyskanych od mieszkańców.

- w każdym przypadku przystąpienia do sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny, na których znajdują się zabytki, umieszczane są odpowiednie zapisy dotyczące zabytków i obiektów chronionych,

- nie wykonano nowych tablic informacyjnych przy obiektach zabytkowych, ponieważ w latach wcześniejszych umieszczone zostały tablice (przy kościołach i w centrach wsi).
- na bieżąco wspierane są wystawy i konkursy realizowane w Szkołach Podstawowych, Gimnazjum i Wiejskim Ośrodku Kultury,

Ad. II.

Wieloletnie zaniechania determinują konieczność pilnych działań zmierzających do odnowy i rewaloryzacji najcenniejszych obiektów. Miarą realizacji celu będzie ilość i wartość wykonanych prac remontowo-konserwatorskich. Realizacja tego celu następować powinna poprzez wykonanie następujących działań:

1. Zagospodarowanie zabytków stanowiących własność Gminy Nowogródek Pomorski:

- Gmina Nowogródek Pomorski jest właścicielem tylko jednego obiektu wpisanego do rejestru zabytków – Kościół poewangelicki w Giżynie. Nieruchomość ta w części została wydzierżawiona Spółce Auto Port Renice a w umowie zawarto zapis, że prowadzenie prac remontowych i zabezpieczających może nastąpić pod warunkiem uzyskania zgody Zachodniopomorskiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie. Wykonywanie

prac bez ww. zgody spowoduje rozwiązanie umowy bez zastosowania terminu wypowiedzenia. Pozostałe 22 obiekty znajdujące się w Gminnej Ewidencji Zabytków stanowiące własność Gminy Nowogródek Pomorski są objęte ochroną konserwatorską.

- W okresie od 12.10.2010 r. do 30.11.2010 r. wykonano remont dachu na budynku magazynowym

(PKP) w Świątkach – koszt 22 965,84 zł, w całości sfinansowany z budżetu Gminy Nowogródek Pomorski. Na przylegającym budynku mieszkalnym nr 5 wykonano remont części dachu polegający na zabezpieczeniu dachówek i gąsiorów oraz wyregulowaniu rynien i rur spustowych, gmina pokryła część kosztów materiałów w wysokości 161 zł, resztę kosztów pokryli pozostali współwłaściciele budynku. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie pismem z dnia 08.10.2010 r. zaopiniował

pozytywnie zakres prac remontowych budynku mieszkalnego i budynku gospodarczego, które poprawią ich stan techniczny oraz powstrzymają proces degradacji.

- w Parku wiejskim w Trzinnej w 2011 r. wykonano prace rewaloryzacyjne polegające na uporządkowaniu terenu i zabytkowej zieleni, koszt ok. 3.000 zł.

2. Kształtowanie obszarów zabytkowych i krajobrazu kulturowego:

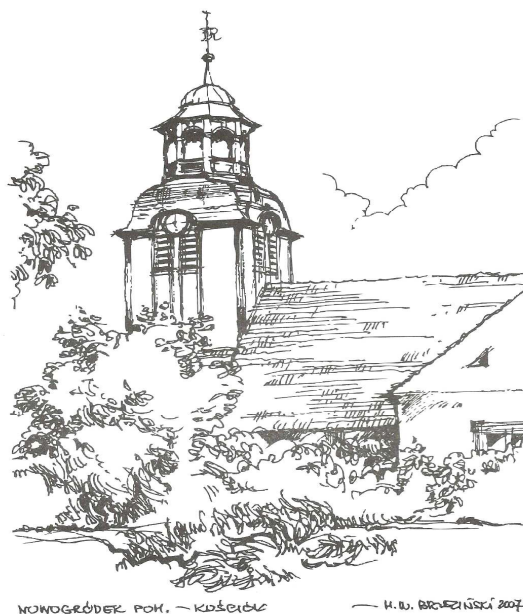
- prowadzenie prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: parkach i cmentarzach jest wykonywane w miarę potrzeb na bieżąco.

Podsumowanie

Podsumowując realizację Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami w latach 2010 – 2011 należy stwierdzić, że cele programowe zostały osiągnięte. Finansowanie zadań następowało w ramach wyodrębnionych na ten cel środków finansowych adekwatnie do zidentyfikowanych potrzeb. Podjęto działania na rzecz uatrakcyjnienia obiektów zabytkowych pod względem turystycznym i

edukacyjnym. W miarę potrzeb i w ramach posiadanych środków finansowych realizowane są i będą zadania mające na celu opiekę, rewaloryzację, konserwację i remont obiektów chronionych, co przyczynia się do zwiększenia ich atrakcyjności dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

ZAŁĄCZNIK NR 3

**ZARZĄDZENIE NR 1/2013
ZACHODNIOPOMORSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW
W SZCZECINIE
z dnia 24 stycznia 2013 r.**

w sprawie wprowadzenia procedur trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego.

§ 1

1. Na podstawie § 7 ust. 6,7,8 oraz § 9 pkt 17 regulaminu Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie, stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 583/2010 Wojewody Zachodniopomorskiego w Szczecinie z dnia 14 października 2010 r. w sprawie nadania regulaminu Wojewódzkiemu Urzędowi Ochrony Zabytków w Szczecinie, w związku z art. 74 pkt 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), wprowadza się procedury w sprawie trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego.

2. Procedury stanowią załącznik do niniejszego zarządzenia Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie.

§ 2

Traci moc Zarządzenie Nr 4/2006 Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie z dnia 02 kwietnia 2006 r. w sprawie wprowadzenia procedur dotyczących udzielania dotacji celowych ZWKZ na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz na zadania zlecone uprawnionym podmiotom tj. organizacjom pozarządowym.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Załącznik do zarządzenia ZWKZ nr 1/2013 z dnia 24.01.2013 r.

PROCEDURY

Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie w sprawie trybu i zasad udzielania dotacji celowej przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego

na podstawie art. 74 pkt 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 06 czerwca 2005 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. Nr 112, poz. 940 ze zm.)

Rozdział I Zasady ogólne

§ 1.

Niniejsze Procedury określają zasady udzielania dotacji z budżetu państwa w części, której dysponentem jest Wojewoda Zachodniopomorski, na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego, sposób jej rozliczania i kontroli wykorzystania przyznaných środków oraz postępowania z wnioskami o udzielenie dotacji.

§ 2.

1. Z budżetu państwa, z części będącej w dyspozycji Wojewody Zachodniopomorskiego, której dysponentem jest Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków, zwany później ZWKZ, mogą być udzielane dotacje celowe na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków znajdującym się na obszarze województwa zachodniopomorskiego, zwane dalej „dotacje”.

Dotacje, o których mowa w ust. 1, mogą być przyznawane na dofinansowanie:

- 1) nakładów koniecznych na planowane do wykonania prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane, które zostaną przeprowadzone w roku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji lub w roku następującym po roku złożenia tego wniosku (prace planowane);
 - 2) nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku, które zostały przeprowadzone w okresie trzech lat poprzedzających rok złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji (refundacja poniesionych nakładów).
2. Wniosek o udzielenie dotacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2 (jako refundacji poniesionych nakładów), wnioskodawca może złożyć po przeprowadzeniu wszystkich prac lub robót przy zabytku wpisanym do rejestru, określonych w pozwoleniu wydanym przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
3. O dotacje, o których mowa w ust. 1, może ubiegać się każdy podmiot (osoba fizyczna i prawna) posiadający tytuł prawny do zabytku, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego.
4. Dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku może obejmować nakłady określone w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r., Nr 162, poz. 1568, ze zmianami) zwanej dalej „ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami” tj.:
- 1) sporządzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich;
 - 2) przeprowadzenie badań konserwatorskich lub architektonicznych;

- 3) wykonanie dokumentacji konserwatorskiej;
 - 4) opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich;
 - 5) wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami Prawa budowlanego;
 - 6) sporządzenie projektu odtworzenia kompozycji wnętrz;
 - 7) zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku;
 - 8) stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku;
 - 9) odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki;
 - 10) odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności;
 - 11) odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych drzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
 - 12) modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych lub w zabytkach, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności;
 - 13) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej;
 - 14) uzupełnianie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz zabytków archeologicznych nieruchomych o własnych formach krajobrazowych;
 - 15) działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu;
 - 16) zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru, o których mowa w pkt 7-15;
 - 17) zakup i montaż instalacji przeciwwłamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.
5. Dotacja na zadania wymienione w punktach 1-5 może być udzielona w ramach refundacji poniesionych nakładów na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane, z zastrzeżeniem § 2 ust. 2, lub jako niezbędny element prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych planowanych do wykonania w jednym zadaniu.
 6. Wysokość dotacji, jaka może być udzielona, określa art. 78 z zastrzeżeniem art. 82 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tj. dotacja może być udzielona w wysokości do 50% nakładów koniecznych na wykonanie prac.
 7. Jeżeli zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową, wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac, wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót.
 8. Łączna wysokość dotacji udzielonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz organy stanowiące województwa, powiatu i gminy nie może przekraczać wysokości dofinansowania określonej powyżej.

§ 3.

1. Przyznana kwota dotacji może być niższa od wnioskowanej. Jeżeli wnioskodawca, po uzyskaniu informacji o proponowanej kwocie dotacji, podejmuje się realizacji zadania, jest on zobowiązany, przed podpisaniem umowy o dotację, do aktualizacji zakresu rzeczowo-finansowego zadania, tj. zakresu prac oraz kosztorysu prac lub robót budowlanych.
2. Wnioskodawca w przypadku określonym w ust. 1, zmniejszając zakres prac może zmniejszyć kwotę środków własnych proporcjonalnie do stopnia zmniejszenia dotacji ZWKZ w stosunku do informacji we wniosku, tj. utrzymując procentowy udział środków własnych i procentowy udział środków ZWKZ w koszcie realizacji zadania.
3. Dotacja nie może być przeznaczona na finansowanie kosztów stałych działalności podmiotu ubiegającego się o dotację, ani na zakupy i zadania inwestycyjne oraz prace remontowo-

budowlane nie objęte wnioskiem oraz zawartą umową o udzieleniu dotacji.

Rozdział II

Zasady składania wniosków

§ 4.

Udzielenie dotacji może nastąpić na podstawie pisemnego wniosku, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. Nr 112, poz. 940).

1. Termin zakończenia prac planowanych do wykonania, określony we wniosku, nie powinien być dłuższy niż do 30 listopada roku, w którym jest planowana dotacja.
2. Do wniosku należy dołączyć na prace planowane:
 - 1) kopię decyzji o wpisie zabytku do rejestru zabytków;
 - 2) dokument potwierdzający posiadanie przez wnioskodawcę tytułu prawnego do zabytku, wydany nie wcześniej niż 3 miesiące przed datą złożenia wniosku lub którego aktualność została potwierdzona w tym okresie (np. odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów);
 - 3) zgodę wszystkich współwłaścicieli, jeżeli zabytek jest przedmiotem współwłasności, oraz zgodę właściciela, jeżeli o dotację zwraca się użytkownik zabytku;
 - 4) fotograficzną dokumentację aktualnego stanu zabytku, ze szczególnym uwzględnieniem części zabytku objętej wnioskiem o dofinansowanie, w ilości ok.4 zdjęć w wersji cyfrowej lub papierowej;
 - 5) pozwolenie Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na przeprowadzenie prac, które mają być przedmiotem dotacji;
 - 6) pozwolenia na budowę, jeżeli prace wymagają takiego pozwolenia;
 - 7) kosztorys całkowitych kosztów prac lub robót lub kosztorys powykonawczy
 - 8) zgodę na przetwarzanie danych osobowych w zakresie niezbędnym do udzielenia dotacji;
 - 9) oświadczenie o dysponowaniu zasobem rzeczowym i kadrowym zapewniającym prawidłową obsługę wykonywanych prac.
3. Do wniosku należy dołączyć na prace refundowane:
 - 1) kopię decyzji o wpisie zabytku do rejestru zabytków;
 - 2) dokument potwierdzający posiadanie przez wnioskodawcę tytułu prawnego do zabytku, wydany nie wcześniej niż 3 miesiące przed datą złożenia wniosku lub którego aktualność została potwierdzona w tym okresie (np. odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów);
 - 3) zgodę wszystkich współwłaścicieli, jeżeli zabytek jest przedmiotem współwłasności, oraz zgodę właściciela, jeżeli o dotację zwraca się użytkownik zabytku;
 - 4) fotograficzną dokumentację aktualnego stanu zabytku, ze szczególnym uwzględnieniem części zabytku objętej wnioskiem o dofinansowanie, w ilości ok.4 zdjęć w wersji cyfrowej lub papierowej;
 - 5) pozwolenie Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na przeprowadzenie prac, które mają być przedmiotem dotacji;
 - 6) pozwolenia na budowę, jeżeli prace wymagają takiego pozwolenia;
 - 7) kosztorys powykonawczy
 - 8) oryginały rachunków i faktur za przeprowadzone prace
 - 9) zestawienie rachunków i faktur ze wskazaniem wystawcy, daty wystawienia i numeru rachunku lub faktury oraz z wyszczególnieniem przedmiotu i wysokości wydatków
 - 10) protokół odbioru przez ZWKZ wykonanych prac
 - 11) zgodę na przetwarzanie danych osobowych w zakresie niezbędnym do udzielenia dotacji ;
 - 12) oświadczenie o dysponowaniu zasobem rzeczowym i kadrowym zapewniającym prawidłową obsługę wykonywanych prac.
4. Wszystkie załączniki do wniosku będące kopiami dokumentów powinny być potwierdzone za

zgodność z oryginałem przez osobę upoważnioną do reprezentowania Wnioskodawcy lub wydający je urząd.

5. Opis wymaganych załączników do wniosku zawiera załącznik nr 3 do niniejszych procedur.

§ 5.

1. Złożenie wniosku nie jest równoznaczne z przyznaniem dotacji, ani z przyznaniem jej we wnioskowanej wysokości.
2. Wniosek złożony po obowiązującym terminie pozostawia się bez rozpatrzenia.
3. Jeżeli do wniosku nie zostaną załączone wymagane załączniki, lub będą one zawierały błędy, wnioskodawca zostanie wezwany do ich złożenia w terminie siedmiu dni. O zachowaniu terminu decyduje data wpływu do Urzędu pisma w sprawie. Po bezskutecznym upływie terminu, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia.

Rozdział III

Zasady naboru i rozpatrywania wniosków

§ 6.

1. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie ogłasza nabór wniosków o udzielenie dotacji na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków w roku budżetowym, w którym zostanie ona udzielona, w terminie nie krótszym niż 30 dni przed datą zakończenia naboru wniosków, pod warunkiem uzyskania przez ZWKZ stosownego pełnomocnictwa. Terminy zakończenia naboru wniosków określa się na:
 - 1) 28 lutego danego roku dla prac planowanych do wykonania;
 - 2) 30 czerwca danego roku dla wniosków o refundację poniesionych nakładów.
2. Informacja o naborze wniosków jest podawana do publicznej wiadomości poprzez:
 - 1) informację w wersji skróconej umieszczoną na stronie internetowej WUOZ w Szczecinie
 - 2) informację w wersji pełnej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej WUOZ w Szczecinie
 - 3) ogłoszenie w prasie lokalnej o zasięgu wojewódzkim,
 - 4) ogłoszenie wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie WUOZ w Szczecinie i Delegaturze w Koszalinie.
3. O dacie złożenia wniosku decyduje data złożenia do WUOZ w Szczecinie, Delegatury w Koszalinie lub data dzienna stempla pocztowego, w przypadku nadania wniosku drogą pocztową.
4. Złożone wnioski o udzielenie dotacji rozpatruje się na zasadzie konkursu ofert.

§ 7.

1. Sprawy związane ze wstępną oceną wniosków pod względem formalnym, przygotowaniem umów i rozliczaniem dotacji prowadzi właściwa komórka merytoryczna w WUOZ w Szczecinie lub wyznaczeni przez ZWKZ pracownicy.
2. Wnioski o udzielenie dotacji są rozpatrywane przez Komisję powoływaną przez ZWKZ mocą zarządzenia, w której skład wchodzi wyznaczeni pracownicy - przedstawiciele wydziałów merytorycznych WUOZ w Szczecinie oraz przedstawiciel Delegatury w Koszalinie, w ilości 3-5 osób.
3. Do zadań Komisji, o której mowa w ust. 2, należy:
 - 1) dokonanie oceny formalnej i merytorycznej złożonych wniosków;
 - 2) przygotowanie propozycji zadań, na które rekomenduje się udzielenie dotacji w danym roku, z podaniem wysokości kwot oraz przedstawienie jej ZWKZ.

4. Szczegółowe zasady i tryb pracy Komisji określa ZWKZ w regulaminie, stanowiącym załącznik do niniejszych procedur.
5. Przy formułowaniu opinii przez Komisję, jako podstawowe, zastosowanie mają następujące kryteria:
 - 1) znaczenie zabytku dla dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem jego wartości historycznej, naukowej, artystycznej, w tym uznanie zabytku za Pomnik Historii,
 - 2) stan zachowania w jakim znajduje się obiekt zabytkowy i zagrożenia wobec zabytku
 - 3) podjęte wcześniej prace, tj. kontynuacja prac przy obiekcie zabytkowym
 - 4) poprawność prowadzenia przez Wnioskodawcę wcześniejszych prac przy zabytku i rozliczania dotacji ZWKZ w poprzednich latach.

§ 8.

1. Decyzję o udzieleniu lub nie udzieleniu dotacji podejmuje ZWKZ, po zapoznaniu się z opinią i rekomendacją Komisji.
2. Od decyzji ZWKZ nie przysługuje tryb odwoławczy.
3. Dotacje udzielane są na podstawie umowy między ZWKZ a Wnioskodawcą.
4. Przy rozpatrywaniu wniosków o udzielenie dotacji nie mają zastosowania przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego.

Rozdział IV **Zasady zawierania i rozliczania umów**

§ 9.

1. Wnioskodawcy, którym została przyznana dotacja, zawiadamiani są pisemnie o decyzji ZWKZ. W piśmie Wnioskodawcy mogą być jednocześnie wzywani, w wyznaczonym terminie, do złożenia określonych dokumentów niezbędnych do podpisania umowy, np.:
 - 1) dokumentu, z którego wynika prawo do reprezentowania podmiotu, w którego władaniu znajduje się obiekt zabytkowy (np. nominację na proboszcza parafii czy powołanie na stanowisko dyrektora instytucji);
 - 2) kopii dokumentu tożsamości;
 - 3) deklaracji wykonania zadania i akceptacji proponowanej kwoty dotacji;
 - 4) zaktualizowanego zakresu rzeczowo-finansowego i kosztorysu;
 - 5) w razie potrzeb innego, wskazanego w piśmie WUOZ, niezbędnego do podpisania umowy, dokumentu.
2. Niezłożenie dokumentów, o których mowa w ust. 1 w wyznaczonym terminie skutkuje odmową zawarcia umowy o udzielenie dotacji i cofnięciem proponowanej dotacji.

§ 10.

1. Przekazanie dotacji następuje na podstawie pisemnej umowy, zawieranej pomiędzy ZWKZ a Wnioskodawcą.
2. Umowa, o której mowa w ust.1, określa szczegółowe warunki, sposób przekazania, rozliczenia i kontroli dotacji, m.in.:
 - 1) zakres planowanych prac lub robót oraz termin ich realizacji;
 - 2) wysokość przyznanej dotacji celowej oraz termin i tryb jej płatności;
 - 3) tryb kontroli wykonania umowy;
 - 4) sposób i termin rozliczenia przyznanej dotacji;

- 5) warunki, sposób i termin zwrotu niewykorzystanej dotacji albo dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem;
- 6) zobowiązanie podmiotu dotowanego do wydatkowania środków w ramach przyznanej dotacji celowej z zastosowaniem zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości;
- 7) zobowiązanie podmiotu dotowanego do pisemnego zgłoszenia rozpoczęcia i zakończenia prac lub robót, na które została przyznana dotacja;
- 8) zobowiązanie podmiotu dotowanego do umieszczenia na lub przy zabytku informacji o udzieleniu przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dotacji na prace lub roboty przy zabytku, zarówno w trakcie ich prowadzenia jak i po ich zakończeniu przez okres 3 lat.

§ 11.

- 1. Rozliczenie wykorzystania dotacji następuje na warunkach określonych w umowie, o której mowa w § 10.
- 2. Dotacje ZWKZ wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem podlegają zwrotowi do budżetu Województwa Zachodniopomorskiego wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie do 7 dni od daty otrzymania wezwania do zapłaty.
- 3. W przypadku niewykonania dotowanego zadania w całości bądź też niewykorzystania części przekazanych środków dotacji, środki te podlegają zwrotowi na zasadach określonych w umowie.
- 4. WUOZ zastrzega sobie prawo przeprowadzania kontroli na każdym etapie realizacji prac lub robót, na które została przyznana dotacja celowa, o której mowa w par. 2.
- 5. Wzór umowy stanowi załącznik nr 2 do niniejszych procedur.
- 6. Wykaz dokumentów niezbędnych do rozliczenia umowy stanowi załącznik nr 4 do niniejszych procedur.

§ 12.

WUOZ w Szczecinie prowadzi wykaz udzielonych dotacji oraz informuje inne organy uprawnione do udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków o dotacjach udzielonych ze swojego budżetu, tj. MKIDN, Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego, właściwy miejscowo dla położenia zabytku organ stanowiący powiatu i gminy.

ZWKZ

Ewa Stanecka

*Załącznik Nr 1 do Procedur WUOZ w Szczecinie
w sprawie określenia trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie (..) z dnia 24 stycznia 2013 r.*

**Umowa nr
o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa w części, której dysponentem jest Wojewoda
Zachodniopomorski
na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do
rejestru zabytków.**

W dniu..... w Szczecinie, pomiędzy: Zachodniopomorskim Wojewódzkim
Konserwatorem Zabytków Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w
Szczecinie,,

a

.....
.....,

reprezentowanym przez

.....
.....

zwanym dalej *Beneficjentem*

została zawarta umowa o udzieleniu dotacji celowej z budżetu państwa na prace konserwatorskie,
restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku.

§ 1

1. *Beneficjent* w terminie do dnia przeprowadzi następujące prace
konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane:
..... przy obiekcie,
położonym w województwo zachodniopomorskie, wpisanego do
rejestru zabytków pod numerem, dla którego przedstawiono
następujący dokument potwierdzający prawo dysponowania zabytkiem:
.....

..... Prace zakończone będą sporządzeniem przez przedstawiciela WUOZ w Szczecinie
lub Delegaturę
w Koszalinie protokołu odbioru prac lub robót przy zabytku.

2. Na przeprowadzenie prac lub robót, o których mowa w ust. 1, *Beneficjent*
uzyskał pozwolenie Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
w Szczecinie, nr.....

3. *Beneficjent* oświadcza, iż jest stan prawny zabytku, o którym mowa w ust. 1. nie uległ zmianie.

4. *Beneficjent* oświadcza, że nie utracił prawa do ubiegania się o przyznanie dotacji na podstawie art.
169 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U.2009 r. nr 157 poz.1240 z późn.
zm.)

§ 2

1. Nakłady konieczne na przeprowadzenie prac lub robót, o których mowa w § 1 ust. 1, na pokrycie
których, została udzielona dotacja, określa się na: **zł**, słownie:

....., na podstawie zweryfikowanego kosztorysu wstępnego.

2. Na dofinansowanie tych prac lub robót Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie przeznaczy z budżetu państwa w części, której dysponentem jest Wojewoda Zachodniopomorski środki finansowe w wysokości: **zł**, słownie:, co stanowić będzie % wydatków określonych w ust.1.

§ 3

1. Dotacja zostanie przekazana na rachunek bankowy *Beneficjenta* nr **maksymalnie w dwóch ratach, w formie proporcjonalnej**, tj. zgodnej z procentem określonym w § 2 ust.2, refundacji poniesionych wydatków, po przedłożeniu rachunków za wykonane prace lub roboty przy zabytku oraz zakup materiałów do przeprowadzenia prac określonych w § 1 ust. 1.
2. *Beneficjent* jest zobowiązany do dostarczenia dowodu wpłaty za przedłożone rachunki i faktury w terminie **10 dni** od dnia otrzymania raty dotacji.
3. *Beneficjent* oświadcza, że jest jedynym posiadaczem wskazanego w ust. 1 rachunku bankowego i zobowiązuje się do utrzymania tego rachunku nie krócej, aniżeli do chwili dokonania z ZWKZ ostatecznych rozliczeń wynikających z umowy.
4. Termin przekazania dotacji lub jej raty uzależnia się od posiadania środków finansowych przeznaczonych na ten cel na rachunku Wojewody Zachodniopomorskiego, w ramach limitów określonych przez Ministra Finansów.

§ 4

1. W celu otrzymania ostatniej raty i rozliczenia dotacji, *Beneficjent* złoży w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Szczecinie następujące dokumenty:
 - 1) protokół: potwierdzający odbiór przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków prac lub robót, o których mowa w § 1 ust. 1,
 - 2) oryginały rachunków lub faktur za wykonane prace lub roboty przy zabytku oraz zakup materiałów niezbędnych do ich przeprowadzenia, wraz z dowodami wpłaty, jeżeli faktury zostały opłacone, które po sprawdzeniu zostaną zwrócone *Beneficjentowi*,
 - 3) wykaz rachunków lub faktur, z realizacji całego zadania, ze wskazaniem wystawcy, daty wystawienia i numeru rachunku lub faktury wraz z wyszczególnieniem przedmiotu i wysokości wydatków,
 - 4) kosztorys powykonawczy za wykonane prace lub roboty oraz zakup materiałów niezbędnych do ich przeprowadzenia,
 - 5) w przypadku prac, których wykonawca powinien być wyłoniony na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych, beneficjent po wyłonieniu wykonawcy tych prac jest obowiązany przekazać kopię najkorzystniejszej oferty w rozumieniu przepisów o zamówieniach publicznych, wybranej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, zawierającej wyodrębnienie ceny zakupów materiałów niezbędnych do wykonania prac.
2. *Beneficjent* jest zobowiązany przekazać Zachodniopomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w Szczecinie dokumenty, o których mowa w ust. 1, w terminie **10 dni** od dnia sporządzenia protokołu odbioru prac lub robót przy zabytku, nie później niż do dnia
3. *Beneficjent* dostarczy w ciągu **10 dni** od dnia otrzymania ostatniej raty dotacji brakujące dowody wpłaty.
4. W przypadku przyjęcia rozliczenia dotacji, dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt. 2, zostaną ostemplowane w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Szczecinie pieczęcią o treści: „*Sfinansowano ze środków budżetu państwa w kwocie*

-"
5. Informację pisemną o przyjęciu rozliczenia *Beneficjent* otrzyma wraz ze zwrotem oryginałów faktur.

§ 5

W przypadku, gdy wydatki objęte dotacją, poniesione przez *Beneficjenta* na prace lub roboty, będą niższe niż wydatki określone w § 2 ust. 1, wysokość dotacji przekazanej *Beneficjentowi* stanowić będzie wskazany w § 2 ust. 2 procent poniesionych przez *Beneficjenta* wydatków, przyjętych przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie jako podstawa rozliczenia dotacji.

§ 6

Umowa może być rozwiązana ze skutkiem natychmiastowym w drodze jednostronnego oświadczenia Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie złożonego pisemnie *Beneficjentowi* w przypadku:

- 1) niedotrzymania przez *Beneficjenta* terminu zakończenia prac lub robót określonych w § 4 ust. 1,
- 2) niedotrzymania przez *Beneficjenta* terminu złożenia dokumentów, o których mowa w § 4 ust. 1
- 3) stwierdzenia w trakcie kontroli, o której mowa w § 11, nieprawidłowości w prowadzeniu prac lub robót.
- 4) stwierdzenia, że łączna kwota dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku, udzielonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, wojewódzkiego konserwatora zabytków bądź organ stanowiący gminy lub powiatu przekracza 100 % nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót.

§ 7

1. W przypadku rozwiązania umowy *Beneficjent* zobowiązany jest zwrócić otrzymaną część dotacji wraz z odsetkami, w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia przekazania środków w terminie 14 dni od otrzymania oświadczenia, o którym mowa w § 6, na konto:
2. W przypadku częściowego wykonania prac lub robót *Beneficjent* zobowiązany jest zwrócić niewykorzystaną otrzymaną część dotacji, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia otrzymania dotacji w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji, o której mowa w § 4, ust. 5.
3. Wykorzystanie dotacji lub jej raty niezgodnie z przeznaczeniem wyklucza prawo *Beneficjenta* do ubiegania się o dotację przez kolejne trzy lata.

§ 8

Beneficjent jest zobowiązany do umieszczania informacji o przyznaniu przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie dotacji na prace lub roboty przy zabytku na tabliczce informacyjnej przy zabytku oraz we wszelkich informacjach prasowych, radiowych, telewizyjnych, związanych z tym zabytkiem, w okresie 3 lat od zakończenia prac lub robót.

§ 9

Beneficjent zobowiązuje się do wykorzystania przekazanych środków finansowych zgodnie z celem, na jaki je uzyskał, i na warunkach określonych niniejszą umową. Dotyczy to także ewentualnych przychodów uzyskanych przy realizacji umowy, których nie można było przewidzieć przy kalkulowaniu wielkości dotacji, oraz odsetek bankowych od przekazanych z budżetu Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie środków, które należy wykorzystać wyłącznie na wykonanie zadania.

§ 10

1. W przypadku uzyskania zwrotu podatku VAT w związku z zakupem usług lub dostaw finansowanych ze środków ZWKZ *Beneficjent* zobowiązany jest do zwrotu równowartości otrzymanych środków na rachunek bankowy ZWKZ nr....., w terminie 14 dni od daty otrzymania zwróconego podatku.
2. O przekazaniu środków finansowych, o których mowa w pkt. 1 *Beneficjent* zobowiązany jest powiadomić ZWKZ na piśmie oraz przesłać potwierdzone za zgodność z oryginałem dokumenty poświadczające uregulowanie tychże należności.

§ 11

1. Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie ma prawo do przeprowadzenia kontroli w zakresie zgodności prowadzonych prac lub robót z udzielonym zezwoleniem oraz kontroli dokumentów księgowych pod względem prawidłowości wykorzystania dotacji udzielonej na te prace lub roboty.
2. W ramach kontroli, o której mowa w ust. 1, upoważnieni pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie mogą: dokonać oględzin zabytku, badać dokumenty i inne nośniki informacji, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonywania zadania, oraz żądać udzielenia ustnie lub na piśmie informacji dotyczących wykonania zadania. *Beneficjent* na żądanie kontrolującego jest zobowiązany dostarczyć lub udostępnić dokumenty i inne nośniki informacji oraz udzielić wyjaśnień i informacji w terminie określonym przez kontrolującego.
3. ZWKZ ma prawo do kontroli, o której mowa w ust. 1 i 2 w czasie realizacji prac określonych w § 1 oraz w okresie 3 lat od ich zakończenia.
4. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości ZWKZ wyda zalecenia pokontrolne określające sposób i termin ich usunięcia.

§ 12

Beneficjent nie może przekazać praw wynikających z umowy na osobę trzecią.

§ 13

W sprawach nieuregulowanych w niniejszej umowie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Prawa budowlanego, Kodeksu cywilnego, ustawy o finansach publicznych, rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 06 czerwca 2005 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

§ 14

Wszelkie zmiany umowy powinny być, pod rygorem nieważności, sporządzone w formie pisemnej.

§ 15

Spory mogące wyniknąć pomiędzy stronami przy realizacji umowy będą rozstrzygane przez sąd właściwy miejscowo dla siedziby Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie.

§ 16

Integralną część umowy stanowi wniosek beneficjenta z dnia

§ 17

Umowa została sporządzona w 2 egzemplarzach, które otrzymują:

- 1) *Beneficjent* -1 egzemplarz,
- 2) Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków – 1 egzemplarz,

.....

Podpis Beneficjenta

.....

podpis ZWKZ

*Załącznik Nr 2 do Procedur WUOZ w Szczecinie
w sprawie określenia trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie (..) z dnia 24 stycznia 2013 r.*

**REGULAMIN PRACY KOMISJI
opiniującej wnioski o udzielenie dotacji celowej
przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do
rejestru zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego**

§ 1.

1. Podstawę pracy Komisji stanowią wnioski o udzielenie dotacji celowej przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zwanego dalej ZWKZ, złożone zgodnie z zapisami procedur w sprawie określenia trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego
2. Wnioski bez wymaganych dokumentów lub złożone po terminie określonym w procedurach, o których mowa w ust.1, nie podlegają rozpatrzeniu i ocenie komisji.

§ 2.

Do zadań komisji należy opiniowanie wniosków składanych do WUOZ w Szczecinie o przyznaniu dotacji celowej na:

- 1) planowane do wykonania prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku, które zostaną przeprowadzone w roku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji lub w roku następującym po roku złożenia tego wniosku;
- 2) nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku, które zostały przeprowadzone w okresie trzech lat poprzedzających rok złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji.

§ 3.

1. Komisja dokonuje oceny wniosków według następujących kryteriów:
 - 1) zgodność z ustawą o ochronie zabytków i procedurami określonymi mowa w § 1. ust.1
 - 2) znaczenie zabytku dla dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem jego wartości historycznej, naukowej, artystycznej, w tym uznanie zabytku za Pomnik Historii;
 - 3) stan zachowania w jakim znajduje się obiekt zabytkowy i zagrożenia wobec zabytku;
 - 4) fakt podjęcia w poprzednich okresach prac przy obiekcie, tj. kontynuacja prac przy zabytku;
 - 5) wielkość wnioskowanej dotacji i możliwość wykonania zamierzonych prac;
 - 6) poprawność prowadzenia przez Wnioskodawcę wcześniejszych prac przy zabytku i rozliczania dotacji ZWKZ w poprzednich latach.
2. Komisja oceniając wnioski o udzielenie dotacji celowej w wysokości przekraczającej 50 % nakładów na konieczne prace lub roboty przy zabytku może opierać się na merytorycznej opinii specjalisty, pracownika WUOZ w Szczecinie lub Delegatury w Koszalinie, która określa wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową zabytku, albo konieczność przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym, koniecznych do wykonania prac lub robót oraz istniejące zagrożenia.

§ 4.

1. Komisję powołuje ZWKZ w drodze zarządzenia, określającego skład osobowy komisji.
2. Komisja składa się z Przewodniczącego i 2-4 członków komisji.
3. Posiedzenia komisji zwołuje jej Przewodniczący
4. Pierwsze posiedzenie komisji powinno zostać zwołane w terminie do 30 dni po upływie terminu określonego w przepisach naboru wniosków – odpowiednio na prace planowane i refundowane.
5. Kolejne posiedzenia komisji są zwoływane w razie potrzeb.

§ 5.

1. Komisja ocenia wnioski pod względem formalnym i merytorycznym.
2. Wnioski błędne formalnie – np. złożone po terminie, których zakres rzeczowy jest niezgodny z art. 77 ustawy o ochronie zabytków i par. 2 ust. 4 procedur WUOZ, lub wnioskodawca jest nieuprawniony do składania wniosku – nie podlegają dalszej ocenie.
3. Komisja merytorycznie ocenia projekty, które pozytywnie przeszły etap oceny formalnej.
4. Każdy członek komisji, kierując się swoją wiedzą merytoryczną i doświadczeniem zawodowym, przyznaje każdemu wnioskowi określoną ilość punktów (od 0-100).
5. Punkty komisji dla każdego wniosku obliczane są na zasadzie średniej arytmetycznej, tj. są uśredniane.
6. Komisja na zasadzie consensusu ustala propozycje kwot dotacji, uwzględniając ilość środków budżetowych na dotacje na dany rok. W przypadku spornym głos decydujący ma Przewodniczący.

§ 6.

1. Komisja dokumentuje swoje działania za pomocą protokołów.
2. Komisja przedkłada ZWKZ protokoły z posiedzeń wraz z wykazem wszystkich złożonych wniosków i wykazem zawierającym pozytywnie przez nią zaopiniowane wnioski, na które może być udzielona dotacja celowa ZWKZ, wraz z propozycją kwot dotacji lub inne dokumenty, stosownie do ustaleń.
3. Protokoły z posiedzeń komisji oraz wykazy, o których mowa w ust. 2, podpisują członkowie Komisji biorący udział w danym posiedzeniu.

§ 7.

1. W przypadku pojawienia się nowych okoliczności, np. rezygnacji wnioskodawcy z przyjęcia dotacji, komisja ma prawo do wnioskowania do ZWKZ o dokonanie korekty proponowanych kwot, w ramach wcześniej pozytywnie ocenionych wniosków – przed podpisaniem umów z Wnioskodawcami.
2. Komisja przedkłada ZWKZ protokół z posiedzenia wraz z propozycją korekt finansowych.

§ 8.

Obsługę administracyjno – techniczną Komisji sprawuje właściwa komórka merytoryczna Urzędu lub wyznaczony pracownik WUOZ w Szczecinie.

*Załącznik nr 3 do Procedur WUOZ w Szczecinie
w sprawie określenia trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie (..) z dnia 24 stycznia 2013 r.*

Wykaz załączników do wniosków składanych przez Wnioskodawcę dla zadań określonych w §2 ust. 1 pkt. 1 procedur (prace planowane)

	Nazwa załącznika	Komentarz
1.	Kopia decyzji o wpisie do rejestru zabytków	Decyzja wraz z załącznikiem graficznym, jeśli decyzja taki posiada
2.	Pozwolenie ZWKZ na prowadzenie prac	Pozwolenie musi zawierać: 1.W przypadku prac konserwatorskich i restauratorskich: • imię, nazwisko i adres osoby prowadzącej prace konserwatorskie lub prace restauratorskie 2.W przypadku robót budowlanych: • imię, nazwisko i adres osoby kierującej robotami budowlanymi • imię, nazwisko i adres osoby wykonującej nadzór inwestorski
3.	Pozwolenie na budowę	O ile jest wymagane.
4.	Kopia aktualnego dokumentu potwierdzającego posiadanie przez wnioskodawcę tytułu prawnego do nieruchomości	1. W przypadku właścicieli i użytkowników wieczystych : • odpis z Księgi Wieczystej (jeśli KW nie jest założona – wypis z rejestru gruntów); 2. Pozostali wnioskodawcy: • odpis z Księgi Wieczystej (jeśli KW nie jest założona – wypis z rejestru gruntów) oraz • wszystkie umowy, dotyczące przeniesienia prawa do dysponowania zabytkiem (np. umowa użyczenia, dzierżawy lub innego ograniczonego prawa własności); w przypadku odpisu z Księgi Wieczystej lub wypisu z rejestru gruntów obowiązuje 3-miesięczny termin ważności
5.	Dokument, poświadczający prawo osoby/osób, wskazanej/wskazanych we wniosku do reprezentowania wnioskodawcy,	Np. w przypadku; • parafii - dekret powołujący Proboszcza lub zaświadczenie z kurii;

	składania oświadczeń woli i zaciągania w jego imieniu zobowiązań finansowych	dla spółek, stowarzyszeń, fundacji - odpis z KRS; dla jednostek samorządu terytorialnego - wyciąg ze statutu w części dotyczącej osób reprezentujących jst; dla wspólnot mieszkaniowych - uchwała powołująca zarząd; osób, podpisujących dokumentację wniosku oraz umowę z upoważnienia - osób uprawnionych do reprezentowania wnioskodawcy (np. w przypadku współwłasności małżeńskiej – gdy małżonków reprezentuje jeden z nich) - pełnomocnictwo sporządzone notarialnie. wspólnota mieszkaniowych - uchwała, wyrażająca zgodę członków wspólnoty na realizację zadania
6.	Kopia kosztorysu ofertowego z wyszczególnionymi kosztami realizacji (netto i brutto) zadania	1. Dla prac lub robót budowlanych: Kosztorys ofertowy musi zawierać cenę netto i brutto. Ofertowy kosztorys budowlany musi być szczegółowy i zawierać następujące elementy: stronę tytułową, przedmiar robót, kalkulację szczegółową zastosowanych cen jednostkowych, tabelę elementów scalonych oraz w załączniku – dla analiz indywidualnych i analogii – kalkulację szczegółową cen jednostkowych wraz z uzasadnieniem. Musi być zweryfikowany i zatwierdzony przez inspektora nadzoru inwestorskiego oraz przedstawiciela beneficjenta. UWAGA! Podpis inspektora nadzoru inwestorskiego musi mieć następujące brzmienie: <i>Kosztorys zweryfikowano w zakresie zastosowanych cen, norm kosztorysowania i przedmiarów. Inspektor nadzoru. Imię i nazwisko. Pieczęć.</i> 2. Dla prac konserwatorskich i restauratorskich: Kosztorys ofertowy musi zawierać cenę netto i brutto oraz być podpisany przez wykonawcę prac oraz inwestora.
7.	Program prac konserwatorskich	Dla zadań obejmujących konserwację zabytków ruchomych lub inne prace

		konserwatorskie „manualne”.
8.	Pisemna opinia Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów	Dla zadań dotyczących zakupu i montażu instalacji sygnalizacji włamania i napadu.
9.	Aktualny numer rachunku bankowego	
10.	Fotografie aktualnego stanu obiektu	Ok. 4 fotografii dokumentujących aktualny stan obiektu, w wersji papierowej lub cyfrowej na nośniku cd\dvd
11.	Oświadczenie autora zdjęć dołączonych do wniosku	Oświadczenie o wyrażeniu zgody na niekomercyjne wykorzystanie fotografii w materiałach WUOZ .

Wykaz załączników do wniosków składanych przez Wnioskodawcę dla zadań określonych w §2 ust.1 pkt. 2 regulaminu (prace refundowane):

	Nazwa załącznika	Komentarz
1.	Kopia decyzji o wpisie do rejestru zabytków	Decyzja wraz z załącznikiem graficznym, jeśli decyzja taki posiada.
2.	Kopia pozwolenia ZWKZ, na podstawie którego prowadzone były prace.	Decyzja łącznie z decyzjami zmieniającymi, jeśli takie wydano.
3.	Kopia protokołu odbioru prac przez ZWKZ, stwierdzającego wykonanie wszystkich prac zgodnie z wydanym pozwoleniem.	
4.	Pozwolenie na budowę	O ile było wymagane.
5.	Kopia aktualnego dokumentu potwierdzającego posiadanie przez wnioskodawcę tytułu prawnego do nieruchomości	3. W przypadku właścicieli i użytkowników wieczystych : • odpis z Księgi Wieczystej (jeśli KW nie jest założona – wypis z rejestru gruntów); 4. Pozostali wnioskodawcy: • odpis z Księgi Wieczystej (jeśli KW nie jest założona – wypis z rejestru gruntów) oraz • wszystkie umowy, dotyczące przeniesienia prawa do dysponowania zabytkiem (np. umowa użyczenia, dzierżawy lub innego ograniczonego prawa własności); w przypadku odpisu z Księgi Wieczystej

		lub wypisu z rejestru gruntów obowiązującego 3-miesięczny termin ważności
6.	Dokument, poświadczający prawo osoby/osób, wskazanej/wskazanych we wniosku do reprezentowania wnioskodawcy, składania oświadczeń woli i zaciągania w jego imieniu zobowiązań finansowych	Np. w przypadku; • parafii - dekret powołujący Proboszcza lub zaświadczenie z kurii; • dla spółek, stowarzyszeń, fundacji - odpis z KRS; • dla jednostek samorządu terytorialnego - wyciąg ze statutu w części dotyczącej osób reprezentujących jst; • dla wspólnot mieszkaniowych - uchwała powołująca zarząd; • osób, podpisujących dokumentację wniosku oraz umowę z upoważnienia - osób uprawnionych do reprezentowania wnioskodawcy (np. w przypadku współwłasności małżeńskiej – gdy małżonków reprezentuje jeden z nich) - pełnomocnictwo sporządzone notarialnie. • wspólnota mieszkaniowych - uchwała, wyrażająca zgodę członków wspólnoty na realizację zadania
7.	Kopia kosztorysu powykonawczego z wyszczególnionymi kosztami realizacji (netto i brutto) zadania	1. Dla prac lub robót budowlanych: powykonawczy kosztorys budowlany musi być szczegółowy i zawierać następujące elementy: stronę tytułową, obmiar robót, kalkulację szczegółową zastosowanych cen jednostkowych, tabelę elementów scalonych oraz w załączniku – dla analiz indywidualnych i analogii – kalkulację szczegółową cen jednostkowych wraz z uzasadnieniem. Musi być zweryfikowany przez inspektora nadzoru inwestorskiego (w zakresie zastosowanych cen, norm kosztorysowania i przedmiarów) oraz podpisany przez inwestora. UWAGA! Podpis inspektora nadzoru inwestorskiego musi mieć następujące brzmienie: <i>Kosztorys zweryfikowano w zakresie zastosowanych cen, norm kosztorysowania i przedmiarów. Inspektor nadzoru. Imię i nazwisko. Pieczęć</i> 2. Dla prac konserwatorskich i

		restauratorskich kosztorys powykonawczy musi zawierać cenę netto i brutto oraz być podpisany przez wykonawcę prac oraz inwestora.
8.	Program prac konserwatorskich.	Dla zadań obejmujących konserwację zabytków ruchomych lub inne prace konserwatorskie „manualne”.
9.	Kopie rachunków lub faktur dotyczących przeprowadzonych prac lub robót	Kopie niezbędne na etapie składania wniosków. Rachunki muszą zawierać opis dotyczący rodzaju prac i obiektu przy jakim wykonano prace. Oryginały rachunków będą konieczne do okazania do wglądu i opieczetowania pieczęcią „sfinansowano z budżetu państwa w części będącej w dyspozycji wojewody w wysokości...”
10.	Chronologicznie ułożony wykaz rachunków lub faktur, dotyczących przeprowadzonych prac lub robót,	Wykaz ze wskazaniem: wystawcy, daty wystawienia i numerów dokumentów, z wyszczególnieniem przedmiotu i wysokości wydatków oraz zawierający ich podsumowanie.
11.	Aktualny nr rachunku bankowego	
12.	Fotografie aktualnego stanu obiektu	Ok. 4 fotografii dokumentujących aktualny stan obiektu, w wersji papierowej lub cyfrowej na nośniku cd/dvd
13.	Oświadczenie autora zdjęć dołączonych do wniosku	Oświadczenie autora o wyrażeniu zgody na niekomercyjne wykorzystanie fotografii w materiałach WUOZ

*Załącznik nr 4 do Procedur WUOZ w Szczecinie
w sprawie określenia trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie (..) z dnia 24 stycznia 2013 r.*

Wykaz materiałów merytorycznych niezbędnych dla rozliczenia dotacji ZWKZ dla zadań określonych w §2 ust.1 pkt. 1 procedur (prace planowane):

	Nazwa załącznika	Komentarz
1.	Protokół potwierdzający odbiór zadania przez ZWKZ	Protokół potwierdzający odbiór zadania przez ZWKZ, stwierdzający wykonanie prac objętych umową o dotację zgodnie z wydanym pozwoleniem.
2.	Kopie rachunków i faktur za wykonane prace lub roboty oraz za	Potwierdzone za zgodność z oryginałem obustronne kopie rachunków i faktur za

	zakup materiałów niezbędnych do ich przeprowadzenia	wykonane prace lub roboty oraz za zakup materiałów niezbędnych do ich przeprowadzenia. Rachunki muszą zawierać opis dotyczący rodzaju prac i obiektu przy jakim wykonano prace. Opis musi być sporządzony na oryginale rachunków lub faktur.
3.	Chronologicznie ułożone zestawienie - wykaz rachunków lub faktur, dotyczących przeprowadzonych prac lub robót	Wykaz ze wskazaniem: wystawcy, daty wystawienia i numerów dokumentów, z wyszczególnieniem przedmiotu i wysokości wydatków oraz zawierający ich podsumowanie.
4.	Kosztorys powykonawczy za wykonane prace lub roboty wraz z ich obmiarem	1. Dla prac lub robót budowlanych: Kosztorys powykonawczy musi zawierać cenę netto i brutto . Kosztorys powykonawczy za wykonane prace lub roboty wraz z ich obmiarem, musi być zweryfikowany przez inspektora nadzoru inwestorskiego w zakresie zastosowanych cen, norm kosztorysowania i obmiarów oraz podpisany przez kierownika robót i inwestora (Beneficjenta) UWAGA! Podpis inspektora nadzoru inwestorskiego musi mieć następujące brzmienie: <i>Kosztorys zweryfikowano w zakresie zastosowanych cen, norm kosztorysowania i przedmiarów. Inspektor nadzoru. Imię i nazwisko. Pieczęć.</i> 2. Dla prac konserwatorskich i restauratorskich: Kosztorys powykonawczy musi zawierać cenę netto i brutto oraz być podpisany przez wykonawcę prac oraz inwestora (Beneficjenta).
5.	Powykonawcza dokumentacja fotograficzna	Powykonawcza dokumentacja fotograficzna przeprowadzonych prac, na płycie CD lub w wersji papierowej, zawierająca m. in. zdjęcie tablicy informującej o współfinansowaniu prac z dotacji ZWKZ.
6.	Oświadczenie autora zdjęć	Oświadczenie autora o wyrażeniu zgody na niekomercyjne wykorzystanie fotografii w materiałach WUOZ .

ZAŁĄCZNIK NR 4

**UCHWAŁA Nr XII/143/11
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO**

z dnia 20 grudnia 2011 r.

w sprawie określenia trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego
(Szczecin, dnia 7 marca 2012 r.)

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 ze zm.) w związku z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162, poz. 1568 ze zm.) Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Niniejsza uchwała określa zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego, sposób jej rozliczania i kontroli oraz postępowania z wnioskami o udzielenie dotacji.

§ 2. 1. Z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego mogą być udzielane dotacje celowe na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków znajdującym się na obszarze województwa zachodniopomorskiego.

2. O dotacje, o których mowa w ust 1, może ubiegać się każdy podmiot posiadający tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego.

3. Dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku może obejmować nakłady określone w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r., Nr 162, poz. 1568, ze zmianami) zwanej dalej "ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami".

4. Wysokość dotacji, jaka może być udzielona, określa art. 78 z zastrzeżeniem art. 82 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

5. Dotacja na przeprowadzenie wszelkiego rodzaju prac związanych z opracowaniem dokumentacji może być udzielona wyłącznie na prace wynikające z zaleceń Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

6. Dotacja powinna być przeznaczona na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane unikatowych zabytków województwa zachodniopomorskiego, w pierwszej kolejności:

- 1) uznanych za pomnik historii;
- 2) włączonych do parku kulturowego;
- 3) najcenniejszych obiektów w skali kraju i regionu spośród wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków;
- 4) znajdujących się w złym stanie technicznym.

§ 3. 1. Przyznana kwota dotacji może być niższa od wnioskowanej. Jeżeli wnioskodawca w takim wypadku podejmuje się realizacji zadania, jest on zobowiązany przed podpisaniem umowy do aktualizacji zakresu oraz kosztorysu prac lub robót budowlanych.

2. Wnioskodawca w przypadku określonym w ust. 1, może zmniejszyć kwotę środków własnych proporcjonalnie do stopnia zmniejszenia dotacji z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego.

3. Dotacja nie może być przeznaczona na finansowanie kosztów stałych działalności podmiotu ubiegającego się o dotację, ani na zakupy i zadania inwestycyjne oraz prace remontowo-budowlane nie objęte wnioskiem oraz zawartą umową o udzieleniu dotacji.

§ 4. 1. Udzielenie dotacji może nastąpić na podstawie pisemnego wniosku, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Wniosek o udzielenie dotacji składa się osobno na każdy zabytek, na który ma być udzielona dotacja.

3. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) kopię decyzji o wpisie zabytku do rejestru zabytków;
- 2) dokument potwierdzający posiadanie przez wnioskodawcę tytułu prawnego do zabytku wydany nie wcześniej niż 3 miesiące przed datą złożenia wniosku lub którego aktualność została potwierdzona w tym okresie (np. odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów);
- 3) zgodę wszystkich współwłaścicieli, jeżeli zabytek jest przedmiotem współwłasności, zgodę właściciela, jeżeli o dotację zwraca się użytkownik zabytku;
- 4) aktualną fotograficzną dokumentację stanu istniejącego zabytku ze szczególnym uwzględnieniem części zabytku objętej wnioskiem o dofinansowanie;
- 5) zalecenia konserwatorskie wydane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków określające zakres i sposób prowadzenia planowanych przy zabytku prac lub pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na przeprowadzenie prac, które mają być przedmiotem dotacji;
- 6) kosztorys przewidywanych prac lub robót.

4. Wszystkie załączniki do wniosku będące kopiami dokumentów powinny być potwierdzone za zgodność z oryginałem przez osobę upoważnioną do reprezentowania Wnioskodawcy.

5. Złożenie wniosku nie jest równoznaczne z przyznaniem dotacji, ani z przyznaniem jej we wnioskowanej wysokości.

6. Wniosek złożony po terminie pozostawiony będzie bez rozpatrzenia.

7. Jeżeli do wniosku nie zostaną załączone wymagane oświadczenia lub dokumenty, lub nie zostanie dołączone pełnomocnictwo, albo złożone oświadczenia lub dokumenty zawierają błędy, lub zostanie dołączone wadliwe pełnomocnictwo, wnioskodawca zostanie wezwany do ich złożenia w terminie siedmiu dni. O zachowaniu terminu decyduje data wpływu do Urzędu Marszałkowskiego. Po bezskutecznym upływie terminu, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia.

8. Na zasadach określonych w niniejszej uchwale, wnioskodawca może wystąpić z kilkoma wnioskami o dotacje dla prac lub robót budowlanych przy więcej niż jednym zabytku.

§ 5. 1. Sprawy związane z przyjmowaniem wniosków, ich wstępną oceną pod względem formalnym i przyznawaniem dotacji prowadzi właściwa komórka merytoryczna w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego.

2. Wnioski o udzielenie dotacji są rozpatrywane przez Komisję powoływaną przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego, w której skład wchodzi przedstawiciele właściwej komórki merytorycznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego oraz zaproszeni pracownicy Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie.

3. Do zadań Komisji, o której mowa w ust. 2, należy:

- 1) dokonanie oceny formalnej i merytorycznej złożonych wniosków;
- 2) przygotowanie propozycji podmiotów, którym rekomenduje się udzielenie dotacji z podaniem wysokości kwot dotacji dla poszczególnych zadań, i przedstawienie jej Zarządowi Województwa.

4. Zasady i tryb pracy Komisji określi Marszałek w drodze zarządzenia.

5. Przy formułowaniu opinii przez Komisję zastosowanie mają następujące kryteria:

- 1) znaczenie zabytku dla dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem jego wartości historycznej, naukowej, artystycznej dla regionu,
- 2) stan zagrożenia, w jakim znajduje się obiekt wymagający zabiegów konserwatorskich,

6. Komisja ma prawo zwracać się o opinię w sprawie złożonych wniosków do Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

7. Obsługę Komisji prowadzi właściwa komórka merytoryczna Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

§ 6. 1. Zarząd Województwa ogłasza nabór wniosków o udzielenie dotacji na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków w roku budżetowym, w którym zostanie ona udzielona lub w roku poprzedzającym jej udzielenie.

2. Zarząd Województwa, jeśli pozwalają na to środki przewidziane w budżecie, może ogłaszać nabór wniosków częściej niż raz w roku.

3. Informacja o naborze wniosków będzie podawana do publicznej wiadomości poprzez:

- 1) informację w wersji skróconej umieszczoną na stronie internetowej właściwej komórki merytorycznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego;
- 2) informację w wersji pełnej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Województwa Zachodniopomorskiego.

4. Wnioski o udzielenie dotacji należy składać w terminie nie krótszym niż do 30 dni od dnia podania informacji o naborze wniosków; przez dzień podania informacji rozumie się dzień, w którym informacja ukazała się w Biuletynie Informacji Publicznej Województwa Zachodniopomorskiego.

5. O dacie złożenia wniosku decyduje data wpływu do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego

6. Złożone wnioski o udzielenie dotacji rozpatruje się na zasadzie otwartego konkursu ofert, rozumianych jako projekty prac lub robót budowlanych przy zabytku.

7. Decyzję o udzieleniu lub nie udzieleniu dotacji podejmuje Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w drodze uchwały na wniosek Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego.

8. Od decyzji Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego nie przysługuje tryb odwoławczy.

9. W uchwale, o której mowa w ust. 7, Sejmik upoważnia Zarząd Województwa do zawarcia umowy, o której mowa w § 7 ust. 3.

§ 7. 1. Wnioskodawcy, którym decyzją Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego, została przyznana dotacja, zobowiązani są, w wyznaczonym terminie do złożenia następujących dokumentów:

- 1) pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie planowanych prac, jeżeli prace wymagają takiego pozwolenia;
- 2) pozwolenia na budowę, jeżeli prace wymagają takiego pozwolenia;
- 3) dokumentu, z którego wynika prawo do reprezentowania podmiotu, w którego władaniu znajduje się obiekt zabytkowy, (np. nominację na proboszcza parafii czy powołanie na stanowisko dyrektora instytucji);

2. Niezłożenie dokumentów, o których mowa w ust. 1 w wyznaczonym terminie skutkuje odmową podpisania umowy o udzielenie dotacji i cofnięciem dotacji.

3. Przekazanie dotacji następuje na podstawie pisemnej umowy, zawieranej na czas realizacji prac, jednak nie dłuższy niż do 30 listopada roku budżetowego.

4. Umowa, o której mowa w ust. 3, określi szczegółowe warunki, sposób przekazania, rozliczenia i kontroli dotacji.

5. Rozliczenie wykorzystania dotacji następuje na warunkach określonych w umowie, o której mowa w ust. 3, według wzoru sprawozdania stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

6. (stwierdzono nieważność).

7. (stwierdzono nieważność).

§ 8. Urząd Marszałkowski prowadzi zestawienie danych o udzielonych dotacjach oraz informuje inne organy uprawnione do udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków o dotacjach udzielonych z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego.

§ 9. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Zachodniopomorskiego.

§ 10. Traci moc uchwała Nr XXXIV/402/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 22 grudnia 2009 roku w sprawie określenia trybu i zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego.

§ 11. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

(pieczęć wnioskodawcy,
nie dotyczy osób fizycznych)

o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego w kwocie.....

Miejscowość:

Gmina: Powiat:

.....

.....

Szczegółowy opis planowanych prac przy zabytku:

Lp.	Zakres planowanych prac / robót budowlanych

3. Aktualny stan zachowania i zagrożenia zabytku:

.....

4. Dane o zabytku, dla którego wnioskuje się o dotację:

Określenie zabytku (wg decyzji o wpisie do rejestru zabytków):

.....
 Obiekt został wpisany w księdze rejestru (A lub B):..... pod numerem
 Dokładny adres zabytku (kod pocztowy, miejscowość, nr / ulica nr):

.....
 Nieruchomość ujawniona w księdze wieczystej KW nr
 w Sądzie Rejonowym w

5. Tytuł prawny do władania zabytkiem (podaj rodzaj podstawy prawnej).....

6. Wykaz prac przeprowadzonych przy zabytku w okresie ostatnich 3 lat, z podaniem wysokości poniesionych nakładów, w tym ze środków publicznych:¹

Rok	Zakres przeprowadzonych prac	Wartość poniesionych nakładów	Dotacje ze środków publicznych (wysokość dotacji, źródło i wskazanie prac, na które zostały przeznaczone)

V. Koszty i harmonogram realizacji zadania:

1. Przewidywane koszty realizacji zadania z wyszczególnieniem źródeł ich finansowania:

¹ Jeśli nie przeprowadzano żadnych prac, należy wpisać „nie dotyczy”.

Środki publiczne to środki np. gminy, powiatu, województwa, budżetu państwa, „Funduszu kościelnego”, Unii Europejskiej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	ŚRODKI FINANSOWE WEDŁUG PLANU	
	kwoty (w złotych)	% (z dokładnością do 2 miejsc po przecinku)
Ogółem		100%
Wnioskowana kwota dotacji celowej		
Środki własne deklarowane przez wnioskodawcę		
Inne źródła finansowania zadania: <i>(należy wpisać na jakiej podstawie przyznano lub zapewniono środki finansowe)</i>		
- z budżetu państwa		
- z budżetu jednostek samorządu terytorialnego		
- z budżetu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków		
- od sponsorów lub innych podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych		
- inne źródła <i>(wymienić jakie)</i>		

2. Informacja o wystąpieniu (lub planowaniu wystąpienia) o środki z innych źródeł:

Źródło planowanego dofinansowania	Wnioskowana kwota

3. Harmonogram prac i preliminarz całkowitych kosztów zadania:

Termin przeprowadzenia prac <i>(w układzie chronologicznym)</i>	Rodzaj prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych <i>(rodzaj kosztów)</i>	Koszt ogółem (zł brutto)	Koszty (zł) z podziałem na źródła finansowania		
			dotacja z budżetu Województwa (brutto)	środki własne (brutto)	inne źródła (brutto)

		Razem:			

VI. Uzasadnienie dotyczące wysokości wnioskowanej dotacji, jeśli wnioskuje się o dotację w wysokości powyżej 50% nakładów koniecznych na wykonanie zadania:

.....

.....

.....

.....

VII. Obowiązkowe załączniki:

Kopie dokumentów powinny być potwierdzone za zgodność z oryginałem.

Nr załącznika	Treść załącznika	Ilość załączników
1.	Decyzja o wpisie zabytku do rejestru zabytków	
2.	Dokument potwierdzający posiadanie przez wnioskodawcę tytułu prawnego do zabytku wydany nie wcześniej niż 3 miesiące przed datą złożenia wniosku lub którego aktualność została potwierdzona w tym okresie np. odpis z księgi wieczystej, wypis z rejestru gruntów, akt notarialny	
3.	Zgoda właściciela zabytku na prowadzenie prac, jeżeli o dotację zwraca się użytkownik <u>lub</u> zgoda wszystkich współwłaścicieli zabytku, jeżeli zabytek jest w posiadaniu kilku właścicieli	
4.	Zalecenia konserwatorskie wydane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków określające zakres i sposób realizacji planowanego zadania <u>lub</u> pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na przeprowadzenie prac, które mają być przedmiotem dotacji	
5.	Kosztorys przewidywanych prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych <i>(w tym prac związanych z przygotowaniem dokumentacji konserwatorsko – technicznej)</i>	
6.	Fotograficzna dokumentacja aktualnego stanu zachowania zabytku	

VIII. Oświadczenia wnioskodawcy.

- Oświadczam, iż posiadam zasoby rzeczowe i kadrowe niezbędne do prawidłowej obsługi realizacji zadania.
- Oświadczam, iż nie zalegam z płatnościami na rzecz podmiotów publiczno-prawnych.
- Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych w zakresie niezbędnym dla oceny i rozpatrzenia wniosku, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. *o ochronie danych osobowych* (Dz. U. Nr 133, poz. 883 ze zm.).
- Oświadczam, że wszystkie podane we wniosku dane są zgodne z aktualnym stanem prawnym i faktycznym.

Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Pieczęć imienna	Podpis

Wniosek podpisują osoby upoważnione do reprezentowania wnioskodawcy, składania oświadczeń woli i zaciągania zobowiązań finansowych, wymienione w pkt III ppkt. 6a wniosku, potwierdzając tym samym prawdziwość danych zawartych we wniosku.

UWAGA! W przypadku stwierdzenia, że we wniosku podano nieprawdziwe informacje, Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego zastrzega sobie prawo do odrzucenia wniosku lub do anulowania podjętej decyzji o dofinansowaniu.

Załącznik Nr 2
do uchwały Nr XII/143/11
Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego
z dnia 20 grudnia 2011 r.

.....

Pieczęć Dotowanego
(nie dotyczy osób fizycznych)

SPRAWOZDANIE

**z wykorzystania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty
budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze województwa
zachodniopomorskiego
na realizację zadania pn.**

.....

(nazwa zadania)

wykonanego w okresie od..... do
określonego w umowie nr.....,
zawartej w dniu pomiędzy
Województwem Zachodniopomorskim a
(nazwa podmiotu)

Data złożenia sprawozdania

(wypełnia Urząd Marszałkowski)

CZĘŚĆ I. SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

*(opis wykonania zadania z wyszczególnieniem poszczególnych działań;
oceną w jakim stopniu planowane prace zostały zrealizowane; ewentualne przyczyny jego niewykonania)*

CZEŚĆ II. SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Całkowity koszt zadania (w zł)

Całkowita kwota przyznanej dotacji (w zł)

Środki własne (w zł) Środki z
innych źródeł

1. Kosztorys ze względu na źródło finansowania

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	ŚRODKI FINANSOWE WEDŁUG PLANU	
	kwoty (w złotych)	% (z dokładnością do 2 miejsc po przecinku)
Koszt zadania ogółem		100%
Kwota otrzymanej dotacji z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego		
Środki własne		
Inne źródła finansowania zadania:		
- z budżetu państwa		
- z budżetu jednostek samorządu terytorialnego		
- z budżetu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków		
- od sponsorów lub innych podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych		
- inne źródła (wymienić jakie)		

2. Kosztorys według rodzaju poniesionych kosztów

Szczegółowy zakres prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych (rodzaj kosztów)	Koszt pokryty ze środków otrzymanej dotacji (w zł)	Koszt pokryty z innych źródeł, w tym ze środków własnych (w zł)
Razem:		

3. Zestawienie faktur i rachunków opłaconych ze środków otrzymanej dotacji:

Lp.	Wystawca	Nazwa wydatku (rodzaj prac / kosztów)	Nr faktury/ rachunku	Data wyst. faktury/ rachunku	Kwota wydatku (w zł)	z tego ze środków z dotacji (w zł)	Termin realizacji płatności
1	2	3	4	5	6	7	8
1							
2							
3							
4							
5							
6							
RAZEM WYDATKI			x	x			x

Załączniki:

- Poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopie faktur i rachunków dokumentujących realizację zadania, opłaconych w całości lub w części ze środków otrzymanej dotacji, opatrzonych pieczęcią podmiotu oraz adnotacją: „Faktura w kwocie zł opłacona została ze środków otrzymanej dotacji z budżetu Województwa Zachodniopomorskiego w

ramach umowy nr..... z dnia na realizację zadania pn..... ”.

2. Do każdej opłaconej faktury lub rachunku należy dołączyć dowód zapłaty.
3. Poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopie umów z wykonawcami prac przy zabytku, jeżeli takie zostały zawarte.
4. Poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia protokołu odbioru prac wydanego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w przypadku gdy zadanie polega na wykonaniu prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku.
5. Poświadczona za zgodność z oryginałem kopia pisma potwierdzającego akceptację przez Biuro Dokumentacji Zabytków wykonanej dokumentacji pod względem jej zgodności z zakresem rzeczowym przedstawionym w załączniku nr 1 do umowy, w przypadku gdy zadanie polega na wykonaniu dokumentacji.
6. Dokumentacja fotograficzna wykonanych prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku.

Oświadczam / my, że:

1. od daty zawarcia umowy nie zmienił się status prawny podmiotu,
2. wszystkie podane w niniejszym sprawozdaniu informacje są zgodne z aktualnym stanem prawnym i faktycznym,
3. zamówienia na dostawy, usługi lub roboty budowlane opłacone ze środków finansowych pochodzących z dotacji zostały dokonane zgodnie z przepisami ustawy o zamówieniach publicznych.

Pieczęć Dotowanego

Data

Podpisy wraz z pieczęciami
imiennymi

ZAŁĄCZNIK NR 5

**UCHWAŁA Nr XLVII/376/2010
RADY POWIATU W MYŚLIBORZU
z dnia 28 czerwca 2010 r.**

w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych lub znajdujących się na obszarze Powiatu Myśliborskiego

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1592 z późn. zm.) i art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) Rada Powiatu w Myśliborzu uchwala, co następuje:

§ 1. Powiat Myśliborski określa zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach ruchomych i nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków, położonych lub znajdujących się na obszarze powiatu myśliborskiego.

§ 2. Z budżetu Powiatu Myśliborskiego mogą być udzielane dotacje celowe na prace lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, znajdującym się na terenie powiatu myśliborskiego, dostępnym publicznie, posiadającym istotne znaczenie historyczne, artystyczne lub kulturowe.

§ 3. 1. O dotacje może ubiegać się każdy podmiot będący właścicielem lub posiadaczem zabytku, o którym mowa w § 2, jeżeli posiadanie to oparte jest o tytuł prawny do zabytku wynikający z użytkowania wieczystego, ograniczonego prawa rzeczowego, trwałego zarządu albo stosunku zobowiązaniowego.

2. Dotacja może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich i prac budowlanych przy zabytkach, które wnioskodawca zamierza wykonać w roku złożenia wniosku, na podstawie zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

§ 4.1. Ilekroć w uchwale jest mowa o:

a) pracach lub robotach budowlanych przy zabytku – należy przez to rozumieć prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków;

b) beneficjencie – należy przez to rozumieć podmiot, któremu na zasadach określonych w niniejszej uchwale przyznano dotacje z budżetu powiatu Myśliborskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku;

c) środkach publicznych – należy przez to rozumieć publiczne środki finansowe określone przepisami o finansach publicznych.

2. Dotacja na prace lub roboty budowlane przy zabytku może finansować nakłady konieczne, obejmujące:

- 1) sporządzanie ekspertyz technicznych i konserwatorskich;
- 2) przeprowadzenie badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych;
- 3) wykonanie dokumentacji konserwatorskiej;
- 4) opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich;
- 5) wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami Prawa budowlanego;
- 6) sporządzenie projektu odtworzenia kompozycji wnętrza;
- 7) zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku;
- 8) stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku;
- 9) odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki;
- 10) odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności;

- 11) odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych odrzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
- 12) modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych lub w zabytkach, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności;
- 13) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej;
- 14) uzupełnienie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz zabytków archeologicznych nieruchomych o własnych formach krajobrazowych;
- 15) działania zmierzające do wyeksponowania istniejących oryginalnych elementów zabytkowych układu parku lub ogrodu;
- 16) zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonywania prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru, o których w pkt. 7 i 15;
- 17) zakup i montaż instalacji przeciwwłamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.

§ 5. 1. Dotacja z budżetu Powiatu Myśliborskiego na wykonanie prac lub robót budowlanych przy jednym i tym samym zabytku w danym roku może być udzielona w wysokości do 70% ogółu nakładów na te prace lub roboty, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeżeli zabytek posiada wyjątkowa wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, albo gdy sytuacja wymaga niezwłocznego podjęcia prac lub robót budowlanych przy zabytku – dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót budowlanych.

3. Łączna kwota dotacji udzielonych ze środków publicznych na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauracyjnych lub robót budowlanych przy zabytku, nie może przekroczyć wysokości 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót.

§ 6. 1. Podstawą udzielenia dotacji - według zasad określonych w niniejszej uchwale – jest wniosek o przyznanie dotacji złożony przez podmiot, o którym mowa w § 3 ust. 1, zawierający projekt zadania, rozumianego jako projekt prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku.

2. Wniosek o udzielenie dotacji winien zawierać:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania wnioskodawcy lub nazwę, siedzibę i adres jednostki organizacyjnej, będącej wnioskodawcą,
- 2) dane obiektu uwidocznione w rejestrze zabytków,
- 3) tytuł prawny wnioskodawcy do władania zabytkiem,
- 4) wnioskowaną kwotę dotacji,
- 5) zakres i rodzaj prac lub robót budowlanych, które mają być objęte dotacją,
- 6) termin zakończenia prac objętych wnioskiem,
- 7) harmonogram i kosztorys przewidywanych prac lub robót budowlanych ze wskazaniem źródeł ich finansowania, w tym informacja o wysokości środków własnych,
- 8) wykaz prac lub robót budowlanych wykonanych przy danym zabytku w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku z podaniem łącznej wysokości nakładów, w tym wysokości i źródeł dofinansowania otrzymanego ze środków publicznych,
- 9) informację o środkach publicznych przyznanych z innych źródeł na te same prace lub roboty budowlane przy zabytku oraz informację o wystąpieniu o takie środki do innych podmiotów.

3. Do wniosku należy załączyć:

- 1) decyzję o wpisie do rejestru zabytków obiektu, którego dotyczą prace lub roboty,
- 2) dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do władania zabytkiem,
- 3) dokument określający stanowisko służb ochrony zabytków, m.in. w formie decyzji o wpisie do rejestru zabytków, opinii lub pozwolenia, uzgodnionego programu prac konserwatorskich lub projektu prac budowlanych,
- 4) dokumentację fotograficzną zabytku,
- 5) wykaz prac lub robót budowlanych wykonanych przy danym zabytku w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku z podaniem łącznej wysokości nakładów, w tym wysokości i źródeł dofinansowania otrzymanego ze środków publicznych;

6) w przypadku przedsiębiorców - informację, o pomocy publicznej otrzymanej przed dniem złożenia wniosku – sporządzoną w zakresie i według zasad określonych w art. 37 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

4. Wzór wniosku o udzielenie dotacji stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

5. Złożenie wniosku o dotację, o którym mowa w ust. 1, nie jest równoznaczne z przyznaniem dotacji, nie gwarantuje się również przyznania dotacji w wysokości oczekiwanej przez składającego wniosek.

6. Wnioski nie przyjęte do dofinansowania nie podlegają zwrotowi.

§ 7. 1. Wnioski o dotacje kieruje się do Zarządu Powiatu Myśliborskiego za pośrednictwem Wydziału Oświaty Kultury i Sportu.

2. Wnioski o dotacje należy składać do dnia 31 marca każdego roku kalendarzowego, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4 . O dacie złożenia wniosku decyduje data wpływu do Starostwa Powiatowego.

3. Termin składania wniosków o dotacje na rok 2010 ustala się do dnia 10 września 2010.

4. Termin, o którym mowa w ust. 2 i ust.3 , nie ma zastosowania w przypadku ubiegania się o dotacje na prace interwencyjne wynikające z zagrożenia zabytku.

5. Wnioski o dotacje niekompletne lub nieprawidłowo wypełnione albo złożone po terminie nie będą rozpatrywane.

§ 8. 1. Wnioski o udzielenie dotacji opiniuje komisja powołana przez Zarząd Powiatu Myśliborskiego. Komisja przedstawia propozycję podmiotów, którym rekomenduje się udzielenie dotacji, a także wysokość kwot dotacji dla poszczególnych zadań oraz wykazu zadań, którym nie rekomenduje się udzielenia dotacji.

§ 9. 1. Dotacje przyznaje, na wniosek wydziału Oświaty, Kultury i Sportu, Zarząd Powiatu Myśliborskiego w formie uchwały, w której określa się:

1) Beneficjenta otrzymującego dotację,

2) wykaz prac i robót budowlanych przy obiekcie zabytkowym, na które przyznano dotacje,

3) kwotę przyznawanej dotacji.

2. Przy ustalaniu wysokości przyznawanych dotacji uwzględnia się kwotę zaplanowaną na ten cel w budżecie Powiatu Myśliborskiego.

§ 10. Przekazanie dotacji z budżetu Powiatu Myśliborskiego następuje na podstawie umowy, określającej w szczególności:

1) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, i termin jego wykonania,

2) wysokość udzielanej dotacji celowej i tryb płatności,

3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego,

4) tryb kontroli wykonywania zadania,

5) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji celowej,

6) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji celowej, nie dłuższy niż 15 dni od określonego w umowie dnia wykonania zadania,

7) zobowiązanie podmiotu dotowanego do stosowania przepisów ustawy prawo zamówień publicznych.

§ 11. 1. Podmiot, któremu przyznano dotację na realizację prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku, zobowiązany jest złożyć w terminie do 30 dni od daty zakończenia zadania, sprawozdanie z realizacji zadania oraz rozliczenie finansowe.

2. Sprawozdanie winno zawierać następujące dane:

1) całkowity koszt zadania w okresie sprawozdawczym, w tym wydatki pokryte ze środków publicznych uzyskanych od innych podmiotów;

2) zakres oraz kosztorys powykonawczy przeprowadzonych prac lub robót budowlanych przy zabytkach, z uwzględnieniem kosztów zakupu materiałów;

3) protokół odbioru przez właściwe służby konserwatorskie przeprowadzonych prac lub robót;

4) opisane i uwierzytelnione za zgodność z oryginałem kserokopie prawidłowych dowodów księgowych dokumentujących poniesione wydatki;

5) protokół z wyboru wykonawcy sporządzony zgodnie z wymogami ustawy prawo zamówień

publicznych;

6) poświadczona za zgodność z oryginałem kopia umowy z wykonawcą;

7) oświadczenie o zgodności dołączonych danych ze stanem faktycznym wraz z pouczeniem o odpowiedzialności karnej.

3. Powiat Myśliborski może zobowiązać Beneficjenta do złożenia w wyznaczonym terminie sprawozdania częściowego z wykonania prac lub robót budowlanych przy zabytku.

§ 12. 1. W przypadku stwierdzenia wykorzystania dotacji niezgodnie z umową, w tym nie przedstawienia rozliczenia w terminie określonym w umowie, nieterminowego zwrotu niewykorzystanej części dotacji, podanie nieprawidłowych lub niepełnych informacji mających znaczenie dla otrzymania dotacji, podmiot który otrzymał dotację jest zobowiązany do zwrotu dotacji zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz traci prawo do ubiegania się o datację z budżetu Powiatu Myśliborskiego przez kolejnych pięć lat.

2. W przypadku częściowego lub całkowitego niewykonania dotowanego zadania bądź też niewykorzystana część przekazanych środków dotacji środki te podlegają zwrotowi do budżetu Powiatu Myśliborskiego na zasadach określonych w umowie.

§ 13. 1. Powiat Myśliborski ma prawo do kontroli rzetelności realizowanego zadania zgodnie z jego projektem oraz zawartą umową o udzieleniu dotacji, zarówno w trakcie jego realizacji, jak i po jego zakończeniu.

2. Kontrola, o której mowa w niniejszym paragrafie, przeprowadzana jest przez osoby upoważnione przez Zarząd Powiatu Myśliborskiego, polega na:

a) sprawdzeniu rzeczywistego przebiegu realizacji celów zakładanych w zakresie dotowanego zadania pod kątem zgodności z przepisami prawa i zawartą umową;

b) sprawdzeniu dokumentów związanych z realizacją dotowanego zadania (w szczególności znajdujących się w siedzibie podmiotu oryginałów dokumentów finansowych) pod kątem ich zgodności z przepisami prawa, umową i zasadami rachunkowości.

3. Podmioty otrzymujące dotację na realizację prac i robót budowlanych przy zabytku zobowiązane są prowadzić - w celu rozliczenia dotacji - ewidencję księgową zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz wydatkować środki zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych.

§ 14. Właściwa merytorycznie komórka organizacyjna Starostwa Powiatowego, prowadzi zestawienie danych o udzielonych dotacjach oraz informuje inne organy uprawnione do udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach, o dotacjach przyznanych z budżetu Powiatu Myśliborskiego.

§ 15. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Myśliborzu.

§ 16. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

Przewodniczący Rady

Edward Sawicki

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 81 ust.1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.) dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru może być udzielona przez organ stanowiący na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

Określenie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach ruchomych i nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, położonych lub znajdujących się na obszarze powiatu myśliborskiego ma na celu realizację strategicznych zadań rozwoju powiatu, wynikających zwłaszcza z ustawy z dnia 5 czerwca 1998 o samorządzie powiatowym, która z pośród pięciu głównych celów strategii rozwoju powiatu

wymienia aż trzy bezpośrednio związane z potrzebami ochrony dóbr kultury:

- zachowanie wartości środowiska kulturalnego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń;
- kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego;
- pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej i kulturowej mieszkańców.

Załącznik
do Uchwały Nr XLVII/376/2010
Rady Powiatu w Myśliborzu
z dnia 28 czerwca 2010 r.

.....

(pieczęć podmiotu)

.....

(data i miejsce złożenia oferty)

WNIOSEK

o dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku

.....

(nazwa zadania)

Wnioskowana kwota dotacji z budżetu Powiatu Myśliborskiego

..... zł

I. Dane na temat podmiotu

1) pełna nazwa

.....

2) forma prawna

.....

3) numer w Krajowym Rejestrze Sadowym lub w innym rejestrze*

.....

4)

NIP.....

REGON.....

5) data wpisu i numer wpisu do rejestru zabytków

.....

6) inne dane ewidencyjne, w tym tytuł prawny do władania zabytkiem

.....

7) dokładny adres:

miejsowośćul./nr

gmina powiat

województwo.....

8) tel. fax.....

e-mail:http://.....

9) nazwa banku i numer rachunku

.....
.....

10) nazwiska i imiona oraz funkcje/stanowiska/ osób upoważnionych do reprezentowania podmiotu w kontaktach zewnętrznych i posiadających zdolność do podejmowania zobowiązań finansowych w imieniu podmiotu ubiegającego się o dotację z budżetu Powiatu Myśliborskiego.

.....
.....

11) osoba upoważniona do składania wyjaśnień i uzupełnień dotyczących oferty (imię i nazwisko oraz nr telefonu kontaktowego)

.....
.....

II. Opis zadania

1. Nazwa zadania

2. Miejsce wykonywania zadania

3. Dane zabytku wpisanego do rejestru

4. Szczegółowy zakres prac lub robót budowlanych przy zabytku, które mają być objęte dotacją

5. Cel zadania oraz zakładane rezultaty

6. Harmonogram prac lub robót budowlanych przy zabytku wraz z przewidywanym terminem realizacji zadania oraz jego zakończenia

7. Wykaz prac lub robót budowlanych wykonanych przy zabytku w okresie ostatnich 3 lat, z podaniem wielkości nakładów finansowych oraz źródła dofinansowania otrzymanego ze środków publicznych

III. Kalkulacja przewidywanych prac lub robót budowlanych (koszty realizacji zadania)

Całkowity koszt (w zł) [.....]

w tym wnioskowana wielkość dotacji (w zł) [.....]

w tym wielkość środków własnych (w zł) [.....]

Proponowany termin przekazania dotacji [.....]

Kosztorys ze względu na rodzaj kosztów

Lp.	Rodzaj kosztów i sposób ich kalkulacji	Koszt w zł	w tym z wnioskowanej dotacji (w zł)	w tym ze środków własnych (w zł)
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
Ogółem				

Kosztorys ze względu na źródła finansowania

Źródło finansowania	zł	%
Wnioskowana kwota dotacji		
Środki własne		
Wpłaty i opłaty uczestników projektu – z jakiego tytułu?		
Środki publiczne (podać nazwę organu). Na jakiej podstawie przyznali lub zapewnili środki finansowe?		
Sponsorzy prywatni (podać nazwę). Na jakiej		

podstawie przyznali lub zapewnili środki finansowe?		
Ogółem		100%

Uwagi mogące mieć znaczenie przy ocenie kosztorysu

.....

Pozafinansowy wkład własny w realizację zadania (np. świadczenia wolontariuszy)

.....

IV. Inne wybrane informacje dotyczące zadania

1. Partnerzy biorący udział w realizacji zadania (ze szczególnym uwzględnieniem organów administracji publicznej)

2. Dodatkowe uwagi lub informacje wnioskodawcy

.....

Oświadczam / my, że:

1) wszystkie podane we wniosku informacje są zgodne z aktualnym stanem prawnym faktycznym.

.....
 (pieczęć i podpis osoby upoważnionej lub podpisy osób upoważnionych do składania oświadczeń woli w imieniu podmiotu)

Obowiązkowe załączniki:

1. Potwierdzona za zgodność z oryginałem kserokopia wpisu do rejestru zabytków,
2. Dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do władania zabytkiem,
3. Fotograficzna dokumentacja zabytku,
4. Oświadczenie o braku zobowiązań publiczno-prawnych wobec budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego,
5. Aktualne (ważne w okresie realizacji zadania wskazanego we wniosku) zezwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy obiekcie zabytkowym, które obejmuje zadanie wskazane we wniosku (oryginał lub ew. potwierdzona kopia)
6. Inne załączniki oraz ewentualne referencje

.....

Poświadczenie złożenia wniosku

Weryfikacja sprawozdania z wykorzystania dotacji:

1. Sprawdzono pod względem merytorycznym

2. Sprawdzono pod względem finansowym